

ผลของการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายที่มีต่อพัฒนาการทางการพูด
ของเด็กปฐมวัย

ปริญญาานิพนธ์
ของ
จุฑา สุขใส

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
พฤษภาคม 2545
ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลของการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายที่มีต่อพัฒนาการทางการพูด
ของเด็กปฐมวัย

บทคัดย่อ
ของ
จุฬา สุขใส

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานปฐมวัย
พฤศจิกายน 2545

จุกา สุขใส. (2545). ผลของการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายที่มีต่อพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย. ปรินญาณินพนธ์ กศม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญนนตพงษ์, รองศาสตราจารย์บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์.

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายและการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นเด็กนักเรียนชาย - หญิง ที่มีอายุ 5 - 6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนวัดบางเตย สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างโดยการจับฉลาก 2 ห้องเรียนจาก 4 ห้องเรียนเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมาย และกลุ่มควบคุมได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติ โดยนำแบบทดสอบวัดความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปทดสอบ (Pretest) กับเด็กทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แล้วพิจารณาเลือกเด็กที่มีความสามารถทางการพูดที่มีคะแนน 15 อันดับสุดท้ายมากลุ่มละ 15 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 30 คน ใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 20 นาที รวมระยะเวลาในการทดลองทั้งสิ้น 24 ครั้ง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ แผนการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจอง และแบบทดสอบวัดความสามารถทางการพูด ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS FOR WINDOWS

ผลการวิจัยพบว่า

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายก่อนและหลังการทดลอง มีพัฒนาการทางการพูดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติก่อนและหลังการทดลองมีพัฒนาการทางการพูดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมาย และ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติ มีพัฒนาการทางการพูดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมาย และ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติ มีความก้าวหน้าของพัฒนาการทางการพูดเปลี่ยนแปลงไปในทางที่สูงขึ้น

THE EFFECTS OF MEANINGFUL NURSERY RHYMES ACTIVITIES ON SPEECH DEVELOPMENT
OF YOUNG CHILDREN

AN ABSTRACT
BY
JUTHA SUKSAI

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Early Childhood Education
at Srinakharinwirot University
November 2002

Jutha Suksai. (2002). *The Effects of Meaningful Nursery Rhymes Activities on Speech Development of Young Children*. Master Thesis, M.Ed. (Early Childhood Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assist. Prof. Dr.Sirima Pinyoanuntapong, Assoc. Prof. Dr.Booncherd Pinyoanuntapong.

The purpose of this research was to compare the speech development between two groups of young children by meaningful nursery rhymes activities and normal nursery rhymes activities.

The subject was 30 boys and girls, aged 5 – 6 years in Kindergarten 2, first semester of 2002 academic year at Watbangtoei School, Bangkok. The sample was two classroom students labeled of four classroom an experimental group and a control group. the experimental group of meaningful nursery rhymes activities and a control group of normal nursery rhymes activities through pretest ability. The experiment was carried out for 8 consecutive weeks, 3 days per week, 20 minutes per day, and the total experiment was 24 times.

The research instruments were the lesson plan of Nursery Rhymes Activities, and the speech ability Tests. Then data were analyzed by SPSS FOR WINDOWS.

The results were as follows :

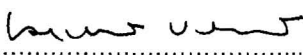
1. Young children through meaningful nursery rhymes activities before and after the experiment were significantly different on speech development at the level .01
2. Young children through normal nursery rhymes activities before and after the experiment were significantly different on speech development at the level .01
3. Young children through meaningful nursery rhymes activities and young children through normal nursery rhymes activities were significantly different on speech development at the level .01
4. Young children through meaningful nursery rhymes activities and young children through normal nursery rhymes activities had higher speech development after the experiment.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

ผลของการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายที่มีต่อพัฒนาการทางการพูด
ของเด็กปฐมวัย

ของ
นางจุฬา สุขใส

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.นภาพร หะวานนท์)
วันที่ 25 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2545

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญนนตพงษ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร.พัฒนา ชัยพงศ์)

ปริญญาโทฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากทบวงมหาวิทยาลัย
ประจำปีการศึกษา 2545

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างสูงจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญนันตพงษ์ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อคิด และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดีมาโดยตลอด จนสำเร็จลงด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.กฤษยา ตันติผลาชีวะ อาจารย์ ดร.พัฒนา ชัชพงค์ กรรมการในการสอบปริญญานิพนธ์ ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดารณี ตักดีศิริผล ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกริก ยืนพันธ์ อาจารย์นพดล กองศิลป์ อาจารย์อารี เกษมรัตติ และอาจารย์ปรีดา ปัญญาจันทร์ ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์และคณาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษา ปฐมวัยทุกท่านที่ได้กรุณาให้การอบรมสั่งสอนถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ที่ดี และมีคุณค่ายิ่งกับผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่ออรุณ คุณแม่บาง แสงหวัง คุณเป้าฉลุย หวังสวัสดิ์ และคุณประเวศ สุขใส ที่ได้กรุณาให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้บริหารโรงเรียน และอาจารย์หรรษชร กุศลสนอง ที่เป็นผู้ช่วยผู้วิจัย และขอบคุณเด็กนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวัดบางเตย ที่กรุณาให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณผู้บริหารโรงเรียนบ้านโกรกกลี อาจารย์พัลลภ มาแก้ว และคณะครูทุกท่านที่ให้โอกาสแก่ผู้วิจัยในการศึกษาครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ พี่ ๆ ปริญญานิพนธ์เอก และเพื่อน ๆ นิสิตปริญญาโทสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยรุ่นที่ 17 ตลอดจนนิสิตปริญญาโทรุ่นพี่และรุ่นน้องทุกท่านที่ให้คำแนะนำ คำปรึกษาด้วยดีตลอดมา และขอขอบคุณ คุณเบญจจะ คำมะสอน คุณรัญจวน ประโมจันย์ คุณวัชรินทร์ เทพมณี คุณสมภาพร สามเตี้ย และคุณพรเพ็ญ ศรีวิรัตน์ ที่เป็นกำลังใจด้วยดีตลอดมา ขอขอบคุณทุกท่านที่ได้กล่าวนามในที่นี้ ซึ่งมีส่วนช่วยเหลือในการทำปริญญานิพนธ์จนสำเร็จได้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดามารดา ที่ได้อบรมเลี้ยงดู ให้ความรัก ความอบอุ่น และพระคุณคณาจารย์ทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย ทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์อันทรงคุณค่ายิ่ง

จุฬา สุขใส

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	5
ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	6
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษา.....	8
ความหมายของภาษา.....	8
ความสำคัญของภาษา.....	8
ทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย.....	9
แนวทางในการส่งเสริมภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย.....	11
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาของเด็กปฐมวัย.....	13
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางการพูด.....	15
ความหมายของพัฒนาการทางการพูด.....	16
ความสำคัญของพัฒนาการทางการพูด.....	17
พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย.....	19
ทฤษฎีพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย.....	24
องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย.....	26
บทบาทของพ่อแม่ที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย.....	29
กิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย.....	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางการพูด.....	33
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจอง.....	35
ความหมายของคำคล้องจอง.....	35
ความสำคัญของคำคล้องจอง.....	35
ประเภทของคำคล้องจอง.....	38
การจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมาย.....	43
กระบวนการและขั้นตอนการสอนคำคล้องจอง.....	44

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ) การจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองกับ การส่งเสริมพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย.....	45
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำคล้องจอง.....	46
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	49
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	49
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	49
การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	50
วิธีดำเนินการทดลอง.....	52
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	53
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	66
สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีดำเนินการ.....	66
สรุปผลการวิจัย.....	68
อภิปรายผล.....	68
ข้อเสนอแนะ.....	73
บรรณานุกรม.....	75
ภาคผนวก.....	83
ภาคผนวก ก.....	84
ภาคผนวก ข.....	93
ภาคผนวก ค.....	107
ภาคผนวก ง.....	109
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	112

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบแผนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	52
2 การดำเนินการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	53
3 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนพัฒนาการทางการพูดตามความสามารถทางด้าน การพูด ของนักเรียนในกลุ่มทดลอง.....	60
4 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนพัฒนาการทางการพูดตามความสามารถทางด้าน การพูด ของนักเรียนในกลุ่มควบคุม.....	60
5 การเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการทางการพูดตามความสามารถทางด้าน การพูด ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนในกลุ่มทดลอง.....	61
6 การเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการทางการพูดตามความสามารถทางด้าน การพูด ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนในกลุ่มควบคุม.....	62
7 การเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการทางการพูดตามความสามารถทางด้าน การพูด ก่อนการทดลองของนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	63
8 การเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการทางการพูดตามความสามารถทางด้าน การพูด หลังการทดลองของนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	64
9 การเปรียบเทียบคะแนนผลต่างของพัฒนาการทางการพูดตามความสามารถ ทางด้าน การพูดก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	65
10 ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบทดสอบวัดความสามารถ ทางด้าน การพูด.....	105

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษานับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมากสำหรับมนุษย์ทุกคน มนุษย์ใช้ภาษาเพื่อการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน ไม่ว่าจะชาติใด สังคมใด ย่อมต้องมีภาษาด้วยกันทั้งสิ้น ตามที่สมิธ (Smith) ได้ให้คำนิยามของภาษาไว้ว่า “ภาษาเป็นเครื่องมือของสังคม” (ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม. 2541:1) ความสามารถในการสื่อสารและความเข้าใจภาษานั้นเป็นสิ่งที่มนุษย์ส่วนใหญ่มีติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด พัฒนาการทางภาษา (Language Development) โดยเฉพาะการพูดที่เด็กสามารถพูดคำแรกได้เมื่ออายุประมาณ 12 เดือน เด็กสามารถพูดและออกเสียงได้ประมาณ 270 คำเมื่ออายุ 2 ปี และเมื่ออายุ 6 ปีสามารถพูดได้ประมาณ 2,600 คำ (Meyer. 2001 : 1) ภาษาเป็นถ้อยคำ หรือเสียงพูดที่มนุษย์ตกลงกัน เพื่อให้ทำหน้าที่แทนเมโนภาพของสิ่งต่าง ๆ ที่มนุษย์ด้วยกันรับรู้โดยใช้ประสาทสัมผัส ทางตา หู จมูก ลิ้น และกาย มนุษย์เรียนรู้และใช้ภาษาในชีวิตประจำวันในสังคมของตน (ศิริมาศ แก้วเจริญวงศ์. 2541 : 14) เพื่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างราบรื่น ภาษาจึงเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ที่ต้องอาศัยทักษะการฟัง การพูด ซึ่งเป็นพื้นฐานของการอ่านและการเขียน ในการติดต่อทำความเข้าใจกับผู้อื่นและให้ผู้อื่นเข้าใจตนได้สำหรับในเด็กปฐมวัยนั้น(บันลือ พงกษะวัน. 2536 : 18) ถือว่าภาษาเป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาการของเด็ก เด็กจะมีพัฒนาการโดยลำดับไม่ได้ถ้าขาดภาษา อาจกล่าวได้ว่าทั้งน้ำเสียงและความหมายของภาษาย่อมช่วยให้เด็กเกิดอารมณ์ และสรรค์สร้างความคุ้นเคยกับบุคคลอื่นด้วยความชื่นชม เข้าใจเกิดอารมณ์ร่วมในการเล่น การสนทนา (สื่อความคิด) การอยู่รวมกลุ่มได้ดี แสดงว่าเด็กจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการฝึกทางภาษา ใช้ภาษาให้ถูกต้องตามสภาพ ประเพณีนิยม

เด็กปฐมวัย เริ่มตั้งแต่แรกเกิด – 6 ปีนั้น เด็กจะรับรู้ภาษาและคำพูดจากการได้ยิน เด็กสามารถฟังเข้าใจสิ่งที่ได้ยินก่อนที่จะพูดได้ ทักษะในการฟัง รับรู้และเข้าใจคำพูดของเด็กเกิดก่อนทักษะในการพูดสื่อภาษา พัฒนาการทางภาษาและการพูดจึงเริ่มจากพัฒนาการด้านการฟัง โดยการรับรู้ผ่านประสาทหูส่งไปยังสมอง เพื่อแปลความหมายทำให้เข้าใจคำพูดนั้นได้ แล้วเด็กจึงเริ่มพูดได้ในภายหลัง (รักลูก. 2534 : 1) ทั้งนี้เด็กจะเรียนรู้ภาษาและการพูดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับแม่ บุคคลรอบข้าง และสิ่งแวดล้อมที่มีการใช้ภาษาและการพูดในการสื่อความหมาย (รจนา ทรรทรานนท์. 2537 : 17) และจากการศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบที่แตกต่างกันในขั้นตอนการใช้คำเดี่ยว ที่มีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการใช้คำพูดของแม่และการผสมคำของเด็ก Stylistic Variation at the “ Single – Word” Stage : Relations between Maternal Speech Characteristic and Children's Vocabulary Composition and Usage) พบว่า ความสัมพันธ์ของการใช้คำของเด็กแตกต่างกันไปตามการใช้คำพูดของแม่ เริ่มจากคำ 10 คำ 50 คำ และ 100 คำ ตามลำดับ วิธีการพูดของแม่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการการใช้คำพูดของลูกโดยตรง คือ แม่ที่พยายามอธิบายความหมายคำศัพท์โดยอิงสภาพแวดล้อมจะสามารถถ่ายทอดคำพูดใหม่ ๆ ให้ลูกได้มากกว่า แม่ที่พูดโดยวิธีการออกคำสั่งว่า เช่นนั้น เช่นนี้ โดยมีเช็คลิสต์ (Checklist) ให้แม่เช็ท คำต่าง ๆ ที่เด็กเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น (Pine, Lieven & Rowland. 1997 : 807 – 819) จะเห็นได้ว่า พัฒนาการทางภาษาพูดของเด็กเริ่มต้นจากที่บ้าน การที่เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่อยู่แวดล้อมเพียงใด เด็กจะพัฒนาการฟัง และการพูดมากเพียงนั้น (ฉันทนา ภาคบงกช. 2532 : 2) ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า ผู้ปกครองไม่ว่าจะเป็นพ่อ แม่ หรือผู้ทำหน้าที่เป็นผู้ปกครองมีอิทธิพลโดยตรงต่อพัฒนาการเด็ก (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542 : 10) และจากการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางบ้านกับ

สามารถทางด้านสติปัญญาของเด็กอายุระหว่าง 4 – 7 ปี ที่พบว่าสิ่งแวดล้อมทางบ้านส่งผลต่อการเรียนรู้ความสามารถทางด้านสติปัญญาของเด็กวัยนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระตุ้นเด็กให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการพูดตอบสนองของแม่ที่มีต่อเด็ก จะทำให้เด็กมีความสามารถทางด้านสติปัญญาสูงขึ้น (สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. 2542 : 63) ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีและแนวคิดของการ์ตเนอร์ (Gardner) ในทฤษฎีพหุปัญญา ที่กล่าวถึงสติปัญญาทางด้านภาษา (Linguistic Intelligence) ว่าทักษะทางภาษานับเป็นส่วนหนึ่งของสติปัญญามาโดยตลอด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 138) ทั้งนี้เนื่องจากพัฒนาการทางด้านภาษาพูดเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งซึ่งความสามารถทางด้านสติปัญญาของบุคคล ถ้าหากพ่อ แม่ และผู้ใกล้ชิดกับเด็กได้มีการกระตุ้น ฟีกฝน ทักษะทางภาษาพูดให้เด็กอย่างสม่ำเสมอแล้วก็จะส่งผลต่อความสามารถทางสติปัญญาที่ดีต่อไปด้วย

พัฒนาการทางภาษาของเด็กเริ่มต้นมาตั้งแต่แรกเกิด เด็กได้รับการกระตุ้นโดยตรงจากการฟังเพลงกล่อมเด็ก การได้ยินเสียงเหงือกกล่อมให้นอนหลับ ทำให้เด็กมีความคุ้นเคยกับบทกลอนและคำคล้องจอง มาตั้งแต่แรกเกิด เด็กเริ่มเรียนรู้และมีทักษะการฟังจากเพลงกล่อมเด็กที่แม่ หรือยายกล่อมให้นอนหลับก่อนที่จะเรียนรู้และฝึกทักษะการพูดในเวลาต่อมา บทเพลงกล่อม บทเด็กเล่น และบทกลอน (Nursery Rhymes) เป็นบทกลอนที่หลังไหลมาจากอารมณ์โดยไม่ได้คิดตกแต่งให้มีความประณีตแต่อย่างใด เป็นการผูกคำให้สัมผัสคล้องจองกันไปเรื่อย ๆ ไม่มีลักษณะบังคับให้ฝึกซึ่งซับซ้อน นึกถึงสิ่งใดก็ว่าไปตามใจชอบ บทกลอนกล่อมเด็กมีในทุกชาติ ทุกภาษา เช่น บทเด็กเล่นหรือคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือนิ้วเท้าของต่างชาติ ก็มีของชาวตะวันตกชื่อโอลิเวอร์ โกลด์สมิธ (Oliver Goldsmith) ชาวอังกฤษ เป็นบทเด็กเล่นที่ฝึกให้เด็กได้รู้จักนิ้วมือของตัวเอง (ปราณี เขียงทอง. 2526 : 61) สำหรับในประเทศไทยของเรานั้นเป็นชาติที่มีขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมที่ต้งาม ประกอบกับภาษาไทยมีเสียงเป็นดนตรี และคนไทยมีนิสัยเจ้าบทเจ้ากลอนรักสนุกจึงมีเพลงกล่อมเด็กมาตั้งแต่สมัยโบราณแล้ว ซึ่งจากการศึกษาพัฒนาการทางภาษาของไวโกตสกี (Vygotsky)

(ดวงเดือน ศาสตรภักดิ์. 2529 : 314) นั้นสอดคล้องกับความเหมาะสมของการนำเพลงกล่อมเด็ก บทกลอน และคำคล้องจองไปใช้ได้ตามวัยของเด็กกล่าวคือ ระยะตั้งแต่แรกเกิดถึง 2 ปี มีลักษณะเป็นการพูดที่ไม่ใช่

สติปัญญาเด็กจะเปล่งเสียงซึ่งแสดงอารมณ์ เช่นร้องด้วยความเจ็บปวดหรือความคับข้องใจหรือทำเสียงอ้ออด้วยความพอใจ โดยให้เด็กได้ฝึกทักษะการฟังด้วยการฟังเพลงกล่อมเด็ก ซึ่งในระยะนี้เรียกว่าระยะธรรมชาติ และเมื่อเด็กอายุ 3 – 6 ปี เด็กได้ไปโรงเรียน เด็กก็จะเรียนรู้และพัฒนาทักษะการพูดและรู้จักคำศัพท์มากขึ้น จึงให้เด็กได้ฝึกทักษะการพูดด้วยการท่องบทกลอน และคำคล้องจอง ต่าง ๆ ประกอบการเรียนด้วย

เด็กปฐมวัยแต่ละคนมีพัฒนาการพูดที่แตกต่างกัน เด็กบางคนก็พูดเร็ว และเด็กบางคนก็พูดช้ามาก ผิดปกติ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยในหลาย ๆ ด้าน ตามที่ เบญจมาศ พระธานี (2538 : 15 – 16) กล่าวถึงการพัฒนาภาษาและการพูดจะมีความก้าวหน้าได้ตามปกติหรือไม่ขึ้นอยู่กับ พัฒนาการทางร่างกาย เพศ อายุ สติปัญญา สภาพเศรษฐกิจทางสังคม ขนาดครอบครัว จำนวนภาษาที่ใช้ในครอบครัว อาชีพของพ่อแม่ และลำดับของการเกิด เป็นต้น เด็กส่วนหนึ่งที่มีปัญหาในเรื่องการพูด พูดได้ช้าไม่เป็นไปตามอายุ ไม่เข้าใจคำพูดของผู้อื่น ทำให้ตอบสนองต่อคำพูดของผู้อื่นไม่ถูก พูดคำที่มีความหมายได้ล่าช้ากว่าเด็กคนอื่นซึ่งอยู่ในวัยเดียวกัน หรือพูดได้ก็ไม่สามารถเล่าเรื่องต่อเนื่องกันได้ และรู้จักคำศัพท์อยู่ในวงจำกัด สาเหตุส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาเหล่านี้ขึ้นก็คือ สภาพของเศรษฐกิจสังคมในปัจจุบันนี้ที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ครอบครัวมีขนาดเล็กลงเป็นครอบครัวเดี่ยว ที่มีพ่อ แม่ ลูก สมาชิกครอบครัวจะหาไม่มีญาติ (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542 : 112) ที่เป็น ปู่ ย่า ตา ยาย คอยดูแลอบรมสั่งสอน และพูดคุยกับเด็กเหมือนสมัยก่อน พ่อแม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ลูกต้องอยู่กับพี่เลี้ยงหรือสถานรับเลี้ยงเด็กแทน ทำให้เด็กขาดความอบอุ่น และความใกล้ชิดกับพ่อแม่

เด็กพูดได้แล้วก็ไม่ค่อยมีโอกาสได้พูดกับพ่อแม่มากนัก จึงทำให้เด็กปฐมวัยเหล่านี้มีปัญหาทางด้านการพูดมากยิ่งขึ้น สำหรับในเด็กปฐมวัยที่ปกตินั้น ในช่วงสองปีแรกเด็กจะเรียนรู้คำศัพท์ได้ช้า หลังจากนั้นในระยะก่อนเข้าโรงเรียนจะเรียนรู้เร็วขึ้น และจะเรียนรู้อย่างรวดเร็วหลังจากเข้าโรงเรียนแล้ว ทั้งนี้เนื่องจากได้รับการสอนโดยตรงจากครู และจากการได้พบเห็นสิ่งต่าง ๆ มากขึ้นตามทฤษฎีพัฒนาการทางความคิดความเข้าใจของ เพียเจท์ (Piaget) ในขั้นความคิดเกิดก่อนปฏิบัติการ (Preoperational Phase) อายุ 2 – 7 ปี ในขั้นนี้เด็กเริ่มใช้ภาษาและเข้าใจความหมายของสัญลักษณ์ เด็กจะพยายามพูดและนำคำมาสร้างประโยคใหม่ทั้งที่ยังไม่เข้าใจความหมายดีนัก (วงพัทตร์ ภูพันธ์ศรี และศิริพันธ์ ดำรงผล. 2532 : 6 – 11) ตามที่ อารี สัตถะหวี (2535 : 23) กล่าวว่า การสื่อสารของเด็กสามารถสื่อสารอย่างมีความหมายได้นั้นต้องมีพื้นฐานมาจากประสบการณ์ จากการสนทนา พูดคุยที่มีความหมาย และมีความเข้าใจนั่นเอง

สำหรับกิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมทักษะทางด้านภาษาและพัฒนาการทางการพูดให้กับเด็กปฐมวัยนั้นมีหลากหลายรูปแบบ เช่น การเล่านิทาน การเล่นเกมทบทวนบทสนทนา การสนทนา อภิปราย

(วารสารณ รักรวิชัย. 2533 : 83 – 87) รวมทั้งการทำงานศิลปะสร้างสรรค์ การร้องเพลง การท่องคำคล้องจอง และการเล่นเกม ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้สนทนา ซักถามและแสดงความคิดเห็น (กรมวิชาการ. 2540ก : 37) การจัดกิจกรรมต้องอยู่ในรูปบูรณาการ เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เกิดการเรียนรู้ ได้พัฒนาครบทุกด้าน และกิจกรรมที่ครูควรจัดให้กับเด็ก 3 - 6 ปี ควรเป็นกิจกรรมที่ให้เด็กได้แสดงออกทางด้านภาษามากที่สุด เพื่อจะช่วยสร้างคุณลักษณะส่วนตัวของเด็ก และส่งเสริมความเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นตลอดจนพื้นฐานของความซาบซึ้งในวรรณกรรม เช่น บทกวีกล่อมเด็ก บทร้อยกรอง คำคล้องจอง ที่เน้นเกี่ยวกับอารมณ์และความรู้สึกของเด็ก (हररररर नीलुवुवुवु. 2535 : 215)

กิจกรรมท่องคำคล้องจอง เป็นกิจกรรมหนึ่งที่สำคัญและช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาพูดของเด็กปฐมวัย ตามที่ พัฒนา ชัชพงศ์ (2535 : 8) กล่าวว่า คำคล้องจอง หมายถึง คำประพันธ์ต่าง ๆ เช่น โคลง กลอน กาพย์ ฯลฯ ซึ่งใช้ถ้อยคำ และเนื้อหาสาระง่าย ๆ เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษา ฝึกความจำ มีความสนุกสนานเพลิดเพลิน ถ้าเด็กได้ท่องประกอบท่าทาง จังหวะ หรือประกอบการเล่นนิ้วมือแล้วทำให้เด็กมีความสนใจ และสนุกสนานยิ่งขึ้น ซึ่งโดยปกติแล้วการใช้คำคล้องจองนั้นไม่จำเป็นจะต้องสัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้เสมอไป แต่ครูจะใช้เมื่อนำเข้าสู่บทเรียน การเตรียมเด็กให้สงบในขณะที่ดำเนินกิจกรรม หรือสรุปบทเรียน และก่อนกลับบ้าน ซึ่งครูส่วนใหญ่มักจะเปิดโอกาสให้เด็กได้สนทนาซักถามและแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระเกี่ยวกับคำคล้องจองที่ท่อง รวมทั้งไม่อธิบายความหมายของคำศัพท์ และเนื้อหาในคำคล้องจองนั้น ให้เด็กเข้าใจแต่ให้เด็กท่องเพียงอย่างเดียว ตามที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

(พรทิพย์ ศิริสมบุญณเวช. 2543 : 129) เคยมีพระดำริเกี่ยวกับการท่องจำว่า “สมัยนี้มีคำพูดว่า ไม่ควรให้เด็กท่องจำ เป็นนกแก้ว นกขุนทอง บางครั้งถ้าทำตามข้อคิดนี้มากเกินไป เด็กก็ไม่ท่องอะไร เลยไม่มีข้อมูล ที่จริงต้องให้ข้อมูล มีการฝึกความจำ และฝึกในการค้นคว้าเป็น” และยังทรงปรารภเรื่องนี้ไว้ในหนังสือ เย็นสบายชายน้ำ อีกรว่า “การท่องจำนั้น ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นสิ่งสำคัญ นักการศึกษาหลายท่านพยายามให้ยกเลิกการท่องจำ โดยกล่าวว่า เป็นการปิดกั้นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แต่ถ้าข้าพเจ้าเกิดสงสัยว่าถ้าไม่มีมูลแล้วจะเอาอะไรเป็นพื้นฐานความคิด” ดังนั้นถ้าหากว่าครูปฐมวัยนำคำคล้องจองมาใช้กับเด็กก็ควรให้เด็กท่องแล้วอธิบายความหมายของคำศัพท์ และให้เด็กได้ฝึกคิดด้วยการ เปิดโอกาสให้สนทนา ซักถาม แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระในเนื้อหาของคำคล้องจองที่ท่อง ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีการเลียนแบบ (The Imitation Theory) ของ เลวิส (Lewis) ที่เชื่อว่าพัฒนาการทางการพูดนั้นเกิดขึ้นได้หลายทางโดยอาศัยการเลียนแบบซึ่งอาจเกิดขึ้นได้

จากการมองเห็นหรือการได้ยิน (ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม. 2519 : 31 - 35) การเลียนแบบของเด็กเกิดจากความพอใจและความสนใจของเด็กเอง ปกติช่วงความสนใจของเด็กนั้นสั้นมากเพื่อที่จะชดเชยเด็กจึงต้องมีสิ่งเร้าซ้ำๆ ในระยะการเล่นเสียง ตามที่ ศรีเรือน แก้วกังวาล (2519 : 127) ได้กล่าวถึง กระบวนการเรียนรู้ภาษาของเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้นั้นต้องอาศัยการเลียนแบบ (Imitation) เด็กเลียนเสียงของคำและพูดตามเสียงที่ได้ยินนั่นเอง ดังนั้นการเลียนแบบจึงเป็นสิ่งสำคัญ และเปรียบเสมือนเป็นสิ่งเร้าในการพูดของเด็กนั่นเอง ซึ่งในการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองนั้นก็เพื่อให้เด็กได้เลียนแบบ จดจำ และเข้าใจ นำไปสู่การพัฒนาภาษาพูดที่เร็วขึ้น สามารถพูดได้ คล่อง ชัดเจน และถูกต้องมากขึ้น รวมทั้งมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างสมดุล ต่อเนื่องไปพร้อม ๆ กันทุกด้าน

✓ จากสภาพปัญหาและความสำคัญของการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองที่มีต่อพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย ดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาผลของการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมาย โดยให้เด็กท่องคำคล้องจองแล้วอธิบายความหมายของคำศัพท์ เนื้อหา ในคำคล้องจอง และเปิดโอกาสให้เด็กได้ สนทนา ซักถาม แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงทางการพูดอย่างมีความหมาย กับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติที่ให้เด็กท่องคำคล้องจองแล้วไม่อธิบายความหมายของคำศัพท์ เนื้อหา ในคำคล้องจอง และไม่เปิดโอกาสให้เด็กได้ สนทนา ซักถาม แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระนั้น เด็กจะมีพัฒนาการทางการพูดที่แตกต่างกันหรือไม่ ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นข้อมูลสำคัญและเป็นประโยชน์ที่จะช่วยให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาเลือกกิจกรรมและวิธีการในการส่งเสริมพัฒนาการทางการพูดให้กับเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสมต่อไป ✓

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้กำหนดคำถามวิจัยว่า การจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายส่งผลต่อพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยหรือไม่เพียงไร โดยกำหนดเป็นจุดมุ่งหมายเฉพาะดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมาย
2. เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติ
3. เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายและการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติ
4. เพื่อเปรียบเทียบความก้าวหน้าของพัฒนาการช่วงก่อนและหลังการทดลองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายและการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษากิจกรรมจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองที่มีต่อพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยจะเป็นข้อมูลสำคัญและเป็นประโยชน์ที่จะช่วยให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาเลือกกิจกรรมและวิธีการในการส่งเสริมพัฒนาการทางการพูดให้กับเด็กปฐมวัย

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชาย - หญิง ที่มีอายุ 5 - 6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวัดบางเตย สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชาย - หญิง ที่มีอายุ 5 - 6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 ของโรงเรียนวัดบางเตย สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งในการเลือกกลุ่มตัวอย่างมีขั้นตอนดังนี้

1. สุ่มตัวอย่างนักเรียนชาย - หญิงมา 2 ห้องเรียน จากจำนวน 4 ห้องเรียนโดยการจับฉลาก
2. กำหนดเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 1 ห้องเรียน และกลุ่มควบคุม จำนวน 1 ห้องเรียน
 - 2.1 กลุ่มทดลอง เป็นกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมาย
 - 2.2 กลุ่มควบคุม เป็นกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติ

3. ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดความสามารถทางด้านการพูดของเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปทดสอบ (Pretest) กับเด็กทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังจากนั้นทำการตรวจให้คะแนนแล้วพิจารณาเลือกเด็กที่มีคะแนน 15 อันดับสุดท้าย รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 30 คน

ระยะเวลาในการทดลอง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 ระยะเวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 1 ครั้ง ครั้งละ 20 นาที กลุ่มตัวอย่างได้รับการทดลองทั้งสิ้น 24 ครั้ง

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจอง จำแนกเป็น
 - 1.1 การจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมาย
 - 1.2 การจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติ
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เด็กปฐมวัย หมายถึง นักเรียนชาย - หญิง ที่มีอายุ 5 - 6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 ของโรงเรียนวัดบางเตย สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 15 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน

2. การจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจอง หมายถึง การจัดกิจกรรมที่มีการท่องคำประพันธ์ต่าง ๆ เช่น โคลง กลอน กาพย์ ซึ่งใช้ถ้อยคำและเนื้อหาสาระง่าย ๆ เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก เมื่อเด็กได้ท่องประกอบท่าทาง จังหวะ หรือประกอบการเล่นนิ้วมือแล้ว เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน โดยมีการท่อง

ซ้ำ ๆ เพื่อฝึกความจำ และพัฒนาการทางภาษา โดยจัดในกิจกรรมยามเช้า และก่อนเที่ยง ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จำแนก การจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองออกเป็น 2 แบบ คือ

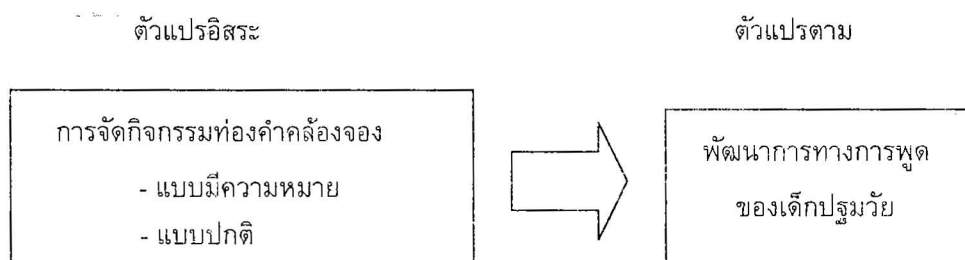
2.1 การจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมาย หมายถึง การท่องคำคล้องจองประกอบท่าทาง โดยที่ครูอธิบายความหมายของคำศัพท์ เนื้อหา ที่มีในคำคล้องจอง และเปิดโอกาสให้เด็กได้สนทนา ชักถาม และแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง ทางด้านการพูดอย่างมีความหมาย

2.2 การจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติ หมายถึง การท่องคำคล้องจองประกอบท่าทาง โดยที่ครูไม่อธิบายความหมายของคำศัพท์ เนื้อหา ที่มีในคำคล้องจองที่ท่อง และไม่เปิดโอกาสให้เด็กได้ สนทนา ชักถามและแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

3. พัฒนาการทางการพูด หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงและพัฒนารับรู้คำศัพท์ที่เด็กรู้จัก และเข้าใจความหมายมากขึ้นจากเดิม สามารถพูดคำศัพท์จากภาพ พูดส่วนที่หายไปจากภาพ พูดตอบคำถามจากภาพ พูดแต่งประโยคจากภาพ และพูดแสดงความคิดเห็นจากภาพ จากเนื้อหาในคำคล้องจองตามที่กำหนดให้ได้ถูกต้องเหมาะสม

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

ผลของการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายที่มีต่อพัฒนาการทางการพูดของ
เด็กปฐมวัย

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายจะมีพัฒนาการทางการพูดสูงขึ้น
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติจะมีพัฒนาการทางการพูดสูงขึ้น
3. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายและเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติจะมีพัฒนาการทางการพูดแตกต่างกัน
4. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายและเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติจะมีพัฒนาการทางการพูดก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษา
 - 1.1 ความหมายของภาษา
 - 1.2 ความสำคัญของภาษา
 - 1.3 ทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย
 - 1.4 แนวทางในการส่งเสริมภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย
 - 1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาของเด็กปฐมวัย
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางการพูด
 - 2.1 ความหมายของพัฒนาการทางการพูด
 - 2.2 ความสำคัญของพัฒนาการทางการพูด
 - 2.3 พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย
 - 2.4 ทฤษฎีพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย
 - 2.5 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย
 - 2.6 บทบาทของพ่อแม่ที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย
 - 2.7 กิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย
 - 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางการพูด
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจอง
 - 3.1 ความหมายของคำคล้องจอง
 - 3.2 ความสำคัญของคำคล้องจอง
 - 3.3 ประเภทของคำคล้องจอง
 - 3.4 การจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมาย
 - 3.5 กระบวนการและขั้นตอนการสอนคำคล้องจอง
 - 3.6 การจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองกับการส่งเสริมพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย
 - 3.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำคล้องจอง

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษา

1.1 ความหมายของภาษา

ภาษา เป็นเครื่องมือที่มนุษย์ใช้ติดต่อสื่อสารระหว่างกัน เพื่อแสดงออกถึงความต้องการ ความรู้สึก และการเข้าใจผู้อื่น ซึ่งมีในทุกสังคม โดยมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของภาษาไว้ ดังนี้

พระยาอนุমানราชชน (2513 : 23) ได้ให้ความหมายของภาษาไว้ว่า ภาษา คือ วิธีที่มนุษย์แสดง ความเข้าใจ เพื่อให้ผู้ที่ตนต้องการให้รู้ได้รู้ จะเป็นเพราะต้องการบอกความในใจที่นึกไว้ หรือเพื่อระบายความ ในใจที่อัดอั้นอยู่ให้ปรากฏออกมาภายนอก โดยใช้เสียงพูดที่มีความหมายตามที่ได้ตกลงรับรู้กัน ซึ่งมีผู้ได้ยิน รู้และเข้าใจ

อารี เพชรผุด (ม.ป.ป. : 223) ภาษา หมายถึง วิธีการทั้งหลายที่แสดงความรู้สึกและความคิดของ บุคคลและแสดงเพื่อเป็นสื่อให้คนอื่นเข้าใจ

ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม (2519 : 1) กล่าวว่า ภาษา เป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือช่วยให้มนุษย์ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นนามธรรมต่อกัน ความหมายของภาษาอาจแตกต่างกัน เช่น ในแง่ภาษาศาสตร์ ภาษา หมายถึง ภาษาที่ใช้พูดเพื่อสื่อ ความหมายในชุมชนหนึ่ง ๆ ในตัวแก้จิตวิทยา ภาษา หมายถึง ความสนใจในการติดต่อสื่อความหมาย หรือเพื่อ แสดงความรู้สึกและความคิด ภาษาจึงหมายถึง การพูด การเขียน การทำท่าทางประกอบ การแสดงสีหน้าและ การใช้ภาษาไปเป็นต้น

บุษบง ดันตวิวงศ์ (2535 : 46 – 47) ได้ให้ความหมายของภาษาไว้ว่าภาษาเป็นสัญลักษณ์สื่อสารที่ ต้องใช้ให้เหมาะกับเรื่องที่ต้องการสื่อสาร เด็กปฐมวัยเริ่มรู้จักสัญลักษณ์แบบต่าง ๆ ได้แก่ ภาษา ศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหวร่างกาย ละคร และคณิตศาสตร์ ซึ่งสามารถใช้สื่อความคิดและเด็กเริ่มรู้จักใช้กฎเกณฑ์ รู้จัก เลือกสัญลักษณ์ที่เหมาะสมสำหรับนำเสนอความคิดแต่ละเรื่อง โดยใช้สัญลักษณ์หลายแบบผสมผสานหรือ สลับกันไป

สรุปได้ว่า ภาษา คือ เครื่องมือที่มนุษย์ใช้ในการติดต่อสื่อสารถึงกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้สึก รวมทั้งประสบการณ์ต่าง ๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจ โดยการใช้เสียงพูดออกมา หรือใช้การแสดงสัญลักษณ์ใน เด็กปฐมวัย เช่น ภาษา ศิลปะ ดนตรี คณิตศาสตร์ ละครประกอบท่าทางและจังหวะ เพื่อให้เด็กเข้าใจมากขึ้น

1.2 ความสำคัญของภาษา

ภาษาเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้และสัมพันธ์ต่อพัฒนาการเด็กในทุก ๆ ด้าน ได้มีนักการศึกษา ให้ความสำคัญของภาษาไว้ดังนี้

ดวงเดือน ศาสตราภรณ์ (2529 : 214 – 215) กล่าวว่า ภาษาที่มีความสำคัญอยู่ 3 ประการได้แก่

1. เด็กสามารถจะใช้ภาษา เพื่อการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นและเปิดโอกาสให้เกิดกระบวนการ ทางสังคมขึ้น

2. เด็กสามารถใช้ภาษาเป็นคำพูดที่เกิดขึ้นภายใน จากรูปแบบของการคิด โดยระบบของการใช้ สัญลักษณ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการทางภาษาในระดับต่อไป

3. ภาษาเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นภายในตัวเด็ก ดังนั้น เด็กจึงไม่ต้องอาศัยการจัดกระทำกับวัตถุจริง ๆ เพื่อแก้ปัญหา เด็กสามารถสร้างจินตนาการกับวัตถุ แม้ว่าวัตถุนั้นจะอยู่นอกสายตาหรือเคยพบเห็นมาแล้ว เด็กสามารถทำการทดลองในสมอง และทำได้รวดเร็วกว่าการจัดกระทำกับวัตถุนั้นจริง ๆ

เด็กอายุ 2 – 4 ปี มีพัฒนาการเรียนรู้คำมากขึ้น การพูดคุยเป็นลักษณะการสื่อสารแบบสังคม (Social Communication) แต่เด็กจะยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง เด็กจะพูดกับตนเองโดยไม่ฟังผู้อื่น ซึ่งเรียกว่า การพูดคนเดียวแบบรวมหมู่ (Collection Monologues) เด็กจะมีทักษะต่าง ๆ จากการมองเห็นตัวเองและจะเป็นการยากที่จะให้เด็กยอมรับสิ่งต่าง ๆ จากภาพที่เห็น เด็กจะไม่พยายามเข้าใจถึงคำพูดของผู้อื่น

ดิวอี้ (Dewey, 1933 : 234) กล่าวว่า ภาษาเปรียบเสมือนยานพาหนะที่สามารถนำผู้เรียนไปทุกหนทุกแห่งตามที่เขาปรารถนา ถ้าขาดภาษา ความเจริญทางปัญญาย่อมไม่เกิดขึ้น ครูเองก็สอนเขาไม่ได้ และร้ายที่สุดก็คือ เขา (ผู้เรียน) ยังไม่สามารถที่จะประสานประโยชน์ระหว่างประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่ได้อีกด้วย

วราภรณ์ รักวิชัย (2533 : 77) ได้กล่าวว่า ภาษามีความสำคัญกับเด็กมาก เพราะการอยู่ในสังคม เด็กจะต้องสามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้ ความพร้อมในด้านภาษา คือความพร้อมในการพูด การอ่าน การฟัง (การเข้าใจ) และการเขียน

สรุปได้ว่า ภาษามีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเป็นอย่างมาก เด็กจำเป็นต้องเรียนรู้ภาษาเพื่อใช้ในการสื่อความหมาย การคิด จินตนาการ การแสดงออก และการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม ซึ่งเด็กจะต้องมีความพร้อมทางภาษาในด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียนไปพร้อม ๆ กันอย่างมีความหมายเพื่อให้เด็กมีพัฒนาการครบทุกด้านเป็นไปตามขั้นตอนอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม

1.3 ทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

ทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยประกอบด้วยทักษะ การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน สำหรับในเด็กปฐมวัยนั้น เด็กมักใช้ภาษาพูดในการสื่อความหมายเสียเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งทักษะการพูด ก็ต้องอาศัยทักษะการฟังมาก่อน เด็กจึงจะพูดสื่อความหมายได้ แต่ทักษะการอ่าน การเขียน การพูดก็จำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนซ้ำเพิ่มเติมอีกมาก จึงจะสามารถใช้ภาษาได้ดี ดังนั้นจึงได้มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้านไว้ดังนี้

วราภรณ์ รักวิชัย (2527 : 44 – 45) ได้กล่าวถึงทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยทั้ง การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ไว้ดังนี้

การฟัง เป็นการฝึกเสียงธรรมชาติ จังหวะดนตรี เพื่อเตรียมให้พร้อมในการฟังเรื่องราวต่าง ๆ และสามารถถ่ายทอดได้เป็นประโยคที่เหมาะสม รวมถึงมีมารยาทในการฟังและสมาธิในการฟัง

การพูด เป็นการฝึกให้เด็กมีทักษะในการพูดสื่อความหมายให้เข้าใจ และสามารถพูดเพื่อถ่ายทอดความเข้าใจได้ รวมทั้งการใช้ภาษาและถ้อยคำที่สุภาพ มีมารยาทในการพูด ไม่พูดสอดแทรกในขณะที่ผู้อื่นกำลังพูด ตลอดจนการพูดที่ใช้คำเสียงธรรมชาติ สามารถบอกชื่ออธิบาย และแยกแยะความแตกต่างของสิ่งของที่อยู่รอบ ๆ ตัว โดยสามารถตอบคำถาม เล่าข่าว การสนทนา และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การแนะนำ ทักทาย สัมภาษณ์ อภิปราย เล่านิทานได้ เป็นต้น

การอ่าน เป็นการฝึกให้เด็กพร้อมในการอ่าน การกวาดสายตาจากซ้ายไปขวา การอ่านตัวหนังสือ คำ (อ่านจากภาพ) อ่านเรื่องราวจากภาพได้

การเขียน เป็นการฝึกลีลาการใช้มือให้เด็กมีความพร้อมในการเขียนสามารถบังคับกล้ามเนื้อได้ตามต้องการ

นอกจากนี้แล้ว ھرรษา นิลวิเชียร (2535 : 232 – 233) ได้กล่าวถึงการพัฒนาทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยทั้ง การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ไว้ดังนี้

การฟัง เด็กควรได้พัฒนาทักษะการฟัง เป็นการทำความเข้าใจสิ่งแวดล้อมของตน ชนิดของการฟัง ได้แก่ ฟังอย่างไม่ตั้งใจ ฟังอย่างซาบซึ้ง ฟังอย่างตั้งใจเพื่อหาความรู้และการฟังแล้วคิดวิเคราะห์

การพูด เด็กควรได้รับการพัฒนาความสามารถในการพูดอย่างชัดเจน เพื่อให้บุคคลอื่นในบ้าน ในโรงเรียน หรือในชุมชนเข้าใจ เด็กควรได้เรียนรู้ชนิดของการพูดตามความเหมาะสมของสถานการณ์ต่าง ๆ

การอ่าน เด็กควรมีประสบการณ์และพัฒนาความสามารถในการอ่านสิ่งพิมพ์ที่มีความยากขึ้นตามลำดับ การอ่านสิ่งพิมพ์หลาย ๆ ชนิดเพื่อค้นหาความรู้ เพื่อทำตามคำแนะนำและเพื่อความบันเทิง

การเขียน เด็กควรจะพัฒนาความสามารถในการเขียนจากขั้นง่าย ๆ ไปสู่ขั้นที่ซับซ้อนยิ่งขึ้นทั้งนี้เพื่อแสดงออกถึงความประทับใจของตน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ หรือเพื่อเสนอสิ่งบันเทิงเด็กต้องการประสบการณ์การทำเครื่องหมาย และการทดลองเขียนคำ เขียนประโยค เพื่อจะได้เกิดการค้นพบว่าเครื่องหมายเหล่านั้นมีความหมาย

ราเคล ไคดา (Rachel Keidar) ได้อธิบายทักษะความสามารถทางภาษาทั้ง 4 ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 20 – 21) คือ ฟัง - พูด - อ่าน - เขียน ไว้ดังนี้

การฟังและการพูดของเด็ก

เมื่อเด็กมีโอกาสได้ยินเสียงแม่พูด แม่ว่ายังพูดไม่ได้ แต่จะเกิดการเรียนรู้ภาษาพูด เพราะการสอนเด็กให้พูดนั้น เด็กจำเป็นต้องได้ยินได้ฟังภาษาพูดก่อน ยิ่งได้ฟังมากจะเข้าใจชัดเจน ยิ่งเรียนรู้คำศัพท์ต่าง ๆ มาก การเรียนรู้วิธีพูดเป็นประโยคยาว ๆ ทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านภาษาอย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น ในเด็กวัย 2 - 3 ขวบ การพูดของแม่จะช่วยให้ลูกมีพัฒนาการทางภาษาที่ดีได้ การสนทนากับเด็กเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวันเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาการเรียนรู้ในด้านการเข้าใจความหมายของภาษา จากเรื่องง่ายไปจนถึงเรื่องที่ยากขึ้น สลับซับซ้อนขึ้น เห็นบทบาทของภาษาในการสื่อความคิดหรือแม้แต่จินตนาการเพื่อตอบสนองความต้องการของตนได้เป็นอย่างดี

การอ่านและการเขียน

เราใช้ชีวิตอยู่ในท่ามกลางภาษา ทั้งภาษาเขียนและภาษาพูด ผู้ใหญ่จำเป็นต้องสื่อความหมายกันด้วยภาษาเขียน การอ่านหนังสือให้เด็กฟังทุกวัน จึงเป็นสิ่งจำเป็นในการให้โอกาสเด็กเรียนรู้เพื่อพัฒนาภาษาเขียน ขณะที่อ่านควรชี้นิ้วตามหนังสือประกอบไปด้วย ทำให้เด็กเรียนรู้กฎเกณฑ์ทุกขั้นตอน สิ่งสำคัญคือให้เรียนรู้ที่จะเข้าใจประเด็นในเรื่องที่อ่านว่าสิ่งประกอบขึ้นทั้งหมดคือองค์รวมที่เป็นเนื้อหาที่นำเสนอ ระบบการคิดด้วยไวยากรณ์ของภาษา ดังนั้นทุกครั้งในระหว่างการอ่าน ควรสนทนากับเด็กเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทางภาษาอย่างง่าย ๆ เนื้อหาที่อ่านควรสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ รอบตัว และพยายามเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมของเด็กตลอดเวลา เพื่อให้เห็นประโยชน์และความเกี่ยวพันของภาษาเขียนกับชีวิตจริง

การเขียนหมายถึง การสื่อสาร การแสดงความคิด ความรู้สึกออกมาอย่างมีความหมาย ดังนั้นการเขียนและการอ่านจะดำเนินไปพร้อมกัน เนื่องจากการเป็นนักเขียนที่ดีได้นั้น ต้องอาศัยการอ่านที่แตกฉานในเรื่องนั้น ๆ ส่วนการฝึกฝนให้เด็กเขียนหนังสือได้นั้น ครูต้องตระหนักว่า การฝึกเขียนที่ไหลลื่นแบบ โดย

เด็กไม่ได้ใช้ความคิด แต่เป็นการฝึกกล้ามเนื้อ หรือฝึกเฉพาะความสวยงามของลายมือที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง กับการเขียนที่มาจากความคิด ซึ่งเกิดขึ้นจากการฝึกคิดและถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นภาษา สัญลักษณ์ คือตัวอักษรอย่างธรรมชาติจากการได้ฟังมามาก ได้อ่านมามากจนสามารถถ่ายทอดเองได้ และมาฝึกฝนความถูกต้อง สวยงามภายหลัง

ส่วนการอ่านนั้นสามารถทำได้ตลอดเวลา อ่านจากหนังสือ จากถนน สิ่งรอบตัว จากป้ายโฆษณา จากถุงขนม ความรู้ของเด็กจะเพิ่มพูนขึ้นเมื่อเด็กได้รับโอกาสในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่านร่วมกับผู้ใหญ่ และกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้อ่านเงียบตามลำพัง การอ่านกับเพื่อนเป็นคู่ เป็นกลุ่มย่อย เพื่ออภิปรายร่วมกัน เพื่อรับฟังและตรวจสอบความคิด ความเข้าใจซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะการอ่านจากสิ่งที่ครู – เด็กเขียนร่วมกัน และสิ่งที่เด็กเขียนขึ้นเอง นับได้ว่าเป็นการอ่านที่ดีที่สุดของเด็ก

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยนั้น มีความสำคัญเท่า ๆ กันทุกด้าน การฝึกและส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาทักษะทางภาษา การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนจึงต้องทำไปเป็นลำดับและมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันไปตามวัย และวุฒิภาวะของเด็ก ซึ่งในบางครั้งอาจจะมีการเน้นทักษะใดเป็นพิเศษ เช่น การเน้นทักษะการฟัง หรือทักษะการพูด ทั้งนี้ต้องให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กด้วย

1.4 แนวทางในการส่งเสริมภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย

ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้เสนอแนวทางในการส่งเสริมภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย ไว้ดังต่อไปนี้
 ราชี ทองสวัสดิ์ (ม.ป.ป. : 7 – 10) กล่าวถึงสิ่งที่จะนำมาฝึกภาษาแก่เด็กปฐมวัย ซึ่งได้แก่ พื้นฐานทางภาษา 6 ด้าน ดังนี้ การฝึกความสนใจในการอ่าน ฝึกการจำ การฝึกให้ตอบความหมายของคำ ตลอดจนการฝึกการพูดประโยคต่าง ๆ การฝึกการรับรู้โดยการเห็น การฝึกกล้ามเนื้อให้แข็งแรงและการฝึกประสาทสัมผัส

มอริสัน (Morrison) ได้เสนอแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาให้กับเด็ก (ศิริมาศ แก้วเจริญวงศ์. 2541 : 21 – 22 ; อ้างอิงจาก Morrison. 1998. *Early childhood education today*. n.d.) ไว้ดังนี้คือ

1. ให้เด็กได้มีส่วนร่วมในกระบวนการสื่อสารพฤติกรรมของเด็กทารก เช่น การยิ้ม การส่งเสียงอ้อแอ้ และการเปล่งเสียงต่าง ๆ
2. การสนทนาช่วยสร้างกรอบของพัฒนาการทางภาษา
3. พูดกับเด็กทารกด้วยเสียงที่นุ่มนวล จริงใจ สบตากับเด็กบ่อย ๆ แม้ว่าเด็กจะไม่พูดกับเรา
4. เรียกชื่อเด็กเมื่อต้องการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก เพื่อที่เด็กจะได้ใช้ชื่อในการสนทนาและรู้จักชื่อตัวเอง
5. ใช้วิถีทางที่หลากหลายในการกระตุ้น และส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาประกอบด้วย การเล่านิทาน การร้องเพลง การฟังเทปบันทึกเพลง เปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่และเด็กคนอื่น ๆ ด้วย
6. สนับสนุนเด็กได้พูดกับเด็กและผู้ใหญ่คนอื่น ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูล
7. ช่วยให้เด็กได้พูดคุยในหลาย ๆ สถานการณ์ โดยพาเด็กไปยังสถานที่ต่าง ๆ เพื่อเด็กจะได้ใช้ภาษากับบุคคลที่หลากหลาย วิธีการนี้จะทำให้เด็กเกิดแนวคิดและเผชิญกับเหตุการณ์ที่ต้องใช้ภาษา

8. ส่งเสริมให้เด็กใช้ภาษาในวิถีทางที่แตกต่างกัน เช่น ในการถามคำถาม บอกความรู้สึก อธิบายถึงสิ่งต่าง ๆ
9. ส่งเสริมให้เด็ก ได้มีประสบการณ์ในการที่จะรู้การใช้ภาษาที่เป็นคำแนะนำ และคำสั่ง
10. ควรสนทนากับเด็กว่า เขาต้องการทำอะไร และเขาควรทำอย่างไร เด็กจะเรียนรู้ภาษา โดยผ่านข้อมูลย้อนกลับ เช่น การถาม การตอบคำถาม และพฤติกรรมเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงว่าเด็กมีความตั้งใจและรู้ว่าเขาทำอะไร

1. ควรพูดกับเด็กโดยใช้ประโยคที่สมบูรณ์

นอกจากแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาอีกแนวทางหนึ่งที่ได้รับการยอมรับในปัจจุบันนี้ คือ การส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language Approach) ตามแนวคิดของกูดแมน (Goodman) ซึ่งหรรษา นิลวิเชียร และพรรณรัศม์ เก้าธรรมสาร (สภานิติบัญญัติ, อยู่คงแก้ว, 2541 : 18 ; อ้างอิงจาก หรรษา นิลวิเชียร และพรรณรัศม์ เก้าธรรมสาร, 2534, รายงานการวิจัยคณะศึกษาศาสตร์, หน้า 126) กล่าวไว้ดังนี้

1. ภาษาที่ใช้สอนต้องมีความหมายสมบูรณ์ มีใจความครบถ้วน และเน้นความสัมพันธ์ของ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน การเรียนทักษะย่อยของภาษา เช่น การฝึกสะกดคำ การคัดลายมือ จะทำต่อเมื่อเด็กต้องการและการเรียนทักษะย่อยนั้น สามารถช่วยให้เด็กสื่อความหมายได้สมบูรณ์ขึ้น
2. เนื้อหาในการเรียนภาษาสำหรับเด็ก คือ ประสบการณ์จริงที่เด็กจะได้ฝึกกระบวนการคิดในการใช้ภาษาอย่างมีจุดหมายในสถานการณ์ที่หลากหลาย
3. การเรียนภาษาสามารถเรียนได้จากการใช้ภาษาในการเรียนทุกวิชา
4. การสอนภาษาต้องให้ความสำคัญแก่กิจกรรมที่เด็กริเริ่มขึ้นเอง โดยครูมีบทบาท คือ ช่วยเหลือสนับสนุนกิจกรรมนั้น นอกจากเป็นตัวอย่างในการใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนในชีวิตประจำวัน
5. การสอนภาษาต้องอยู่บนพื้นฐานของการทำกิจกรรมภาษาร่วมกันระหว่างครูกับเด็ก โดยครูควรมองข้อผิดพลาดของเด็กว่า คือ ส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และสนับสนุนให้เด็กกล้าพูด กล้าทำ เพื่อจะได้เรียนรู้เพิ่มขึ้น

อารี สันทนต์ (2535 : 23) ได้สรุปลักษณะที่เป็นหลักสำคัญของการสอนภาษาแบบธรรมชาติไว้ดังนี้

1. หลักของการให้สิ่งแวดล้อมที่มีการใช้ภาษาและหนังสืออย่างกว้างขวางและน่าสนใจ
2. โอกาสและวัสดุเอื้ออำนวย (Opportunities and Resources) นักเรียนมีเวลา อุปกรณ์ กิจกรรมที่จะใช้ภาษา
3. มีการสื่อสารที่มีความหมาย (Meaningful Communication) การสื่อสารมีพื้นฐานจากประสบการณ์ จากการสนทนา พูดคุยที่มีความหมาย มีความเข้าใจ
4. มีแบบอย่างที่ดี (Modeling) ครูเป็นแบบอย่างการพูด ฟัง อ่าน เขียนที่ดีในการสอนเด็ก
5. มีการยอมรับนับถือในแต่ละบุคคล (Acceptance) มีการยอมรับนับถือเอกลักษณ์ของบุคคลในระหว่างเพื่อนนักเรียนและจากครู

6. มีการส่งเสริมให้กำลังใจ ตั้งความคาดหวัง (Expectancy) ที่จะส่งเสริม เชื่อมั่นในความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนว่าจะเป็นนักอ่าน นักเขียนได้

จากที่กล่าวมาทั้งหมด สรุปได้ว่า การส่งเสริมภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยนั้น จำเป็นต้องส่งเสริมตั้งแต่แรกเกิด จนกระทั่งเข้าสู่โรงเรียน ให้เด็กเรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติ โดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้เด็กคุ้นเคย สร้างความสนใจในเนื้อหาที่เรียน และมีความหมายต่อเด็กมากที่สุด ซึ่งจะทำให้เด็กกล้าแสดงออก สามารถพัฒนาทักษะทางภาษาได้ดีขึ้น

1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาของเด็กปฐมวัย

ได้มีนักการศึกษาได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาษาของเด็กทั้งในประเทศและต่างประเทศไว้หลายท่าน ดังต่อไปนี้

งานวิจัยในต่างประเทศ

เทมปลิน (Templin. 1957 : 127) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความซับซ้อนและความยาวของประโยคในเด็กอายุ 3 – 6 ปี ในสหรัฐอเมริกา พบว่า ความยาวของประโยคที่เด็กพูดจะเพิ่มขึ้นตามอายุ ระดับสติปัญญา และฐานะทางสังคม เศรษฐกิจที่สูงขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กหญิงมีทักษะทางภาษาสูงกว่าเด็กชายเพียงเล็กน้อย และเด็กอายุ 3 ปีไม่สนใจในเรื่องไวยากรณ์

อาร์มสตรองค์ (Armstrong. 1960 : 373) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้คำศัพท์ที่เด็กรู้จักฟังและการอ่าน โดยศึกษาเด็กอายุ 6 – 13 ปี ผลปรากฏว่า เด็กที่มีอายุตั้งแต่ 10 ปี ลงมาจะรู้จักใช้คำศัพท์ที่ได้จากการอ่าน แต่เมื่ออายุเพิ่มขึ้นจำนวนคำศัพท์ที่แตกต่างกันจะลดลงอย่างรวดเร็ว

ฮิปเปล (Hipple) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมการเขียนบันทึกกับเด็กอนุบาลเป็นเวลา 1 ปี ผลการวิจัยพบว่า เด็กให้ความสนใจกิจกรรมดังกล่าวมาก เด็กที่มีทักษะการฟัง การพูด การอ่านสูงขึ้น มีความเข้าใจและพัฒนาการตัดสินใจด้วยตนเอง (สัทธินันท์ อยู่คงแก้ว. 2541 ; อ้างอิงจาก Hipple. 1985. *Journal Writing in Kindergarten*. p. 255 - 261)

นอกจากนี้แล้วยังมีการศึกษาวิจัย เกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านภาษา (Parents' Report of Vocabulary and Grammatical Development of African American Preschoolers : Child and Environmental Associations) โดย (Roberts) และคณะ ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษา (Roberts, Burchinal & Durham. 1999 : 92 – 106) ได้แก่ คำศัพท์ หรือไวยากรณ์ ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางภาษา ได้แก่ ตัวเด็กเอง (เช่น เพศ), ผู้ดูแล, ครอบครัว (เช่น ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม), สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมในสังคมที่แวดล้อมตัวเด็ก โดยศึกษาวิจัยจากกลุ่มตัวอย่าง เด็กปฐมวัยผิวดำในอเมริกา เพื่อดูพัฒนาการด้านคำศัพท์ เช่น คำศัพท์ที่เด็กรู้จัก การใช้คำนาม และความยาวสูงสุดของประโยค ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1.คุณภาพของบ้าน : เด็กที่มาจากครอบครัวที่ได้รับการกระตุ้น + ตอบสนองจะมีการใช้คำศัพท์มากกว่า, ใช้คำนาม และกริยาวิเศษณ์มากกว่า และมีการเปล่งเสียงคำในประโยคได้ยาวกว่า และมีการรับรู้ได้เร็วกว่าด้วย

2.เพศ : เด็กหญิงจะมีการใช้คำนาม และคำกริยามากเป็นพิเศษ กว่าเด็กชาย เด็กหญิงจะมีการเปล่งเสียงประโยคยาวกว่า และมีอัตราเร็วในการรับรู้สูงกว่าเด็กชาย

งานวิจัยในประเทศ

จินตนา เนียมเปีย (2521 : 72 –78) ได้ศึกษาพัฒนาการด้านจำนวนถ้อยคำและความซับซ้อนของประโยคของเด็กก่อนวัยเรียน (อายุ 3 - 6 ขวบ) ในจังหวัดพิษณุโลก และสุโขทัย จำนวน 120 คน เป็นชาย 62 คน หญิง 58 คน โดยใช้แบบทดสอบทางถ้อยคำและความซับซ้อนของประโยค โดยใช้รูปภาพที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมของเด็ก เป็นเครื่องกระตุ้นให้เด็กพูดแล้วบันทึกเทป แล้วนำมาวิเคราะห์ และแบบสอบถามบิดามารดาถึงตัวแปรที่จะศึกษาทั้งหมด มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดา มารดา อาชีพของบิดามารดา ขนาดของครอบครัวและแหล่งที่อยู่อาศัย พบว่า

1. เด็กที่มาจากรอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงจะมีพัฒนาการทางภาษาด้านจำนวนถ้อยคำของประโยคดีกว่าเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ
2. เด็กที่บิดามารดามีการศึกษาดีจะมีพัฒนาการทางภาษาด้านจำนวนถ้อยคำและความซับซ้อนของประโยคสูงกว่าเด็กที่มีบิดามารดาได้รับการศึกษาต่ำ
3. พัฒนาการทางภาษาของเด็กเกี่ยวข้องกับอาชีพของบิดามารดา
4. เด็กที่มีอายุสูงขึ้นจะมีพัฒนาการทางภาษาด้านจำนวนถ้อยคำและความซับซ้อนของประโยคเพิ่มขึ้นตามอายุ
5. ขนาดครอบครัวมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อพัฒนาการทางภาษาของเด็ก
6. เด็กหญิงมีพัฒนาการทางภาษาดีกว่าเด็กชายทั้งสองด้าน
7. เด็กในเมืองมีพัฒนาการทางภาษาทั้งสองด้านดีกว่าเด็กในชนบท

จินตนา สุทธจินดา (2522 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการด้านชนิดและสัดส่วนของคำของเด็กก่อนวัยเรียน อายุ 3 – 6 ขวบ จำนวน 120 คน ในจังหวัดนนทบุรี และนครปฐม โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับเด็กและบิดามารดา แบบทดสอบพัฒนาการทางภาษาชนิดรูปภาพเป็นสิ่งเร้ากระตุ้นให้เด็กพูดใน 5 นาทีต่อภาพ แล้วบันทึกเทปนำมาวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า เด็กก่อนวัยเรียนที่มีความแตกต่างกันในด้านสภาพทางเศรษฐกิจ อาชีพของบิดามารดา ถิ่นที่อยู่อาศัย ขนาดของครอบครัว อายุ และเพศ มีพัฒนาการทางภาษาด้านชนิดและสัดส่วนของคำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิญา กังสนารักษ์ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษา ด้านจำนวนถ้อยคำ และการใช้ประโยคในการสื่อสารของเด็กปฐมวัย อายุระหว่าง 3 – 6 ปี ที่อยู่ในสถานสงเคราะห์และในครอบครัวปกติ โดยเปรียบเทียบพัฒนาการทางภาษาด้านจำนวนถ้อยคำ และใช้ประโยคที่มีระดับอายุและเพศต่างกัน และหาความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการทางภาษาด้านจำนวนถ้อยคำกับพัฒนาการทางภาษาด้านการใช้ประโยค พบว่า เด็กที่อยู่ในครอบครัวปกติมีพัฒนาการทางภาษาด้านจำนวนถ้อยคำและการใช้ประโยคสูงกว่าเด็กก่อนวัยเรียนที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ เด็กที่มีอายุมากกว่ามีพัฒนาการทางภาษาด้านจำนวนถ้อยคำและการใช้ประโยคสูงกว่าเด็กที่มีอายุน้อย เด็กหญิงและเด็กชายมีพัฒนาการทางภาษาด้านจำนวนถ้อยคำและการใช้ประโยคไม่แตกต่างกัน และพัฒนาการด้านจำนวนถ้อยคำมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพัฒนาการทางภาษาด้านการใช้ประโยค

ศิริมาศ แก้วเจริญวงศ์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยในสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนภาคเหนือ ประชากรที่ใช้ในการ

วิจัยครั้งนี้คือ สถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนภาคเหนือ จำนวน 287 แห่ง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์และแบบสังเกต ผลการวิจัยพบว่า

1. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อพัฒนาการทางภาษา

สถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนภาคเหนือ มีการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องพัฒนาการ และ/ หรือ ห้องเอนกประสงค์ที่เอื้อต่อพัฒนาการทางภาษา อยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง

2. การดำเนินการส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา

ผู้ประกอบการสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนภาคเหนือ มีการดำเนินการส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา อยู่ในระดับปฏิบัติปานกลาง

3. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาสำหรับเด็กวัย 2 – 3 ปี

สถิรพันธ์ อยู่คงแก้ว (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการสรุปกิจกรรมในวงกลมโดยใช้เทคนิคการสร้างสมุดเล่มใหญ่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนชายหญิง อายุ 3 – 4 ปี ที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนไพฑูริย์ศึกษา กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 20 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 10 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการสรุปกิจกรรมในวงกลมโดยใช้เทคนิคการสร้างสมุดเล่มใหญ่ก่อนและหลังการทดลองมีทักษะทางภาษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการสรุปกิจกรรมในวงกลมแบบปกติก่อนและหลังการทดลองมีทักษะทางภาษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการสรุปกิจกรรมในวงกลมโดยใช้เทคนิคการสร้างสมุดเล่มใหญ่กับเด็กปฐมวัยที่ได้รับการสรุปกิจกรรมในวงกลมตามแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ของโรงเรียนไพฑูริย์ศึกษา กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (แบบปกติ) มีทักษะทางภาษาแตกต่างกันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่า การใช้ภาษาในเด็กปฐมวัยนั้นมีความสำคัญมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ภาษาพูด ดังนั้นเด็กปฐมวัยจึงควรได้รับการส่งเสริมเสนอแนะแนวทาง และมีการจัดประสบการณ์ทางภาษาพูดอย่างถูกต้องเหมาะสมทั้งจากพ่อ แม่ ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก เพื่อให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทางภาษาพูดที่ถูกต้องตามขั้นตอนอย่างต่อเนื่องและเหมาะสมมากที่สุด

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางการพูด

2.1 ความหมายของพัฒนาการทางการพูด

ความหมายของพัฒนาการ

ความหมายของพัฒนาการนี้เป็นคำหนึ่งที่มีความหมายแตกต่างกันออกไปในแต่ละสาขาวิชา ซึ่งในที่นี้จะให้ความหมายของพัฒนาการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัยเท่านั้น ตามที่นักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

เดโซ สวานนนท์ (2512 : 76) พัฒนาการ (Development) หมายถึง ลำดับของการเปลี่ยนแปลงที่ต่อเนื่องในระบบใดระบบหนึ่ง ในระยะเวลาหนึ่ง ๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงของอินทรีย์ตั้งแต่แรกเกิดจนวาระสุดท้ายของชีวิต

ราศรี ธรรมนิยม (2524 : 1) กล่าวว่า พัฒนาการ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงมีความก้าวหน้าเกิดขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากมีวุฒิภาวะ และประสบการณ์

วงพัทตร์ ภูพันธ์ศรี และศิริพันธ์ ดำรงผล (2532 : 1) พัฒนาการ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ไปในทิศทางที่ดีตามระยะเวลาของมันและต่อเนื่องกันไปเป็นลำดับขั้นอย่างมีระบบไม่มีการย้อนกลับ ลำดับขั้นที่เกิดขึ้นหลังจากรวมลักษณะของเดิมไว้ด้วย

สรุปได้ว่า พัฒนาการ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ สติปัญญา ภาษาพูด ที่มีความก้าวหน้าเป็นไปในทางที่ดีขึ้นจากเดิม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีวุฒิภาวะ ประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมรวมอยู่ด้วย

ความหมายของการพูด

การพูด ได้มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการพูดไว้หลายด้านด้วยกัน ซึ่งในแต่ละด้านนั้นมีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัยทั้งสิ้น

ประจิตต์ อภินัยนุรักษ์ (2523 : 1) ได้ให้ความหมายของการพูดในด้านต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1. ในด้านการศึกษา หมายถึง การติดต่อ ระเบียบของการติดต่อสัญลักษณ์ที่ใช้แสดงแทนความคิดและความเข้าใจในการติดต่อนั้น
2. ในด้านภาษาศาสตร์ หมายถึง ภาษาที่ใช้พูดเพื่อสื่อความหมายในชุมชนหนึ่ง ๆ
3. ในด้านจิตวิทยา หมายถึง ความสามารถในการติดต่อกับผู้อื่น ซึ่งรวมเอาวิธีการทุกอย่างที่ใช้ในการติดต่อเพื่อสื่อความหมาย หรือเพื่อแสดงแสดงความรู้สึก ความคิดเห็น เช่น การเขียน การพูด การทำท่าทางประกอบ การแสดงสีหน้า การใช้ภาษาไป ซึ่งการพูดจึงเป็นส่วนหนึ่งของการใช้ภาษา
4. ในด้านสรีรวิทยา การพูด เป็นผลจากการทำงานของระบบการหายใจและการเปล่งเสียง ซึ่งเกี่ยวข้องกับอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น ปอด คอ จมูก ปาก เป็นต้น การเปล่งเสียงเป็นพลังงานที่เกิดจากการสั่นสะเทือนของอวัยวะเหล่านี้
5. ในด้านฟิสิกส์ การพูดหมายถึง แบบอย่างของเสียงซึ่งมีช่องคลื่นเปลี่ยนแปลงในระยะเวลาหนึ่ง การเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วมาก จะต้องใช้เครื่องมือพิเศษในการวิเคราะห์ส่วนประกอบของแต่ละหน่วยเสียงของภาษาพูด
6. ในด้านสัตวศาสตร์ การพูด หมายถึง การทำงานของระบบการหายใจและการออกเสียงรวมกัน เพื่อเปล่งออกมาเป็นถ้อยคำ โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญคือ เพื่อเป็นสื่อแสดงความคิดไปยังจิตใจของผู้ฟัง หรือผู้ที่ได้ยิน

กรณีการ วาจาบัณฑิตย (2536 : 12) การพูด คือ การสื่อสารความคิด ความรู้สึก ความรู้ ประสบการณ์ และความต้องการของผู้พูดไปสู่ผู้ฟัง เพื่อสื่อความหมายให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจ โดยใช้ภาษา น้ำเสียง และอากัปกิริยาเป็นสื่อ

เบญจมาศ พระธานี (2538 : 17) การพูด (Speech production) เป็นวิธีการสื่อสารที่มนุษย์นิยมใช้ ในการแสดงออกทางภาษาเพื่อแสดงความรู้สึกนึกคิด ความต้องการ ความรู้และประสบการณ์ในการติดต่อกับ

ผู้อื่น การพูดต้องอาศัยขบวนการต่าง ๆ ทำงานอย่างต่อเนื่องและประสานกัน คือ ขบวนการหายใจ ขบวนการเปล่งเสียง ขบวนการแปรเสียงและการกำขรเสียง

ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม (2541 : 49) ได้กล่าวถึงความหมายของการพูด ไว้ 4 ด้าน ดังนี้

ในด้านภาษาศาสตร์ (Linguistic level) หมายถึง ขบวนการที่ผู้พูดสรรหาถ้อยคำ เสียงที่ต้องการใช้ มารวมกัน เปล่งออกมาเป็นประโยคที่ถูกต้อง ตามหลักไวยากรณ์

ในด้านสรีรวิทยา (Physiological level) เป็นระบบการทำงานของเซลล์ประสาท เช่น จัดสรรให้อวัยวะต่าง ๆ ของผู้พูดเคลื่อนไหว เพื่อการเปล่งเสียงกระตุ้นการทำงานของอวัยวะที่ใช้ในการออกเสียง และอวัยวะที่ใช้ในการรับฟังเสียงของผู้พูด และผู้ฟัง

ในด้านความรู้ในเรื่องเสียง (Acoustic level) ก็คือการที่คลื่นเสียงเดินทางผ่านอากาศระหว่างผู้พูดมายังผู้ฟัง พร้อม ๆ กับที่จะสะท้อนไปเข้าหูผู้พูดเองด้วย

ในด้านจิตวิทยา (Psychological level) หมายถึง ความรู้สึกจากการฟังสิ่งที่ได้ยินได้ฟังจากผู้พูด ทำให้เกิดความสัมพันธ์กันทั้งผู้พูดและผู้ฟัง โดยที่มีการคาดหวังต่อกันทั้งสองฝ่าย

สรุปได้ว่า การพูด หมายถึง การแสดงความรู้สึกจากการได้ฟัง และการคิด แล้วสื่อออกมาให้ผู้อื่นได้เข้าใจ อาจเป็นการแสดงความรู้สึกนึกคิด ความต้องการ ความรู้และประสบการณ์ โดยการเปล่งเสียงออกมาเป็นถ้อยคำ ซึ่งต้องอาศัยขบวนการต่าง ๆ ทำงานอย่างต่อเนื่องและประสานกัน คือ ขบวนการหายใจ ขบวนการเปล่งเสียง ขบวนการแปรเสียงและการกำขรเสียงเพื่อให้ผู้ฟัง ฟังแล้วเข้าใจได้อย่างถูกต้อง

พัฒนาการทางการพูด (Speech Development) ได้มีนักการศึกษาและนักจิตวิทยาได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ประจิตต์ อภินัยนุรักษ์ (2523 : 5) พัฒนาการทางการพูด คือ ขบวนการพัฒนาเสียงพูด จากเสียงซึ่งไม่มีความหมาย ไม่ชัดเจน จนเป็นเสียงที่ชัดเจน และเป็นคำที่มีความหมาย

รจนา ทรรทรานนท์ (2537 : 10) พัฒนาการทางการพูด เป็นการเรียนรู้การเข้าใจคำพูดผู้อื่น โดยเริ่มจากการเข้าใจคำศัพท์ประเภทต่าง ๆ เด็กจะสะสมความเข้าใจคำศัพท์อยู่ระยะหนึ่งก่อนที่จะใช้ศัพท์เหล่านั้นในการพูดสื่อสารกับผู้อื่น

เบญจมาศ พระธานี (2538 : 8) พัฒนาการทางภาษา (Language Development) หรือพัฒนาการทางการพูด (Speech Development) เป็นความก้าวหน้าในการใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น เพื่อรับรู้หรือแสดงความรู้สึก ความคิดเห็น และติดต่อซึ่งกันและกัน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ การพัฒนาด้านความเข้าใจภาษา และการพัฒนาด้านการแสดงออกทางภาษา

สรุปได้ว่า พัฒนาการทางการพูด หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ที่เด็กรู้จัก และเข้าใจความหมายมากขึ้นจากเดิม สามารถพูดสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้ชัดเจนและถูกต้องมากขึ้น

2.2 ความสำคัญของพัฒนาการทางการพูด

ภาษา และการพูด เป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กปฐมวัย ตามทฤษฎีและแนวคิดของการ์ตเนอร์ (Gardner) ในทฤษฎีพหุปัญญา(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540 : 138) ที่กล่าวถึงสติปัญญาทางด้านภาษา (Linguistic Intelligence) ว่าทักษะทางภาษานับเป็นส่วนหนึ่งของ

สติปัญญาโดยตลอด ดังนั้นพัฒนาการทางการพูด จึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากสำหรับเด็กปฐมวัยที่จะต้องเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต

นอกจากนี้แล้ว ได้มีนักการศึกษากล่าวถึงความสำคัญของการพูดที่ส่งผลต่อพัฒนาการทางการพูดไว้ดังนี้

ฝ่ายวิชาการอนุบาลรักลูก (รักลูก. 2534 : 5) กล่าวถึงความสำคัญของการฝึกทักษะการพูดไว้ดังนี้

1. เด็กได้ฝึกการพูดในลักษณะการถ่าโยงความคิด จินตนาการ ความรู้สึกออกมาเป็นคำพูด
2. เด็กได้รับประสบการณ์ในการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง และเกิดการเรียนรู้ที่จะเรียงถ้อยคำให้เป็นประโยคที่มีความก้าวหน้ายิ่งขึ้น

3. เด็กได้รับการฝึกให้เกิดความกล้าแสดงออก ในการที่จะคิดหรือสื่อสารให้ผู้อื่นฟัง

สุภาวดี ศรีวรรณะ (2542 : 63 – 64) ได้กล่าวว่า การพูดเป็นเครื่องมือสำคัญของการติดต่อสื่อสารที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในชีวิต การฝึกพูดเป็นพื้นฐานที่จะช่วยฝึกทักษะด้านภาษาได้เป็นอย่างดี ซึ่งจุดประสงค์ของการฝึกพูดมีดังนี้

1. เพื่อให้เด็กพัฒนาการพูดได้คล่องเป็นธรรมชาติ ได้เรียนรู้คำศัพท์ใหม่ ๆ
2. พัฒนาความสามารถในการพูดได้ชัดเจน ได้ฝึกเสียงที่เป็นปัญหาสำหรับเด็ก เช่น เสียง “ส” นอกจากนี้ยังควรพูดด้วยน้ำเสียงที่น่าฟัง รื่นหู ไม่ดัง ไม่ค่อยเกินไป มีความมั่นใจในการพูด
3. พูดถูกต้องจนเป็นนิสัย เช่น เด็ก ๆ มักจะพูดประโยคปฏิเสธว่า “ผมเปล่าทำ” ต่อแก้เป็น “ผมไม่ได้ทำครับ” หรือ “ไม่ได้ทำค่ะ”
4. เพื่อใช้ภาษาเป็นเครื่องมือติดต่อกับสังคมกับเพื่อน ๆ และบุคคลอื่น ๆ การที่เด็กจะเป็นที่นำคบหาสมาคมด้วยย่อมต้องมีภาษาที่สุภาพ ดังนั้นการให้การศึกษาคำศัพท์นี้ย่อมจะฝึกเด็กให้รู้จักใช้คำสุภาพทั้งหลาย เช่น คำว่า “ขอโทษ” “ขอบคุณ” “ขอใจ” โดยต้องเป็นแบบให้เด็กและต้องให้เด็กใช้อย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้จะต้องให้รู้จักกาลเทศะด้วย เสียงที่พูดในห้องเรียนย่อมจะไม่ต้องดังเหมือนเสียงที่ใช้ในสนาม
5. เพื่อพัฒนาความสามารถในการติดต่อกับผู้อื่นคือไม่เพียงแต่แสดงความคิดเห็นของตนเท่านั้น แต่ยังสามารถเข้าใจสิ่งที่คนอื่นพูด สามารถพูดสิ่งที่ผู้กล่าวไว้ได้
6. การฝึกเลียนเสียงคำพูดก่อนที่จะบรรยายเรื่องราวต่าง ๆ หากไม่ฝึกในเรื่องนี้เด็กบางคนจะเล่าเรื่องไม่ตรงจุด เช่น เด็กอาสาจะเล่าเรื่อง “ไปเที่ยวทะเล” แทนที่จะพูดถึงการไปทะเล เด็กบางคนจะมัวพะวงแต่จุดไม่สำคัญ เช่น การแต่งตัว การซื้อของต่าง ๆ สำหรับการเดินทาง ครูอาจต้องช่วยเตือนเด็กให้พูดเข้ามาหาเรื่องอีกทีหนึ่ง
7. เรียนรู้เกี่ยวกับภาษา เช่น หลักของการออกเสียง เสียงวรรณยุกต์ การเว้นวรรค การเรียบเรียงคำให้เป็นประโยค และคำบางคำมีความหมายได้หลายอย่าง

สรุปได้ว่า พัฒนาการทางการพูดมีความสำคัญสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นอย่างมาก เพราะเป็นสิ่งสำคัญที่เด็กจะต้องใช้การพูดเพื่อการสื่อความหมายกับพ่อ แม่ ครู และผู้ใกล้ชิดที่แวดล้อมตัวเด็กให้เข้าใจถึงความต้องการต่าง ๆ ทั้งนี้ต้องอาศัยประสบการณ์ การเรียนรู้ การทำกิจกรรมที่ส่งเสริมการพูด และการฝึกพูดซ้ำ ๆ อยู่เสมอ จึงจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และเข้าใจความหมายของคำศัพท์ใหม่ ๆ มากขึ้น สามารถพูดได้ถูกต้อง ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.3 พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย

พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยนั้นมีขั้นของพัฒนาการทางภาษาและการพูด โดยเริ่มต้นจากที่เด็กรับรู้ภาษาและคำพูดจากการได้ยิน เด็กสามารถฟังเข้าใจสิ่งที่ได้ยินก่อนที่จะพูดได้ ทักษะในการฟัง รับรู้ และเข้าใจคำพูดของเด็กเกิดก่อนทักษะในการพูดสื่อภาษา พัฒนาการทางภาษาและการพูดจึงเริ่มจากพัฒนาการด้านการฟัง โดยการรับรู้ผ่านประสาทหูส่งไปยังสมอง เพื่อแปลความหมาย ทำให้เข้าใจคำพูดนั้นได้ แล้วเด็กจึงเริ่มพูดได้ในภายหลัง (รักลูก, 2534 : 1) พัฒนาการทางภาษา (Language Development) ของเด็กเริ่มตั้งแต่แรกเกิด ตามที่ เมเยอร์ (Meyer) กล่าวว่า เด็กสามารถพูดคำแรกได้เมื่ออายุประมาณ 12 เดือน พูดและออกเสียงได้ประมาณ 270 คำเมื่ออายุ 2 ปี และเมื่ออายุ 6 ปี สามารถพูดได้ประมาณ 2,600 คำ (Meyer, 2001 : 1)

เพ็ญแข ประจันปัจฉินิก (ม.ป.ป. : 19) กล่าวถึงพัฒนาการทางการพูดของเด็กวัย 1 - 5 ปี

1. ระยะอ้ออ้อ (Babbling) จะเริ่มเมื่อเด็กมีอายุประมาณ 3 เดือน และจะเห็นชัดเมื่อเด็กอายุ 6 เดือนไปแล้ว เด็กจะอ้ออ้อทั้งเวลามีคนอื่นอยู่ด้วยและเวลาอยู่คนเดียว
2. ระยะเล่นเสียง (Vocal Play) คือการที่เด็กทำเสียงสูงต่ำประกอบไปด้วย พบในระยะเวลาอายุประมาณ 6 – 8 เดือน
3. ระยะเล่นเสียง (Jargon Stage) เป็นลักษณะการพูดของเด็กระยะก่อน 2 ขวบ คือการที่เด็กเลียนแบบเสียงพูดของผู้ใหญ่ ถ้าฟังเฝิน ๆ คิดว่าเด็กพูดได้เป็นประโยคยาว ๆ แต่ที่จริงแล้วไม่มีความหมาย
4. ระยะการพูดย่อ ๆ หรือการพูดคลุมความหมาย เกิดขึ้นระยะอายุ 2 ขวบขึ้นไป เด็กจะนำคำมารวมกันพูดสั้น ๆ การเรียงคำอาจสลับสับสน และส่วนใหญ่จะมีเสียง 2 หรือ 3 คำ เท่านั้น เช่น “แมว ไหน” เป็นต้น หรือตัดคำให้เหลือคำเดียวเช่น “ไป”
5. การใช้ท่าทาง (Gestures) เกิดในช่วงที่เด็กยังไม่สามารถจะใช้คำพูดบอกความต้องการได้ จึงใช้ท่าทางเพื่อทดแทนภาษา แต่หลังจาก 2 ขวบไปแล้ว เด็กจะใช้ท่าทางน้อยลงไปเป็นลำดับ

สำหรับขั้นตอนของพัฒนาการทางการพูดซึ่ง พรพนทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ (2521 : 96 – 98) ได้แบ่งเป็น 4 ขั้น ดังนี้

1. การเปล่งเสียงก่อนการพูดภาษา ตั้งแต่แรกเกิดถึง 1 ปี ในระยะนี้เด็กเริ่มส่งเสียงร้อง การโต้ตอบอาจมีความหมายหรือไม่มีความหมาย แต่ส่วนมากเป็นการสื่อความรู้สึก คือเด็กจะเริ่มส่งเสียงที่ไม่มี ความหมาย เป็นพื้นเสียงธรรมดา ไม่มีเสียงสูงต่ำ เริ่มเล่นเสียง เริ่มเรียนคำง่าย ๆ ไกลตัว เช่น พ่อ แม่ และบางครั้งเพื่อความเข้าใจของตัวเองเท่านั้น แต่ไม่มีสื่อความหมายสำหรับผู้อื่น
2. การพัฒนาการพูดภาษาไทยในระยะเริ่มแรก (Early Linguistic Development) เด็กวัย 1 – 5 ปี เด็กเริ่มใช้ภาษาพูดเป็นประโยคง่าย ๆ เช่น แมวพาไป ระยะแรกเด็กส่วนมากจะพูดคำเดียวมากกว่าคำหลายพยางค์ ในการวิจัยปรากฏว่า เด็กเริ่มพูดนั้นจะพูดคำนามก่อน เช่น แมว หมา นม ต่อมาจะเป็นคำกริยาที่เกี่ยวกับการเคลื่อนไหว เช่น ไป กิน และต่อมาก็เป็นคำคุณศัพท์ วิเศษณ์ สรรพนาม สันธาน บุพบท ปรากฏระยะหลังและเมื่อเข้าโรงเรียน ภาษาของเด็กวัยเริ่มเรียน เริ่มเป็นประโยคแต่จะฝึกทักษะในการออกเสียงมากกว่าอย่างอื่น
3. การพัฒนาการพูดในระยะหลัง (Later Linguistic Development) ระยะ 3 – 11 ปี ระยะนี้เด็กเริ่มเข้าโรงเรียนแล้ว ในระยะ 5 – 8 ปี เด็กก็มีพัฒนาการทางภาษามากขึ้น เด็กเริ่มเรียนคำศัพท์ การอ่าน

ความหมาย เริ่มสนใจไวยากรณ์ เริ่มใช้ภาษาพูดในลักษณะรูปประโยคที่สมบูรณ์ และในระยะหลังเริ่มศึกษาคำศัพท์ต่าง ๆ เริ่มเข้าใจความหมายนามธรรมของคำศัพท์มากขึ้น

4. การพัฒนาการสร้างประโยค (Development of syntax) ระยะตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป เด็กจะเริ่มศึกษาไวยากรณ์อย่างแท้จริงและสามารถใช้ภาษาได้ดียิ่งขึ้น

ประจิตต์ อภินัยนุรักษ์ (2523 : 5 – 8) กล่าวว่า พัฒนาการทางการพูดของคนปกติ จะแบ่งเป็นลำดับขั้นได้ดังนี้

1. ขั้นส่งเสียงร้อง (Reflexive Vocalization) ขั้นนี้เป็นขั้นที่เด็กเกิดใหม่จนถึงระยะ 2 – 3 สัปดาห์แรก ส่งเสียงร้องอย่างไม่มีจุดมุ่งหมายเฉพาะ เป็นเสียงที่แสดงถึงความต้องการของร่างกายตามธรรมชาติ เด็กจะร้องเมื่อหิว กระจาย ร้อน เย็น เจ็บปวด และเมื่อเปียกหรือเป็นอ ในระยะ 2 สัปดาห์ เสียงร้องให้มักจะเป็นอย่างรุนแรง ต่อเมื่อเข้าสัปดาห์ที่ 3 อาการดังกล่าวจะลดลง เสียงส่วนใหญ่จะเป็นเสียงสระ ส่วนหน้าของปาก เช่น อี อี เอ เอ ออ แต่เสียงแอ จะเป็นเสียงที่เด่นที่สุด ส่วนพยัญชนะไม่พบในขั้นนี้

2. ขั้นเสียงอ้ออ้อ (Babbling) ระยะอายุประมาณ 6 – 7 สัปดาห์ เด็กเริ่มแสดงปฏิกิริยาว่ารู้จักเสียงที่ตนเองเปล่งออกมา เช่น เล่นเสียงของตัวเองเพื่อความเพลิดเพลิน ในขั้นนี้เสียงสระส่วนหน้าของปากจะลดน้อยลง แต่สระส่วนกลางและส่วนหลังของปากจะมีความถี่ขึ้น ส่วนเสียงพยัญชนะนั้นจะเป็นไปในทางตรงกันข้ามกับสระ เด็กจะสามารถออกเสียง ก ค ข อ ได้ก่อน

3. ขั้นเลียนเสียงตัวเอง (Ladling) เมื่อเด็กอายุ 5 - 8 เดือน การเปล่งเสียงอ้ออ้อของเด็กจะเริ่มมีรูปแบบขึ้น มีจังหวะชัดเจน และสม่ำเสมอมากขึ้น เสียงสระจะกลับมาเป็นสระส่วนหน้า เช่น ออ แอ ส่วนเสียงพยัญชนะจะเริ่มเสียงที่ใช้ฐานริมฝีปาก เช่น เสียง บ ในคำ ปา - ปา - ปา เสียง น ในคำ - นา - นา - นา ฐานปลายลิ้นกับปุ่มเหงือก เช่น เสียง ต ในคำ ตา - ตา - ตา เป็นต้น ขั้นนี้เป็นขั้นที่เด็กกำลังพัฒนาทางภาษา โดยการส่งเสียงอ้ออ้อตลอดเวลา ถ้าระยะนี้เด็กเจ็บป่วย หรือถูกขัดขวางการออกเสียงของเด็ก จะทำให้เด็กมีพัฒนาการทางการพูดล่าช้าไป

4. ขั้นเลียนเสียงผู้อื่น (Echolalia) อายุประมาณ 9 - 10 เดือน หลังจากที่เด็กเลียนเสียงตัวเองได้แล้ว เด็กจะมีความพร้อมในการเลียนเสียงคนอื่นที่ใกล้ชิดกับเด็ก เช่น พ่อ แม่ พี่เลี้ยง แต่ยังไม่มีความเข้าใจอย่างจริงจังในเสียงที่ตนเลียน เด็กจะพยายามเลียนแบบเสียงที่ตนได้ยิน จะสังเกตได้ว่าในบรรดาเสียงที่เด็กเล่นนั้น จะมีเพียงบางเสียงที่ผู้ใหญ่ให้ความสนใจหรือมีปฏิกิริยาตอบ เด็กก็จะทำเสียงนั้นดูอีก ขณะเดียวกันก็จะเรียนรู้การโยงความสัมพันธ์ของเสียงนั้นกับวัตถุ คน หรือ สถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยความไม่ค่อยเข้าใจ

5. ขั้นคำพูด (True speech หรือ Jargon) อายุประมาณ 12 - 18 เดือน เด็กทั่ว ๆ ไป จะเริ่มพูดเป็นคำเดี่ยว ๆ ได้ บางคนอาจเริ่มพูดเร็วหรือช้ากว่านี้ก็มี เด็กเริ่มเข้าใจคำพูด เข้าใจที่ผู้อื่นพูด เริ่มรู้จักแสดงปฏิกิริยาตอบอย่างเหมาะสมต่อสภาพการณ์ และคำพูดของคนอื่น

ขั้นต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วนี้ ไม่สามารถที่จะแยกช่วงอายุออกไปให้เห็นได้เนื่องจากเด็กแต่ละคนมีวุฒิภาวะไม่เหมือนกัน และการแสดงออกแต่ละขั้นก็สลับไปสลับมาอยู่ตลอดเวลา เด็กบางคนอาจจะไม่ทำเสียงดังที่กล่าวมาแต่ไปทำเสียงอื่นก็ย่อมได้ แล้วแต่การสังเกตอย่างใกล้ชิดของคนเลี้ยงเด็กแต่ละคนด้วย

ฝ่ายวิชาการอนุบาลรักลูก (รักลูก. 2534 : 2 - 3) กล่าวถึงพัฒนาการทางการพูดของเด็กก่อนวัย 2 ขวบว่าเป็นระยะก่อนที่จะเริ่มพูดเป็นคำพูด และหลังจาก 2 ขวบเป็นต้นมา คือระยะของการพูด ซึ่งระยะนี้โดยเฉพาะ 3 - 6 ขวบ ภาษาของเด็กจะพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว โดยเด็กเริ่มเข้าใจหลักไวยากรณ์อย่างง่าย และสามารถที่จะสร้างประโยคที่ยากขึ้นได้อีกด้วย

เด็กอายุ 3 ขวบ จะเรียนรู้คำใหม่ ๆ ได้อีกประมาณ 1,000 คำ สามารถใช้ประโยคที่ประกอบด้วยคำ 3 คำ เช่น หนูหิวข้าว น้องไม่สบาย ชอบดื่งคำถาม ทำไม และ ที่ไหน ใช้คำ

เด็กอายุ 4 ขวบ สามารถเล่าเรื่องจากภาพด้วยประโยคง่าย ๆ ได้ ใช้คำเรียกบุคคลที่เป็นญาติว่า พี่ น้อง ตา ยาย ย่า ปู่ ใช้สรรพนามแทนบุคคลหรือวัตถุอื่นว่า เธอ เขา มัน ใช้คำเชื่อมประโยคถูกต้อง เช่น และ กับ แต่

อายุ 5 - 6 ขวบ จะสามารถเล่าเรื่องต่าง ๆ ได้ดี เล่าเรื่องซ้ำหรือต่อคำพูดสนุกง่าย ๆ ได้ สามารถจัดลำดับ และเล่าเรื่องหรือนิทานจากภาพที่ต่อเนื่องกัน 5 ภาพ ซึ่งมักจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันของเด็ก สามารถสนทนา แสดงความคิดเห็นได้ ตั้งคำถามและตอบคำถามเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ได้ เข้าใจและใช้คำบุพบทและคำสันธานง่าย ๆ หนังสือวางอยู่บนโต๊ะ หนูไปเที่ยวกับคุณพ่อ คุณแม่และน้อง เป็นต้น

ลักษณะที่สำคัญของพัฒนาการทางการพูด

เฮิร์ลล็อก (Hurlock) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของพัฒนาการทางการพูด (นิรันดร์ รอดเยี่ยม. 2531 : 20 - 23 ; อ้างอิงจาก Hurlock. 1978. *Child Development*. p. 185 - 186) ไว้ดังนี้

1. ความเข้าใจภาษาที่ผู้อื่นพูด (Comprehension)

ความสามารถที่จะเข้าใจคำพูดของผู้อื่น ต้องอาศัยความรู้ศัพท์ต่าง ๆ เป็นพื้นฐาน ทำนองเดียวกับที่ผู้ใหญ่เรียนภาษาต่างประเทศ ก็ต้องรู้ศัพท์มากพอควร จึงจะจับความได้ และอาจเข้าใจภาษาก่อนจะพูดได้ เด็กก็เช่นกัน เด็กอาจเข้าใจทางการพูด การกระทำ แต่อาจไม่เข้าใจคำประโยคที่พูด ในการพัฒนาความเข้าใจนั้น เด็กอาจมีการตอบสนองต่อทั้งลีลาการพูดและสำเนียงที่เขาได้ยินในสภาพการณ์ต่าง ๆ เด็กจะเรียนรู้ความหมายของคำจาก สถานการณ์จากท่าทาง เช่น การยิ้ม สัมผัสเสียงที่พูด

2. การเรียนรู้คำศัพท์ (Vocabulary Learning) พิจารณาได้ 2 ด้าน คือ

2.1 คำศัพท์ทั่วไป ได้ลำดับขั้นของคำศัพท์ไว้ดังนี้

คำนาม เป็นคำแรกของเด็ก ซึ่งเกิดจากการเล่นเสียง

กริยา หลังจากที่เด็กได้เรียนรู้คำนามเพียงพอที่จะไปใช้เรียกชื่อคน และสิ่งของในสภาพแวดล้อมได้แล้ว เขาก็เริ่มที่จะเรียนรู้คำศัพท์โดยเฉพาะคำศัพท์ที่เป็นการแสดงท่าทาง เช่น ให้ เอาไป และถือไว้

คำคุณศัพท์ จะปรากฏให้เห็นได้ในราวขวบครึ่ง คำคุณศัพท์ง่าย ๆ ที่ใช้ในเริ่มแรกได้แก่ "ดี" "เลว" "ชน" "ร้อน" และ "หนาว" ซึ่งจะใช้กับบุคคล อาหาร และของเล่น

กริยาวิเศษณ์ เด็กจะรู้จักใช้พร้อม ๆ กับคำคุณศัพท์ คำกริยาวิเศษณ์ที่ใช้ทั่ว ๆ ไป ก็มี "ที่นี่" และ "ที่ไหน" ในช่วงสองปีแรกเด็กเรียนรู้คำศัพท์ได้ช้า หลังจากนั้นในระยะก่อนเข้าเรียนจะเรียนรู้เร็วขึ้น และจะเรียนรู้อย่างรวดเร็วหลังจากเข้าโรงเรียนแล้ว ทั้งนี้เนื่องจากการได้รับการสอนโดยตรงจากครู และจากการได้พบเห็นสิ่งต่าง ๆ มากขึ้น ผลจากการศึกษาค้นคว้าของนักจิตวิทยาหลายท่านพบว่า โดยเฉลี่ยเด็กประถมปีที่ 1 จะรู้จักคำประมาณ 20,000 - 24,000 คำ หรือ 5 - 6 % ของคำในพจนานุกรม ครั้นโตถึงชั้น ป.6 เด็กรู้จักคำศัพท์ประมาณ 50,000 คำ และ รวบรวม 80,000 คำ หรือ 22 % ของคำในพจนานุกรมฉบับมาตรฐานสำหรับเด็กที่เริ่มเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งจำนวนคำศัพท์ที่เด็กเรียนรู้ ส่งผลถึงภาษาพูดของเด็ก

2.2 ศัพท์เฉพาะ เฮอร์ลอค (Hurlock) ได้แยกศัพท์เฉพาะออกเป็น 7 ลักษณะ คือ

ศัพท์เกี่ยวกับสี เด็กทั่วไปจะรู้จักชื่อสีขั้นต้นในราว 4 ขวบ และจะเรียนรู้ในสีอื่น ๆ ซึ่งขึ้นอยู่กับความสนใจเรื่องสีและโอกาสที่จะเรียนรู้

ศัพท์เกี่ยวกับจำนวนมาตราวัดเซาวิปัญญาของ สแตนฟอร์ด บินเน็ต (Stanford Binet) เด็ก 5 ขวบ สามารถที่จะนับสิ่งของได้ถึง 3 เด็ก 6 ขวบ จะเข้าใจคำว่า " สาม " " เก้า " " ห้า " " สิบ " และ " เจ็ด " ดีพอที่จะนับแห่งลูกบาศก์ได้

ศัพท์เกี่ยวกับเวลา เด็กอายุ 6 – 7 ขวบ จะรู้ความหมายของเวลา ตอนเช้า ตอนบ่าย ตอนกลางวัน ตอนกลางคืน ฤดูร้อน และฤดูหนาว

ศัพท์เกี่ยวกับเงิน เด็กอายุ 4 – 5 ขวบ เริ่มที่จะรู้ค่าของเหรียญตามลักษณะขนาดและสีของเหรียญ

ศัพท์แสดง ช่วงระหว่าง 4 – 8 ขวบ เด็กส่วนมากโดยเฉพาะเด็กชาย ใช้ศัพท์แสดงแสดงออกทางอารมณ์และทำตามกลุ่มเพื่อน

ศัพท์คำสบถ สาบาน คำสาบานส่วนมากเด็กชายจะเป็นผู้ใช้ เริ่มในวัยเข้าเรียน เพื่อสร้างเอกลักษณ์ให้ตนเองว่าโตแล้ว เพื่อทดแทนความรู้สึกที่เป็นบมด้อย และเพื่อดึงดูดความสนใจ

ศัพท์ลับเฉพาะ เด็กหญิงเกือบทุกคนจะใช้ภาษา เฉพาะหลังจากอายุ 6 ขวบ เพื่อใช้สื่อสารกับเพื่อน

3. การสร้างประโยค (Forming Sentences)

เมื่อเด็กเริ่มพูดเป็นประโยค ก็มักทำโดยเอาคำมาต่อกัน ซึ่งเด็กจะเริ่มทำได้ก่อนอายุ 2 ขวบ ระยะเวลาแรก ๆ ก็มักใช้คำเดี่ยวก่อนอาจเป็นคำนามหรือกริยา มาประกอบกับท่าทาง เมื่อเด็กอายุ 2 ขวบ เด็กจะรวมคำมาต่อเป็นประโยคแต่ไม่สมบูรณ์ ประโยคมักประกอบด้วยคำนาม และคำกริยา บางครั้งอาจมีคำคุณศัพท์หรือกริยาวิเศษณ์ด้วย เมื่ออายุ 4 ขวบ เด็กพูดเป็นประโยคได้เกือบสมบูรณ์ และรู้จักใช้คำเกือบทุกชนิด พออายุ 6 ขวบ เด็กรู้จักใช้ประโยคเกือบทุกแบบ ประโยคที่ใช้ตอนแรก ๆ มักเป็นประโยคง่าย ๆ แล้วค่อย ๆ ซับซ้อนขึ้นตามลำดับ

4. การออกเสียง (Pronunciation)

เด็กจะเลียนเสียงตามที่ตนได้ยิน ดังจะเห็นได้ว่า เด็กจะพูดภาษาได้ตามลักษณะภาษาที่ตนได้ยินมาจากสิ่งแวดล้อม ในช่วงอายุ 12 – 18 เดือน เด็กส่วนมากมักพูดฟังไม่รู้เรื่อง นอกจากคนใกล้ชิดในช่วงอายุ 18 – 36 เดือน การออกเสียงดีขึ้นมาก การไม่เข้าใจสิ่งที่เด็กพูดทำให้เข้าใจผิด ไม่รู้ว่าต้องการอะไรแน่ มักทำให้เด็กเกิดความคับข้องใจได้ง่าย และทำให้เด็กมีพฤติกรรมถอยหลัง คือใช้วิธีร้องไห้เหมือนเมื่อยังเล็กอีกครั้ง โดยปกติหลังวัย 3 ขวบ จะออกเสียงชัดขึ้น แต่ยังมีบางคนยังออกเสียงบางเสียงไม่ชัด เช่น " พ่อ – ป้อ " " ช้าง – ช้าง " " ฉี่ – ลี " เป็นต้น แต่หลังจาก 5 – 6 ขวบไปแล้วอาการพูดแบบนี้จะค่อย ๆ หดไป เด็กจะพูดชัดเหมือนผู้ใหญ่

นวลศิริ เปาโรหิต (บันลือ พฤษะวัน. 2536 : 22 ; อ้างอิงจาก นวลศิริ เปาโรหิต. 2515. จิตวิทยาพัฒนาการ. หน้า148) กล่าวถึงพัฒนาการทางภาษาพูดของเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้

1. การพูดซ้ำ ฟังซ้ำ เด็กชอบใช้คำพูดซ้ำซาก เลียนคำพูดของผู้ใหญ่ และผู้ใกล้ชิด

2. Monologue ชอบพูดคนเดียว ทำนองบอกความประสงค์ของตนเอง เกี่ยวข้องกับตนเอง เช่น จะไปเที่ยว จะมีตุ๊กตาสวย ๆ หรือนั่งเล่นกันอยู่สองคน แต่ต่างพูดกันไปคนละเรื่อง

3. Communicate หมายถึงรู้จักพูดให้คนอื่นเข้าใจในเจตนา เข้าใจตน ชักชวนให้ผู้อื่นเล่นด้วยหรือร่วมมือช่วยตนเองได้

สุภาวดี ศรีวรรณะ (2542 : 68 – 70) กล่าวว่า พัฒนาการทางการพูดมีกระบวนการในการพูดของเด็กปฐมวัย 3 ขั้นตอน คือ

1. การออกเสียงทำได้โดยการเลียนแบบ เด็กเลียนแบบเสียงคำและสำเนียงจากบุคคลที่เด็กติดต่อกับเกี่ยวข้องด้วย เมื่อไปอยู่ในสิ่งแวดล้อมใหม่ที่สำเนียงพูดต่างออกไป เด็กจะเปลี่ยนภาษาพูดไปตามสิ่งแวดล้อมใหม่นั้น เพราะกลไกการออกเสียงและนิสัยการพูดยังไม่ลงรูปแบบแน่นอน ด้วยเหตุนี้พ่อแม่ และนักการศึกษาบางคนจึงเห็นว่า วัยเด็กเล็กเป็นช่วงที่ดีที่สุดในการเรียนภาษาต่างประเทศ เด็กจะพูดได้เหมือนเจ้าของภาษา แต่ถ้ารอไปเรียนเมื่อเด็กอยู่ชั้นมัธยม เด็กจะพูดภาษาด้วยสำเนียงภาษาแม่ของตน

2. การสร้างคำ คือ การเชื่อมโยงกับความหมาย คำหลาย ๆ คำมีเสียงเหมือนกัน แต่ความหมายต่างกัน เช่น สาด สารท ศาสน์ การสร้างคำจึงยากกว่าการออกเสียง ทั้งการเชื่อมโยงเสียงกับความหมายมีโอกาสทำได้ง่าย ระยะเวลาเด็กจะเรียนรู้ความหมายของคำที่ต้องการใช้ก่อน ถ้าไม่พอก็ใช้ท่าทางช่วย เมื่อโตขึ้นก็หันไปใช้คำแสดงแทน เมื่อเด็กไปโรงเรียนเด็กจะทราบศัพท์ใหม่และความหมายใหม่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เพราะครูสอนได้โดยตรง และจากประสบการณ์ของเด็กเองจากการอ่านหนังสือ ฟังวิทยุ หรือดูโทรทัศน์ นอกจากนี้เด็กอายุเท่ากันทราบจำนวนศัพท์ไม่เท่ากัน เนื่องจากความแตกต่างระหว่างบุคคลด้านสติปัญญา อธิพละของสิ่งแวดล้อม และแรงจูงใจ

3. การสร้างประโยค ระยะเวลาเด็กอายุ 12 – 18 เดือน พูดประโยคที่มีคำเพียงคำเดียว ใช้ท่าทางประกอบ เช่น “ขอ” และชี้ไปที่ตุ๊กตา หมายความว่า ขอตุ๊กตาให้หนู อายุ 2 ปี เด็กใช้ประโยคสั้น ๆ ได้แล้ว อายุ 4 ปี เด็กจะพูดประโยคต่าง ๆ ได้ดีขึ้น เด็กชอบใช้ประโยคคำถามมาก พ่อเด็กพูดได้ เด็กจะพูดไม่หยุด เหมือนกับตอนที่เด็กเดินได้เด็กจะเดินไม่หยุดเช่นเดียวกัน พัฒนาการทั้งสองอย่างนี้ทำให้เด็กเกิดทักษะและความรู้สึกว่าคุณมีความสำคัญ

พัฒนาการทางภาษาพูดของเด็กก่อนวัยเรียน ในระยะ 2 – 5 ปีนี้เป็นระยะที่เด็กมีความก้าวหน้าทางภาษาอย่างมาก การเรียนรู้ภาษาจะเป็นไปอย่างรวดเร็วยิ่งในระยะนี้ เด็กจะจำคำศัพท์ได้อย่างรวดเร็ว ในช่วงอายุหนึ่ง ๆ คือ ระยะ 2 ขวบ ถึง 3 ขวบ เด็กจะรู้คำศัพท์เพิ่มมากกว่า 1 เท่า ปัญหาทางด้านภาษาที่ควรควรสนใจ ในระยะนี้ก็คือ ปัญหาทางด้านภาษาพูดของเด็ก เช่น พบว่าจะมีเด็กบางคนที่มีพัฒนาการทางด้านภาษาช้ากว่าเด็กอื่น ๆ เช่น ปัญหาพูดไม่ชัด (Articulation) ปัญหาพูดติดอ่าง ปัญหาความผิดปกติทางสมองประเภท Aphasia รวมทั้งปัญหาเด็กมีความผิดปกติทางอวัยวะในการพูดหรือการได้ยินด้วย (เพ็ญแข ประจวบจันทน์, ม.ป.ป. : 23 – 24) การพูดของเด็กไม่เป็นไปตามอายุ มีลักษณะที่สังเกตได้ คือ เด็กไม่ค่อยเข้าใจคำพูดของผู้อื่น ทำให้ตอบสนองต่อคำพูดของผู้อื่นไม่ถูก เริ่มพูดคำที่มีความหมายได้ล่าช้ากว่าเด็กอื่น ๆ ซึ่งอยู่ในวัยเดียวกัน พูดได้ไม่สมอายุ สื่อสารกับผู้อื่นด้วยคำพูดไม่ได้ หรือถ้าพูดได้ก็ไม่สามารถเล่าเรื่องต่อเนื่องกัน ซึ่งในเด็กที่พูดช้าจะรู้จักคำศัพท์อยู่ในวงจำกัด และเรียบเรียงถ้อยความไม่ได้ดี เด็กเหล่านี้จึงควรได้รับการกระตุ้นและแก้ไขความผิดปกติโดยเร็วที่สุด

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยนั้นจะเริ่มเปล่งเสียงร้องที่ไม่มีความหมายก่อน จากนั้นเด็กจะค่อย ๆ พัฒนามาเป็นคำพูดคำเดียวก่อนแล้วจึงค่อย ๆ พัฒนามาเป็นประโยคสั้น ๆ ได้

และมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น เมื่อเด็กเข้าโรงเรียน จนสามารถใช้ภาษาพูดในการสื่อความหมาย ความคิด ความต้องการ และความรู้สึกของตนเองให้ผู้อื่นทราบได้เช่นเดียวกับผู้ใหญ่ ทั้งนี้ต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ เช่น พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ครู เพื่อน และสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กเป็นสิ่งเร้า เพื่อกระตุ้น และแก้ไขความผิดปกติให้เด็ก มีพัฒนาการทางการพูดที่ดีและเหมาะสมกับวัยมากที่สุด

2.4 ทฤษฎีพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย

การที่เด็กปฐมวัยแต่ละคนมีพัฒนาการทางการพูดที่แตกต่างกันนั้น ได้มีนักการศึกษาค้นคว้าและค้นพบ กระบวนการเรียนรู้ภาษาของเด็ก และทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางภาษาพูดของเด็กปฐมวัย ดังต่อไปนี้

ศรีเรื่อน แก้วก้างวาล (2519 : 127 – 133) ได้กล่าวถึง กระบวนการเรียนรู้ภาษาของเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้นั้น มีกระบวนการเรียนรู้ตามลำดับดังนี้

1. การเลียนแบบ (Imitation) เป็นกระบวนการเรียนรู้ภาษา เพราะเป็นขั้นที่เด็กเลียนเสียงของคำ และพูดตามเสียงที่ได้ยิน
2. การเอาอย่าง (Identification) เด็กมิได้เลียนเสียงการออกเสียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่จะเลียนแบบท่าทาง นิสัยใจคอจากบุคคลตามเสียงที่ได้ยินด้วย
3. การเลียนแบบพฤติกรรมตอบสนองพร้อมทั้งสิ่งเร้าหลายตัว (Multiple Response Learning) เป็นพฤติกรรมตอบสนองสิ่งเร้าที่เด็กพยายามทำตาม โดยใช้ວັຍວະในการเปล่งเสียงต่าง ๆ นั้น ให้ทำงานร่วมกัน ได้แก่ ส่วนสมองที่รับรู้ มองเห็น ได้ยิน ละสมความจำควบคุมริมฝีปาก สีน้หน้าท่าทางและสบตา
4. การเรียนรู้โดยสัมพันธ์สภาวะ (Association Learning) เด็กเรียนรู้คำและความหมายโดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างเสียงและสิ่งของหรือพฤติกรรม เช่น เด็กเรียนรู้คำว่า ตุ๊กตา เมื่อแม่ยื่นตุ๊กตาให้แล้ว บอกว่า ตุ๊กตา เด็กเรียนรู้ได้จากการเชื่อมโยงกับสิ่งของ
5. การเรียนรู้แบบถามตอบ (Question – Answering) เมื่อได้เรียนรู้ภาษาไปบ้างแล้ว เด็กจะเกิดความคิดอย่างมีระเบียบ รู้จักใช้เหตุผล ความสงสัยและความอยากรู้อยากเห็น ทำให้เด็กชอบใช้คำถาม การตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นโดยการตอบคำถามจะช่วยให้พัฒนาการทางภาษาของเด็กดีขึ้น
6. การลองผิดลองถูก (Trial and Error) ช่วงนี้เป็นช่วงลองปฏิบัติ อาจจะถูกบ้าง ผิดบ้าง การเข้าใจและชมเชยเมื่อเด็กออกเสียงได้ถูกต้องจะทำให้เด็กมั่นใจและช่วยให้ภาษาพัฒนาได้รวดเร็วขึ้น
7. การถ่ายการเรียนรู้ (Transfer of Learning) การเรียนรู้ในสิ่งใหม่ ๆ จะง่ายขึ้น ถ้าผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวพันกันมาก่อน เช่น การรู้จักไก่ แล้วสอนให้รู้จักเป็ด ห่าน โดยชี้ให้เห็นความแตกต่าง เด็กจะจำได้เร็วและมีความคิดตามลำดับอย่างมีระบบ

ดวงเดือน ศาสตราภรณ์ (2529 : 309 - 316) ได้กล่าวถึงทฤษฎีความคิดและภาษาของไวทสกี้ (Vygotsky 's Theory of Thought and Language) ว่าด้วยพัฒนาการทางภาษา และความสัมพันธ์ระหว่างความคิดและภาษา (ไวทสกี้ใช้คำว่าภาษาในความหมายเกี่ยวกับการพูด) สรุปได้ว่า พัฒนาการทางภาษาดำเนินไปเป็น 4 ขั้น เช่นเดียวกับพัฒนาการทางสมอง ดังนี้

1. ระยะแรก, ระยะดั้งเดิม หรือระยะธรรมชาติ ระยะนี้เทียบได้กับวงกลมซึ่งยังไม่ซับซ้อนกับวงกลมของความคิด มีระยะตั้งแต่แรกเกิด 2 ขวบ ระยะนี้มีลักษณะเป็นการพูดที่ไม่ใช้สติปัญญา มี 3 ลักษณะ ลักษณะแรก คือ เด็กจะเปล่งเสียงซึ่งแสดงอารมณ์ เช่น ร้องด้วยความเจ็บปวด หรือความคับข้องใจหรือทำเสียงอ้ออ

ด้วยความพอใจ พออายุได้ 2 เดือน เสียงที่แสดงอารมณ์จะประสานกับเสียงซึ่งอาจตีความว่าเป็นปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่มีต่อเสียงหรือการปรากฏตัวของบุคคลอื่น ในตอนนี้จะรวมถึงเสียงหัวเราะและเสียงที่เปล่งออกมาอย่างไม่ชัดเจนด้วย ระยะที่สามเป็นลักษณะการเปล่งเสียงซึ่งไม่เกี่ยวกับความคิดมักเป็นคำพูดคำแรกของเด็ก ซึ่งเป็นตัวแทนของสิ่งของหรือความต้องการ คำเหล่านี้มักเป็นคำที่เกิดจากการเรียนรู้โดยการวางเงื่อนไขจากพ่อแม่หรือพี่น้องจับคู่คำกับวัตถุที่พบเห็นบ่อย ๆ

2. ระยะที่สอง เด็กจะเริ่มใช้สติปัญญาในเชิงของการปฏิบัติโดยจดจำลักษณะต่าง ๆ ของสิ่งที่อยู่รอบตัวนั่นคือ การเริ่มใช้เครื่องมือในฐานะที่เป็นสื่อเพื่อให้ได้สิ่งที่ตนประสงค์ อย่างไรก็ตามพัฒนาการทางภาษาก็ถือว่ายังไร้เดียงสาอยู่เพราะเด็กจะใช้โครงสร้างของไวยากรณ์ได้อย่างเหมาะสมโดยปราศจากการรู้ถึงหน้าที่ของโครงสร้างไวยากรณ์ที่เขาใช้

3. ระยะที่สาม เป็นระยะของการพูดโดยยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง การพูดลักษณะนี้จะพบมากในวัยก่อนเข้าเรียนหรือเด็กอนุบาล โดยเฉพาะขณะกำลังเล่น ส่วนใหญ่เด็กจะพูดคนเดียวขณะกำลังทำกิจกรรมไม่ว่าจะอยู่คนเดียวหรืออยู่กับผู้อื่น ไวท็อดสกีไม่เห็นด้วยกับกลุ่มที่ว่า การพูดในลักษณะการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง (Egocentric Speech) จะหมดไปหลังอายุ 7 ปี แต่เขากลับเห็นว่าการลดลงของลักษณะภาษาในช่วงนี้เป็นอาการที่บ่งถึงการพัฒนาที่เข้าสู่ระยะที่ 4

4. ระยะที่สี่ ซึ่งเรียกว่า การเจริญเติบโตเข้าสู่ภายใน (Ingrowth Stage) เด็กจะเรียนรู้ที่จะใช้ภาษาในสมองของตนเองในรูปของการพูดที่ไม่มีเสียง (soundless speech) การคิดโดยอาศัยความจำที่มีเหตุผล ซึ่งเป็นอาการภายในที่ใช้เพื่อแก้ปัญหา ตลอดชีวิตบุคคลจะใช้ทั้งการพูดภายนอกและการพูดภายในเป็นเครื่องมือในการสร้างความคิด

วงพัคตร์ ภูพันธ์ศรี และศิริพันธ์ ดำรงผล (2532 : 6 – 11) จากทฤษฎีพัฒนาการทางความคิด ความเข้าใจของเพียเจท์ (Piaget) ในขั้นความคิดเกิดก่อนปฏิบัติการ ในเด็กอายุ 2 - 7 ปี ในขั้นนี้เด็กเริ่มใช้ภาษาและเข้าใจความหมายของสัญลักษณ์ เด็กจะพยายามพูดและนำคำมาสร้างประโยคใหม่ทั้ง ๆ ที่ยังไม่เข้าใจความหมายดีนัก อายุ 3 ขวบพูดได้ประโยคละ 8 – 10 คำและถูกหลักไวยากรณ์ เพียเจท์บอกว่าเด็กวัยนี้ต้องการประสบการณ์มาก ๆ เพื่อเข้าใจคำยาก ๆ บางครั้งความคิดและคำพูดของผู้ใหญ่นั้นยากและคาดหวังจะให้เด็กเล็ก ๆ เข้าใจคำที่ยาก ๆ เหล่านั้นด้วย

ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม (2541 : 27 – 30) ได้กล่าวถึงทฤษฎีพัฒนาการทางภาษาและการพูดไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีเสริมกำลัง (Reinforcement Theory) ทฤษฎีนี้อาศัยจากหลักทฤษฎีการเรียนรู้ ซึ่งถือว่าพฤติกรรมทั้งหลายถูกสร้างขึ้นโดยอาศัยการวางเงื่อนไข โรน็โกลด์ (Rheingold) และคณะพบว่าเด็กจะพูดมากขึ้นเมื่อให้รางวัลหรือเสริมกำลัง วินิทซ์ (Winitz) ได้อธิบายถึงการที่เด็กเกิดการรับรู้ ในระยะการเล่นเสียงตอนต้น ๆ ว่าเป็นการกระทำตามธรรมชาติของมนุษย์ ในการที่จะมีจุดหมายปลายทางตัวอย่างเช่น เมื่อเด็กหิวก็เคลื่อนไหวปาก ซึ่งมีจุดหมายปลายทางที่การดูด และการกินอาหาร ต่อมาเมื่อโตขึ้นก็อาจใช้วิธีทำเสียงอ้อแอ้ โดยหวังว่าแม่จะเข้ามาหาและเล่นเสียงคุยตามไปด้วย

2. ทฤษฎีการรับรู้ (Motor Theory of Perception) ในบางครั้งเด็กจะพูดคำที่ไม่เคยพูดหรือไม่เคยถูกสอนให้พูดมาก่อนเลย แม้แต่ในระยะเล่นเสียงก็ได้เปล่งเสียงที่คล้ายกับคำนั้น จึงสงสัยว่าเด็กเรียนรู้ได้อย่างไร ทฤษฎีนี้ให้คำตอบในแง่ที่ ซึ่งลิเบอร์แมน (Liberman) ตั้งสมมติฐานไว้ว่า การรับรู้ทางการฟังขึ้นอยู่กับ

กับการเปล่งเสียง จึงเห็นได้ว่าเด็กมักจ้องหน้าเวลาเราพูดด้วย ทำนองเดียวกับเด็กหูตึง การทำเช่นนี้อาจเป็นเพราะเด็กฟัง พูดซ้ำด้วยตนเองหรือหัดเปล่งเสียงโดยอาศัยการอ่านริมฝีปากแล้วจึงเรียนรู้คำ

3. ทฤษฎีสมภาวะติดตัวมาแต่กำเนิด (Innateness Theory) ชอมสกี (Chomsky) นักภาษาศาสตร์อเมริกันเป็นผู้คิดทฤษฎีนี้ เขาอธิบายว่าเด็กทุกคนเกิดมาพร้อมกับเครื่องมือในการเรียนรู้ภาษา (Language Acquisition Device) ซึ่งเรียกว่า แอล เอ ดี (L.A.D.) เครื่องมือนี้จะรับข้อมูลทางภาษา ซึ่งมาจากประโยคต่าง ๆ เด็กก็จะเกิดการเรียนรู้กฎต่าง ๆ ทางไวยากรณ์ที่มีใช้ในภาษา กฎทางไวยากรณ์ต่าง ๆ นี้ก็คือความรู้ในภาษา (Competence)

4. ทฤษฎีความสัมพันธ์ (Interaction Theory) ได้มีนักสังคมวิทยาภาษาศาสตร์ และ นักจิตวิทยาภาษาศาสตร์กลุ่มหนึ่งเสนอขึ้น โดยกล่าวว่า คนเราเกิดมานั้นจะต้องมีบางสิ่งบางอย่างติดตัวมาซึ่งทำให้คนคิดไปจากสัตว์อื่น แต่ไม่ใช่ แอล เอ ดี สิ่งนั้นคือ ความสามารถในการเรียนภาษา (Language Capacity) และความรู้เกี่ยวกับโลก (Cognitive Knowledges)

นอกจากนี้ยังมีทฤษฎีพัฒนาการทางภาษาอื่น ๆ อีก เช่น

- ทฤษฎีความบังเอิญจากการเล่นเสียง (Babble Luck) ซึ่งธอร์นไค (Thorndike) เป็นผู้คิด โดยอธิบายว่าเมื่อเด็กกำลังเล่นอยู่นั้น เฝอญมีบางเสียงไปคล้ายกับเสียงที่มีความหมายในภาษาพูดของพ่อแม่ พ่อแม่จึงให้รางวัลในทันที ด้วยวิธีนี้เด็กจะมีพัฒนาการทางภาษาไปเรื่อย

- ทฤษฎีชีววิทยา (Biological Theory) ของอิริค เลนเนเบอร์ก (Eric Lenneberg) เชื่อว่าพัฒนาการทางภาษานั้นมีพื้นฐานทางชีววิทยาเป็นสำคัญ กระบวนการที่คนพูดได้ก็เกิดจากการที่คนสามารถถ่ายทอดภาษากันได้

- ทฤษฎีการให้รางวัลของแม่ (Mother Reward Theory) จอห์น ดอลลาร์ด (John Dollard) และนีล มิลเลอร์ (Neel Miller) เป็นผู้คิดตั้งทฤษฎีนี้ โดยย้าเกี่ยวกับบทบาทของแม่ในการพัฒนาภาษาของเด็กกว่าภาษาที่แม่ใช้ในการเลี้ยงดูเพื่อสนองความต้องการของลูกจะเป็นเหตุให้เกิดภาษาพูดแก่ลูก

จากการศึกษากระบวนการเรียนรู้ภาษา และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยนั้น สรุปได้ว่า พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องพร้อมกับพัฒนาการทางด้านอื่น ๆ มีความแตกต่างกันไปในแต่ละคน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในตัวเด็กเองและจากปัจจัยภายนอกที่แวดล้อมตัวเด็ก

2.5 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย

พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยแต่ละคนจะแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลาย ๆ ด้าน ตามที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้ดังต่อไปนี้

บันลือ พฤษะวัน (2518 : 26) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบความพร้อมทางภาษาไว้ดังนี้

1. ความพร้อมทางกาย ได้แก่ สุขภาพของเด็ก การใช้สายตา การฟัง และการพูดตลอดจนความสัมพันธ์ด้านกล้ามเนื้อกับสายตา
2. ความพร้อมทางสมอง ได้แก่ ความสนใจในลำดับเหตุการณ์ จากนิทานที่ตนฟัง หรือรูปภาพและลำดับภาพได้ สติปัญญาจำได้แม่นยำ สามารถเข้าใจคำสั่งได้ง่าย
3. ความพร้อมในด้านอารมณ์ ได้แก่ การรู้จักควบคุมอารมณ์ สามารถทำงานเป็นหมู่ เล่นเป็นหมู่ไม่แย่งสิ่งของกัน ไม่ทะเลาะวิวาทกันบ่อย ๆ

4. ความพร้อมทางด้านจิตวิทยา ได้แก่ มีความสนใจในด้านการอ่านภาพและหนังสือ มีช่วงความสนใจยาว รู้จักฟังอย่างตั้งใจ ใช้ภาษาได้ดีพอสมควร

เบญจมาศ พระธานี (2538 : 15 – 16) กล่าวถึงการพัฒนาภาษาและการพูดจะมีความก้าวหน้าได้ตามปกติหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการได้แก่

1. พัฒนาการด้านร่างกาย เด็กที่มีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ ไม่มีความพิการทางร่างกาย สามารถเคลื่อนไหวในสิ่งแวดล้อมได้ด้วยตัวเอง จะมีโอกาสพบปะพูดคุย เพิ่มพูนประสบการณ์และเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันมาก

2. เพศ มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างเพศ กับการพัฒนาภาษาหลายด้าน ซึ่งผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่พบว่าเด็กหญิงมีการพัฒนาภาษาดีกว่าเด็กชายอาจเป็นเพราะว่าเด็กหญิงจะเลียนแบบบทบาทต่าง ๆ รวมทั้งการพูดจากแม่ ซึ่งส่วนใหญ่แม่จะเป็นผู้ที่มีบทบาทในการเลี้ยงดูหรือคลุกคลีกับลูกมากกว่าพ่อ และแม่จะพูดอธิบายสิ่งต่าง ๆ ขณะที่ทำอยู่ (Parallel Activity) ตลอดเวลา เด็กหญิงจึงมีโอกาสนในการเลียนแบบบทบาทต่าง ๆ และการพูดจากแม่มากกว่าเด็กชาย ซึ่งจะเลียนแบบบทบาทต่าง ๆ จากพ่อ นอกจากนี้ของเล่นของเด็กหญิงมีส่วนช่วยส่งเสริมความก้าวหน้าทางภาษาอีกด้วย เช่น ตุ๊กตา อุปกรณ์การประกอบอาหาร เป็นต้น ส่วนของเล่นของเด็กชายมักเป็นพวกที่ไม่ส่งเสริมการพูด เช่น รถยนต์ หุ่นยนต์ เป็นต้น ซึ่งเด็กชายจะส่งเสียงตามเสียงของเล่นมากกว่าเสียงพูด เช่น บีนบีน เป้นเป้น เป็นต้น

3. อายุ การพัฒนาภาษาและการพูดเริ่มต้นที่อายุใกล้เคียงกัน ซึ่งการพัฒนาภาษาจะมีมากขึ้นตามอายุ เพราะเมื่อเด็กอายุมากขึ้น จะมีโอกาสพบปะพูดคุยและเพิ่มพูนประสบการณ์มากขึ้น จึงทำให้มีการพัฒนาภาษาและการพูดเพิ่มไปด้วย โดยเฉพาะช่วงที่เด็กเริ่มเข้าโรงเรียนจะมีความก้าวหน้าทางภาษาและการพูดมากขึ้น เพราะเด็กได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม

4. สติปัญญา ความสามารถด้านสติปัญญาและการพัฒนาภาษาและการพูดเป็นเครื่องบ่งชี้ซึ่งกันและกัน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าการพัฒนาภาษาและการพูดจะเพิ่มขึ้นตามอายุสมอง เพราะสมองเป็นส่วนสำคัญที่สุดในการสื่อสารภาษาและสติปัญญาคือสมองส่วนเดียวกัน (Wernick ' s area) เด็กที่มีความจำกัดในด้านสติปัญญา จึงมีความบกพร่องทางภาษาและการพูดด้วยเสมอ

ปัจจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมามีผลโดยตรงต่อการพัฒนาภาษาและการพูด สำหรับปัจจัยอื่นที่มีผลโดยอ้อมได้แก่

- สภาพเศรษฐกิจทางสังคม
- ขนาดของครอบครัว
- จำนวนภาษาที่ใช้ในครอบครัว
- อาชีพของพ่อแม่
- ลำดับของการเกิดของเด็ก
- จำนวนเด็กที่เกิดในคราวเดียวกัน (เด็กฝาแฝดหรือเด็กคนเดียว) ฯลฯ

ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม (2541 : 42) กล่าวว่า ถึงแม้ว่าเด็กทุกคนจะมีพัฒนาการด้านการพูดเป็นไปในทำนองเดียวกัน แต่ก็ยังมีความแตกต่างกันในอัตราการพัฒนาการ ขนาด และคุณภาพของคำศัพท์ตลอดจนความถูกต้องในการออกเสียงในทุกระดับอายุองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้สิ่งเหล่านี้

แตกต่างกันได้แก่

1. สุขภาพ การเจ็บป่วยเรื้อรังหรือรุนแรงในช่วงสองปีแรกของชีวิต มักทำให้การเริ่มพูดและการรู้จักใช้ประโยคช้าไปราว 1 – 2 เดือน ทั้งนี้เพราะการที่เด็กป่วยรุนแรงหรือเรื้อรังนั้น ทำให้เด็กถูกตัดขาดจากการคบค้ากับเด็กอื่นๆ ซึ่งส่งผลให้พัฒนาการทางภาษาล้าหลังได้

2. สติปัญญา ความสัมพันธ์ระหว่างสติปัญญาและภาษาพูดนั้นเกี่ยวเนื่องกันอย่าเด่นชัด จนบ่อยครั้งที่มีผู้อ้างภาษาพูดของเด็กเป็นเครื่องชี้ระดับสติปัญญาข้อเท็จจริงอันนี้ไม่เพียงแต่จะเรียนรู้ในระดับอายุต่าง ๆ ตลอดจนวัยเด็ก สำหรับเด็กเล็ก ๆ ความสัมพันธ์ระหว่างเสียงพูดและระดับสติปัญญาจะเพิ่มมากขึ้นจนอายุ 2 ขวบ หลังจากนั้นความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการทางภาษาและสติปัญญาจะเป็นไปอย่างแน่นแฟ้น (Spiker & Irwin)

3. ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม การศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวพบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ จะมีพัฒนาการทางภาษาล้าช้ากว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่สูงกว่า

4. เพศ ในช่วงปีแรกของชีวิต ไม่มีความแตกต่างระหว่างเพศในการพูดให้ปรากฏจนกระทั่งเริ่มปีที่ 2 ความแตกต่างระหว่างเพศเริ่มแสดง เด็กผู้หญิงเริ่มแสดงการใช้เสียงพูดได้เร็วกว่าเมื่ออยู่ในวัยเด็กตอนต้น เด็กผู้ชายจะเริ่มพูดได้ช้ากว่าเด็กผู้หญิง ประโยคที่พูดก็มักจะสั้นกว่าและผิดไวยากรณ์มากกว่า ความเข้าใจศัพท์ก็น้อยกว่า การออกเสียงก็ถูกต้องน้อยกว่า

5. ความสัมพันธ์ในครอบครัว จากการศึกษาเด็กในสถานเลี้ยงดูเด็ก และเด็กกำพร้าพบว่า ความสัมพันธ์ของครอบครัวมีผลต่อพัฒนาการด้านการพูดเป็นอย่างยิ่ง ทารกในสถานเลี้ยงดูเด็กจะร้องไห้มากกว่าเด็กที่เลี้ยงดูที่บ้าน เด็กพวกนี้จะเล่นเสียงน้อยกว่า และจะเล่นเสียงแปลก ๆ น้อยกว่าเด็กที่อยู่กับครอบครัว

6. การพูดหลายภาษา คนส่วนใหญ่มักมีความเชื่อว่า การจะหัดเรียนภาษาอื่นนั้นต้องหัดพูดให้เหมือนเจ้าของภาษามากที่สุด และหากผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนตั้งแต่อายุก่อน 5 ขวบแล้วจะเรียนได้ดีกว่าให้เรียนเมื่อโต ผู้ปกครองส่วนใหญ่จึงพยายามให้ลูกเรียน ภาษาอื่นควบคู่ไปกับการที่เด็กเรียนภาษาของตนเอง ความจริงแล้วการทำเช่นนั้นกลับ ทำให้เด็กพูดได้ช้า เนื่องจากเด็กเกิดความสับสนในการพูด

ดาวนิง และแธคครีย์ (Downing & Thackray. 1971 : 14 – 15) ได้แบ่งองค์ประกอบของความพร้อมไว้ดังนี้

1. องค์ประกอบทางกาย (Physical Factor) ได้แก่ การบรรลุวุฒิภาวะด้านร่างกายทั่วไป เช่น การมองเห็น การได้ยิน อวัยวะที่ใช้พูด

2. องค์ประกอบทางสติปัญญา (Intellectual Factor) ได้แก่ ความพร้อมด้านสติปัญญา โดยทั่วไป ความสามารถในการรับรู้ (Perception) ความสามารถในการจำแนกภาพ และเสียง (Discrimination) ความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล เกี่ยวกับการแก้ปัญหาด้านการเรียนการอ่าน

3. องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Factors) ได้แก่ ความสามารถทางภาษาที่ได้รับจากที่บ้านและประสบการณ์ทางสังคม

4. องค์ประกอบด้านอารมณ์ แรงจูงใจ และบุคลิกภาพ (Emotional Factors, Motivation and Personality Factors) ได้แก่ ความมั่นคงทางอารมณ์และความต้องการที่จะเรียนรู้ภาษา

สรุปได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญ และมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยในแต่ละคน นั้นมีความแตกต่างกัน เด็กบางคนก็พูดได้ช้า และเด็กบางคนก็พูดได้เร็ว ทั้งนี้เกิดขึ้นจากปัจจัยภายในตัวเด็กเองที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางด้านต่าง ๆ คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา และปัจจัยภายนอกที่แวดล้อมตัวเด็ก เช่น พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ครู และเพื่อน ก็มีช่วยช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางการพูดที่แตกต่างกันไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พ่อ แม่ เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุดย่อมจะต้องมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและกระตุ้นให้เด็กมีพัฒนาการทางการพูดที่เหมาะสมตามวัย

2.6 บทบาทของพ่อแม่ที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย

พัฒนาการทางการพูดของเด็กจะเป็นไปด้วยดีเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับพ่อ แม่ เป็นสำคัญ จะเห็นได้ว่าพัฒนาการทางการพูดของเด็กเริ่มต้นจากที่บ้าน การที่เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่อยู่แวดล้อมเพียงใด เด็กจะพัฒนาการฟัง และการพูดมากเพียงนั้น (ฉันทนา ภาคบังกช. 2532 : 2) ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า ผู้ปกครองไม่ว่าจะเป็น พ่อ แม่ หรือผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ปกครองมีอิทธิพลโดยตรงต่อพัฒนาการเด็ก

(กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542 : 10) ซึ่งจากการศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางบ้านกับความสามารถทางด้านสติปัญญาของเด็ก อายุระหว่าง 4 – 7 ปี พบว่าสิ่งแวดล้อมทางบ้านส่งผลต่อการเรียนรู้ความสามารถทางด้านสติปัญญาของเด็กวัยนี้โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระตุ้นเด็กให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการพูดตอบสนองของแม่ที่มีต่อเด็ก จะทำให้เด็กมีความสามารถทางด้านสติปัญญาสูงขึ้น (สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. 2542 : 63) ดังนั้นพ่อแม่ จึงควรให้ความสนใจ และช่วยส่งเสริมการพูดของเด็กให้มากที่สุด ในการส่งเสริมการพูดนั้นสามารถทำได้หลายวิธี เช่น ให้ออกาสเด็กฝึกเล่นเสียง สนใจและหาวิธีศึกษาการเล่นเสียง ว่าเสียงใดมีความหมายใช้ประโยชน์ได้ และเสียงการใช้ท่าทางให้น้อยลงแต่ฝึกให้เด็กนำคำศัพท์มาใช้แทน (ศรียา

นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม. 2541 : 48) ทั้งนี้เพราะ พ่อ แม่ เป็นผู้ที่ใกล้ชิดที่สุดของเด็ก จึงทำหน้าที่เสมือนเป็นแบบอย่างในการหัดพูด หัดเขียนแบบต่าง ๆ การเป็นตัวแบบที่ดีนั้นจะต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้มีการแสดงออกอย่างเต็มที่ ทั้งด้านการพูด การแสดงออกทางท่าทางและการเล่น (พัชรี สวนแก้ว. 2536 : 105) ในเด็กที่มีปัญหาในการพูดนั้น มักเป็นเด็กที่พ่อแม่ขาดความสนใจ จึงทำให้เด็กมีพัฒนาการทางการพูดช้ากว่าปกติ และไม่เหมาะสมกับวัย

สิ่งที่พ่อ แม่ ควรปฏิบัติ ในการส่งเสริมพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย (ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม. 2541 : 52 – 55) มีดังนี้ คือ

1. พูดให้ชัดเจน พ่อแม่ควรออกเสียงให้ชัดเจน พูดช้าพอประมาณเพื่อให้เด็กมีโอกาสเลียนแบบได้ง่ายขึ้น
2. พูดให้ถูกต้อง พ่อแม่ไม่ควรแก้งพูดไม่ชัด หรือใช้ภาษาพูดแบบเด็ก ๆ ในขณะสนทนา โต้ตอบกับเด็ก แม้จะล้อเลียนก็ตาม แต่ควรช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ภาษาที่ถูกต้องโดยการเป็นแบบอย่างที่ดี การพูดที่ไม่ชัดหรือใช้ภาษาพูดแบบเด็ก ๆ จะทำให้เด็กขาดโอกาสในการเรียนรู้ในสิ่งที่ควรจะได้เรียน
3. ใช้ภาษาที่ก้าวหน้าขึ้นตามลำดับ ภาษาเริ่มซับซ้อนขึ้นตามวัย พ่อแม่ควรสังเกตและใช้ภาษาที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก ไม่ควรใช้ภาษาที่ทำให้เด็กเกิดสับสนขณะเดียวกันก็ควรให้เป็นประโยคสมบูรณ์มากตามวัย เช่น จาก น้ำ – ขอน้ำ – ขอน้ำน้อยคะ ฯลฯ
4. พูดบ่อย ๆ ควรพูดกับเด็กถึงทุก ๆ อย่างที่ผ่านเข้ามาในสายตา และความสนใจของเด็ก แม้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น เมื่อจะเอาเด็กเข้านอน ก็พูดว่า “นอนกันเถอะ” หรือ “แม่เอาน้องหนูนอน” “หนูนอนกับแม่” ฯลฯ ให้เด็กได้ยินซ้ำ ๆ กันจะช่วยให้เด็กเข้าใจความหมายพร้อม ๆ กับจำคำไว้

5. พูตให้ลูกหลักไวยากรณ์ พ่อแม่จะต้องแก้ไขข้อผิดพลาดในการออกเสียงของลูกทั้งในการใช้คำ และประโยค เพราะเป็นการจัดหาแบบอย่างที่ถูกต้องดีงามให้ ช่วยกระตุ้นให้เด็กเลียนแบบแทนการดู ซึ่งทำให้เกิดความคับข้องใจอันจะนำไปสู่การติดอ่างได้ ควรให้เด็กรู้สึกปลอดภัย ไม่เครียดจนเกินไป อย่างไรก็ตาม การพูดตะกุกตะกักนั้นถือว่าเป็นเรื่องปกติในการพัฒนาภาษาในระยะเวลาที่พ่อแม่กระตุ้น การฝึกนั้นต้องระวังอย่าให้เปลี่ยนความรู้สึกเป็นเกลียดชัง เด็ก 4 – 5 ขวบ ที่มีปัญหาทางพฤติกรรม เช่น ดื้อ เกเร ก็มักติดอ่างหรือพูดตะกุกตะกักไปด้วย พ่อแม่ควรทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี ใช้ภาษาง่าย ๆ ในการติดต่อกัน ให้เวลากับเด็กทำเป็นไม่สนใจต่ออาการตะกุกตะกักเสียบ้าง ก็จะช่วยแก้ปัญหานี้ให้ลุล่วงไปได้

6. ฟังอย่างสนใจ เด็กต้องการโอกาสในการฝึกพูด ครอบครัวสมัยใหม่ พ่อแม่มักสนใจต่อกิจกรรมของลูกและมักเร่งรัดเด็กจนแทบไม่มีเวลาสำหรับจะฟังเด็กเป็นเหตุให้เด็กขาดความมั่นใจในการใช้ภาษาก่อให้เกิดปัญหาทางพฤติกรรมด้วยความเชื่อมั่นด้านภาษานั้นอาศัยประสบการณ์ซ้ำ ๆ โดยเริ่มมาตั้งแต่วัยเด็ก ฉะนั้นการเล่นเกมส์ซ้ำ ๆ โดยหาคำมาเปลี่ยนก็เป็นการใช้ภาษาเช่นกัน

7. อ่านอย่างสม่ำเสมอ เด็กต้องการประสบการณ์ในการฟัง ฉะนั้นพ่อแม่ควรใช้เวลาราว ๆ วันละ 15 นาที ช่วยเด็กเล็กในการพัฒนาการออกเสียง ด้วยการ อ่านให้เด็กฟังโดยให้ดูภาพประกอบ และถามให้โต้ตอบบ้าง ขณะเดียวกัน ก็คอยแก้ไขคำผิด หรือเสียงที่ไม่ชัดไปด้วย แต่ไม่จำเป็นต้องแก้ตลอดเวลาจนเด็กหมดสนุก และไม่กล้าพูด

8. หัดเรียกชื่อสิ่งต่าง ๆ พ่อแม่จะช่วยเพิ่มคำศัพท์ให้ลูกได้ด้วยการบอกชื่อสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ๆ ตัว ที่เด็กได้พบได้เห็นหรือจากหนังสือที่มีภาพประกอบหรือให้ทำกิจกรรมประจำวันในบ้าน หากคำศัพท์ใหม่ ๆ ที่มีความหมายทำนองเดียวกับศัพท์ที่เด็กรู้แล้วมาพูดให้เด็กเข้าใจในความหมายที่ต่างกันออกไป เช่น ใช้คำเดียวกันในลักษณะนาม หรือกริยา หรือคุณศัพท์ เช่น แม่รักหนู หนูหิบบดอกรักให้แม่หน่อย หนูของแม่เป็นเด็กน่ารัก เป็นต้น แล้วให้เด็กพูดตาม

9. กระตุ้นบ่อย ๆ พ่อแม่สามารถจัดสิ่งแวดล้อมหลาย ๆ อย่าง ให้เป็นที่น่าสนใจหรือเกิดความประทับใจ เพื่อให้เด็กมีโอกาสพูดถึง ยິงมีสิ่งเร้าให้เด็กมากเท่าไรก็เท่ากับช่วยกระตุ้นให้เด็กได้ใช้ภาษาพูด ซึ่งช่วยพัฒนาการทางภาษามากขึ้นเท่านั้น การจัดประสบการณ์ให้เด็ก ทำให้เด็กมีความคิดใหม่ ๆ ซึ่งเป็นเสมือนกุญแจในการสร้างภาษา

10. การให้รางวัล ภาษาเป็นเครื่องสื่อความหมาย และใช้แทนพฤติกรรมได้ เด็กควรได้เรียนรู้ความจริงข้อนี้ เช่น เวลาโกรธ อาจใช้คำพูดแทนการชกต่อย การขอสิ่งที่อยากได้ แทนการหยิบฉวยตามอำเภอใจ ฯลฯ เด็กควรได้รับรางวัลเสมอ ๆ หรือบ่อย ๆ ทันทีที่เขาใช้ภาษาพูดในการสื่อความหมาย

สรุปได้ว่า พัฒนาการทางการพูดของเด็ก ต้องอาศัยแบบอย่างเป็นปัจจัยสำคัญ ในกรณีที่เด็กมีพ่อแม่เป็นไป จำเป็นต้องอาศัยแบบอย่างจากสถานเลี้ยงดูเด็ก ครู เพื่อนบ้าน ญาติพี่น้อง และเพื่อนร่วมชั้น แต่แบบอย่างที่สำคัญรองจาก พ่อ แม่ ก็คือ ครู ครูสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการพูดให้กับเด็กเมื่อเขาอยู่ที่โรงเรียน การเป็นแบบอย่างที่ดีของครูนั้นก็ต่ออาศัยกิจกรรมเป็นเครื่องมือในการส่งเสริม และกระตุ้นให้เด็กมีพัฒนาการ พูดที่ดีขึ้น ดังจะกล่าวถึงในหัวข้อต่อไป

2.6 กิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย

สำหรับกิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางการพูดให้กับเด็กนั้น มีกิจกรรมหลากหลายรูปแบบ เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้พูดคุย ซักถาม และแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ เพื่อให้เด็กได้รับ

ประสบการณ์ตรง เกิดการเรียนรู้ ได้พัฒนาครบทุกด้าน (กรมวิชาการ. 2540ก : 36 - 37) ตามแนวการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ที่สามารถจัดได้หลากหลายวิธี เช่น

1. การสนทนา อภิปราย เป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาในการพูด การฟัง รู้จักแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งสื่อที่ใช้อาจเป็นของจริง ของจำลอง รูปภาพ สถานการณ์จำลอง ฯลฯ

2. การเล่านิทาน เป็นการเล่าเรื่องต่าง ๆ ส่วนมากจะเป็นเรื่องที่เน้นการปลูกฝังให้เกิดคุณธรรม จริยธรรม วิธีการนี้จะช่วยให้เด็กเข้าใจได้ดีขึ้น ในการเล่านิทานสื่อที่ใช้จะเป็นรูปภาพ หนังสือนิทาน หุ่น การแสดงท่าทางประกอบการเล่าเรื่อง

3. การสาธิต เป็นการจัดกิจกรรมที่ต้องการให้เด็กได้สังเกตและเรียนรู้ตามขั้นตอนของกิจกรรมนั้น ๆ ในบางครั้งครูอาจให้เด็กอาสาสมัครเป็นผู้สาธิตร่วมกับครู เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริง เช่น การเพาะเมล็ด การเป่าลูกโป่ง การเล่นเกมการศึกษา

4. การทดลอง/ปฏิบัติการ เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เพราะได้ทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ได้สังเกตการเปลี่ยนแปลง ฝึกการสังเกต การคิดแก้ปัญหา และส่งเสริมให้เด็กมีความอยากรู้อยากเห็น และค้นพบด้วยตนเอง เช่น การประกอบอาหาร การทดลองวิทยาศาสตร์ง่าย ๆ การเลี้ยงหนอน ผีเสื้อ การปลูกพืช ฯลฯ

5. การศึกษานอกสถานที่ เป็นการจัดกิจกรรมที่ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงอีกรูปแบบหนึ่ง ด้วยการพาเด็กไปทัศนศึกษาสื่อต่าง ๆ รอบโรงเรียน หรือสถานที่นอกโรงเรียนเพื่อเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์แก่เด็ก

6. การเล่นเกมบทบาทสมมติ เป็นตัวละครต่าง ๆ ตามเนื้อเรื่องในนิทาน หรือเรื่องราวต่าง ๆ อาจใช้สื่อประกอบการเล่นสมมติเพื่อสร้างความสนใจ และก่อให้เกิดความสนุกสนาน เช่น หุ่นสวมศีรษะ ที่คาดศีรษะ รูปคน และสัตว์รูปแบบต่าง ๆ เครื่องแต่งกายและอุปกรณ์ของจริงชนิดต่าง ๆ

7. การร้องเพลง เล่นเกม ท่องคำคล้องจอง เป็นการจัดให้เด็กได้แสดงออกเพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาและจังหวะ

มีกิจกรรมหลากหลายรูปแบบที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย ซึ่งมีนักการศึกษาได้กล่าวไว้ ดังต่อไปนี้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2525 : 83 – 101) ได้สรุปการเล่นต่าง ๆ ที่ส่งเสริมประสบการณ์ทางภาษาแก่เด็กปฐมวัย คือ การเล่นนิ้ว การเล่นตอบคำถาม การเล่นปริศนาคำทาย การเล่นร้องเพลง และทำท่าทางประกอบ และการเล่นตามเรื่องนิทาน นอกจากนี้ยังให้แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมภาษาสำหรับเด็ก ดังนี้

1. ภาษาของเด็กปฐมวัยแสดงให้เห็นถึงความคิด ความสนใจ และความสัมพันธ์ของเด็กที่มีต่อสิ่งแวดล้อม ครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถช่วยพัฒนาภาษาของเด็กโดยการจัดหาสื่อ เพื่อให้เด็กเกิดประสบการณ์ด้านการฟัง การพูด

2. การจัดประสบการณ์ด้านการฟังควรใช้สื่อที่มีเสียง ได้แก่ การเล่านิทาน คำคล้องจอง เพลงกล่อมเด็ก และการเล่นตามคำสั่ง เป็นสื่อเพื่อให้เด็กเกิดความสนใจได้ดีขึ้น

3. สื่อที่ใช้มีการจัดประสบการณ์ด้านการพูด ควรเป็นสื่อที่เด็กเคยเห็นมาก่อน โดยนำมาจัดในรูปแบบ การสนทนา การเล่าเรื่อง การเล่านิทาน และการเล่นละคร

4. สื่อที่ใช้ในการจัดประสบการณ์ด้านการอ่าน ควรเป็นภาพ หนังสือภาพ ตัวอักษรที่ทำด้วย กระดาษแข็ง พลาสติก หรือไม้

5. สื่อที่ใช้ในการจัดประสบการณ์ด้านการเขียน ควรเป็นเส้น จุด ตัวอักษรดินหรือแป้งสำหรับปั้น วารสาร รังวิชัย (2533 : 83 – 91) ได้กล่าวถึงกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะทางด้านภาษา คือ

1. การเล่านิทาน (Story Telling)

การเล่านิทานเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็ก การเล่านิทานเป็นการแสดงการให้ความรัก การดูแลเอาใจใส่ ต่อเด็กแบบหนึ่ง เพราะเด็กในวัยก่อนวัยเรียน (เด็กปฐมวัย) จะสนใจและชอบหนังสือนิทาน การเล่าเรื่อง ต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นการพัฒนาการด้านภาษา และในขณะเดียวกันก็เป็นการส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน เกิดความคิดความเข้าใจ และทำให้เกิดความสนุกสนานด้วย การเล่านิทานให้เด็กฟังจะช่วยให้เด็กเกิดการคิด จินตนาการ และทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ต่อไป

2. การเล่นบทบาทสมมติ (Role Playing)

เด็กปฐมวัย (เด็กก่อนวัยเรียน) ชอบเลียนแบบผู้ใหญ่ที่อยู่ใกล้ชิด การเล่นบทบาทสมมติจึงเป็นสิ่งที่เด็กชอบ เด็กชอบสมมติตนเองเป็น พ่อ แม่ หรือเป็นสัตว์ที่ตนเองชอบ เป็นหุ่นยนต์ตามภาพยนตร์ในโทรทัศน์ เด็กจะเป็นอะไรได้ทั้งนั้นในสิ่งที่เขาชอบ เด็กจะเล่นที่ไหนก็ได้ เช่น เด็กผู้หญิงเล่นเป็นแม่ โดยเอาตุ๊กตาเล่น เป็นลูก อาบน้ำ แต่งตัว ป้อนข้าวให้ลูก หรือหากล่อมตุ๊กตาให้นอนหลับ เป็นต้น

3. การสนทนา อภิปราย

การสนทนาหรือพูดคุยกับเด็ก จะทำให้เด็กได้เรียนรู้ทางด้านภาษาและความคิดต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นการช่วยให้เด็กได้หัดคิด หัดสังเกต เป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ชีวิตของเด็ก

หรรษา นิลวิเชียร (2535 : 214 – 216) สิ่งสำคัญในการวางแผนจัดเตรียมประสบการณ์ทางภาษาให้แก่เด็กคือ การให้เด็กได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่มีความหมาย โดยคำนึงถึงความสนใจตามธรรมชาติของเด็ก ลินด์ฟอร์ส (Lindfors) ได้เสนอการวางแผนโปรแกรมทางภาษา เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการสื่อสารของเด็กดังต่อไปนี้

1. การเล่าเรื่อง เด็กควรมีความสามารถในการเล่าเรื่องราว หรือฟังเรื่องราวทั้งที่เป็นจริง และเป็นจินตนาการตามลำดับเวลาก่อนหลัง ข้อเสนอแนะในการเล่าเรื่อง มีดังนี้คือ

1.1 เลือกเรื่องที่เหมาะสมกับผู้ฟังหรือผู้อ่าน โดยคำนึงถึงความรู้และความสนใจของเด็ก

1.2 เน้นความสำคัญของเนื้อเรื่องมากกว่ารายละเอียดปลีกย่อย ซึ่งเป็นส่วนประกอบของ

เรื่อง

1.3 เรียงลำดับเรื่องตามเหตุการณ์และเวลา ไม่ย้อนไปมาโดยไม่จำเป็น

1.4 ใช้เทคนิควิธีการทางภาษาหลาย ๆ วิธี เช่น การเน้นเสียง การทำเสียงให้สอดคล้อง

กับลักษณะตัวละคร การยกตัวอย่างประกอบ เป็นต้น

2. การอธิบาย การบอก

เด็ก ๆ ควรมีโอกาสได้แสดงออกซึ่งความคิด ความรู้สึก หรือความรู้ที่ตนมีให้ผู้อื่นได้รับรู้ ข้อควรคำนึงในการจัดกิจกรรมการอธิบายหรือการบอกก็เช่นเดียวกับการเล่าเรื่อง คือ ควรเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมกับวุฒิภาวะ และความสนใจของเด็ก เรื่องควรชัดเจนเรียงลำดับ ไม่ก่อให้เกิดความสับสน หาวิธีการอื่น ๆ ทางด้านภาษามาช่วยประกอบ เช่น การยกตัวอย่าง การเปรียบเทียบ วิธีการที่ใช้มากที่สุดในการฝึกการพูดของเด็กก็คือ ครูเป็นผู้ถามคำถาม และเด็กเป็นผู้ตอบ

3. การแสดงออก

เด็กควรมีความสามารถในการแสดงออกถึงความรู้สึก และความคิดเห็นส่วนตัวให้ผู้อื่นเข้าใจ อย่างน้อยที่สุดการแสดงออกทางภาษาจะช่วยสร้างคุณลักษณะส่วนตัวของเด็ก และส่งเสริมความเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ตลอดจนพื้นฐานของความซาบซึ้งในวรรณกรรม

วรรณกรรมสำหรับเด็กที่ครูอาจนำมาใช้ได้แก่ บทกล่อมเด็ก บทร้อยกรอง คำคล้องจอง หนังสือที่เน้นเกี่ยวกับอารมณ์และความรู้สึกของเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีตัวละครที่เป็นจริง

ปรีศนา สิริอาชา (2537 : 91 - 98) กล่าวว่า วิธีการที่ดีที่สุดที่จะช่วยให้เด็กเป็นนักพูดที่ดี คือ การพูดคุยกับเด็กบ่อย ๆ คำพูดต่าง ๆ ของเด็กอายุ 3 ขวบ มักเป็นคำที่ได้รับมาจากพ่อแม่ และผู้ใกล้ชิด หลังจากนั้นเด็กจึงเริ่มเรียนรู้คำต่าง ๆ เอง ดังนั้น การพูดจาของบุคคลที่แวดล้อมเด็กอยู่จึงเป็นสิ่งสำคัญมาก เช่น การสอนให้เด็กรู้จักความหมายของคำ เช่น หนูกินข้าวด้วยช้อนหรือลูกบอลจะ ? หรือ หนูใช้ตามองหรือใช้นิ้วมองจะ ? การสอนคำจากท่าทาง สอนจากการอ่านนิทานให้ฟัง การเล่นเกมสมมติ การร้องเพลงประกอบท่าทางการหัดให้เด็กตอบคำถาม การเล่นเกมนำทาง การเรียงลำดับเหตุการณ์ประจำวัน เป็นต้น

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่า ในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยนั้น สามารถจัดกิจกรรมได้หลากหลายวิธี แต่ละวิธีล้วนเป็นการจัดประสบการณ์ทางภาษาที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกฝน ทำซ้ำ ๆ อย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมการท่องคำคล้องจอง ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางการพูดให้กับเด็กปฐมวัย ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้พูดคุย ซักถาม และแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระในคำศัพท์ และเนื้อหาในคำคล้องจองที่ท่อง เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง จากการฟัง และการพูด เกิดการเรียนรู้ มีการพัฒนาทักษะทางด้านภาษาในขั้นต่อไป

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางการพูด

ได้มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาการทางการพูดของเด็กทั้งในประเทศและต่างประเทศหลายท่านดังต่อไปนี้

งานวิจัยในต่างประเทศ

ไพน์ (Pine) และคณะ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบที่แตกต่างกันในขั้นตอนการใช้คำเดี่ยว ที่มีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการใช้คำพูดของแม่และการผสมคำของเด็ก Stylistic Variation at the "Single - Word" Stage : Relations between Maternal Speech Characteristic and Children's Vocabulary Composition and Usage) พบว่า ความสัมพันธ์ของการใช้คำของเด็กแตกต่างกันไปตามการใช้คำพูดของแม่ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นแม่และเด็ก 26 คู่ เด็กผู้หญิง 14 คน และเด็กผู้ชาย 12 คน เริ่มจากคำ 10 คำ 50 คำ และ 100 คำ ตามลำดับ วิธีการพูดของแม่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการการใช้คำพูดของลูกโดยตรงคือ แม่ที่พยายามอธิบายความหมายคำศัพท์โดยอิงสภาพแวดล้อมจะสามารถถ่ายทอดคำพูดใหม่ ๆ ให้ลูกได้มาก

กว่า แม่ที่พูดโดยวิธีการออกคำสั่งว่า เช่นนั้น เช่นนี้ และแม่ที่พูดเก่ง ๆ จะทำให้เด็กเรียนรู้คำต่าง ๆ เช่น คำ อุทาน คำสัน ๆ ได้เป็นเปอร์เซ็นต์ที่สูงกว่าแม่ที่ไม่ค่อยพูด โดยมีเช็คลิสต์ (Checklist) ให้แม่เช็ค คำต่าง ๆ ที่เด็กเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นและมีการอัดเสียงพูดของเด็ก เพื่อดูพัฒนาการทางภาษาพูดของเด็ก อย่างเป็นทางการและเป็นรูปธรรม และชัดเจนมากขึ้น (Pine, Lieven & Rowland. 1997 : 807 – 819)

งานวิจัยในประเทศ

เพ็ญจันทร์ สุนทรจารย์ (2524 : 85 – 86) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง ความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัยโดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กปฐมวัยที่มีอายุ ระหว่าง 5 – 6 ปี รวม 60 คน เป็นเด็กชายและเด็กหญิง จำนวนเท่า ๆ กัน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ ภาพ 5 ภาพ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับครอบครัวและอาหาร สัตว์เลี้ยง สถานที่สำคัญในชุมชน ศาสนาและการคมนาคม พบว่า เด็กชายและเด็กหญิงมีความสามารถในการรู้จักคำศัพท์และการพูดเป็นประโยคไม่ต่างกัน

นิรันดร์ รอดเอี่ยม (2531 : 93 –95) ได้ศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทางภาษาพูดของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาด้วยแบบทดสอบรูปภาพ ด้วยการเปรียบเทียบพัฒนาการทางภาษาพูด ด้านจำนวนคำกับความซับซ้อนของประโยค ตัวแปรที่ทำการศึกษา ได้แก่ ระดับชั้น ภาษาถิ่น เพศ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ลำดับการเกิด และการให้ความสำคัญแก่ภาษาผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 4 และ 6 จากโรงเรียนชุมชนบ้านแซร์อ้อ (ภาษากลาง) โรงเรียนช่องกุ่มวิทยา (ภาษาโคราช) และโรงเรียนบ้านเขาพรมสุวรรณ (ภาษาอีสาน) จำนวนทั้งหมด 180 คน ผลการวิจัยพบว่า พัฒนาการทางภาษาพูดด้านจำนวนคำมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพัฒนาการทางภาษาพูดด้านความซับซ้อนของประโยค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จุฬารัตน์ อินุพัฒน์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ และมุมบล็อกแบบปกติ โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง เด็กปฐมวัยชาย – หญิง อายุระหว่าง 5 – 6 ขวบ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบและ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติ มีพัฒนาการทางการพูดไม่แตกต่างกัน

นงเยาว์ คลิกคลาย (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงความสามารถด้านการฟัง และการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้เพลงประกอบ โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง เด็กปฐมวัยชาย –หญิง อายุระหว่าง 5 – 6 ขวบ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้เพลงประกอบมีความสามารถด้านการฟังและการพูดสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยนั้น จะเป็นไปตามวัย และวุฒิภาวะของเด็ก ซึ่งจะพัฒนาไปตามธรรมชาติ และการที่เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้ใกล้ชิดตัวเด็ก เช่น พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และครู ที่มีส่วนส่งเสริมและกระตุ้นให้เด็กได้มีโอกาส แสดงออก ทั้งความคิด ความรู้สึก โดยการฝึกฝน ซ้ำ ๆ บ่อย ๆ ด้วยการท่องคำคล้องจองที่ใช้ภาษาง่าย ๆ มีจังหวะ ลีลาในการเล่นคำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องแล้วเด็กก็จะสามารถเรียนรู้และเข้าใจคำศัพท์ต่าง ๆ ได้มากขึ้น รู้จักใช้ภาษาพูดอย่างถูกต้อง และมีพัฒนาการทางการพูดที่ดีต่อไปในอนาคต

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจอง

3.1 ความหมายของคำคล้องจอง

คำคล้องจอง (Nursery Rhymes) คำคล้องจอง หรือร้อยกรองสำหรับเด็กปฐมวัยนั้นได้มี นักการศึกษาให้ความหมายของคำคล้องจองไว้ ดังนี้

สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 25) กล่าวถึงคำคล้องจองว่า หมายถึง คำประพันธ์ ต่าง ๆ อาจเป็นโคลง กลอน กาพย์ ฯลฯ ซึ่งใช้ถ้อยคำง่าย ๆ มีเนื้อหาสาระง่าย ๆ เด็กได้ท่องแล้วเกิด ความสนุกสนาน เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก

สุมนา พานิช (2531 : 100) คำคล้องจอง หมายถึง คำประพันธ์ อาจเป็นโคลง กลอน ฯลฯ ซึ่งใช้ ถ้อยคำง่าย ๆ เหมาะสมกับวัยของเด็ก มีเนื้อหาสาระง่าย ๆ เด็กท่องแล้วเกิดความสุขสนุกสนาน

เคเรื่อรัตน์ เรื่องแก้ว (2534 : 1) คำคล้องจอง หมายถึง คำที่รับสัมผัสถูกต้องกัน ไม่ขัดกันคล้องจอง สัมผัสกันด้วยรูปสระ และตัวสะกด

พัฒนา ชัชพงศ์ (2535 : 8) คำคล้องจอง หมายถึง คำประพันธ์ต่าง ๆ อาจเป็นโคลง กลอน กาพย์ ฯลฯ ซึ่งใช้ถ้อยคำง่าย ๆ และไม่ยากมากนักเหมาะกับวัยของเด็ก มีเนื้อหาสาระง่าย ๆ เด็ก ๆ ท่องแล้วเกิด ความสนุกสนาน

กิฟลี วรรณเจีย (2535 : 43) คำคล้องจอง เป็นคำที่มีเสียงสัมผัสสระ ทำให้ง่ายต่อการออกเสียง ง่าย ต่อการจดจำ และหากนำมาเรียงเป็นเรื่องเป็นราวต่าง ๆ ก็จะเป็นเรื่องที่น่าสนใจติดตามอ่าน เด็ก ๆ จะชอบ อ่านข้อความที่มีเสียงคล้องจองกันมาก นอกจากนี้การฝึกเขียนคำคล้องจองยังเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการ เขียนหรือแต่งคำประพันธ์ประเภทร้อยกรองต่าง ๆ ต่อไปในอนาคตด้วย

สรุปได้ว่า คำคล้องจอง หมายถึง ร้อยกรอง หรือคำประพันธ์ต่าง ๆ เช่น โคลง กลอน กาพย์ ซึ่งใช้ ถ้อยคำและเนื้อหาสาระง่าย ๆ มีเสียงสัมผัสสระ ง่ายต่อการออกเสียง และง่ายต่อการจดจำ เหมาะสมกับวัย และพัฒนาการของเด็ก เมื่อเด็กได้ท่องประกอบท่าทาง หรือ ประกอบการเล่นนิ้วมือแล้ว เกิดความสุขสนุกสนาน

3.2 ความสำคัญของคำคล้องจอง

การท่องคำคล้องจองสำหรับเด็กปฐมวัยนั้น ถือว่ามีความสำคัญ และมีความจำเป็นมาก ตามที่นัก การศึกษาได้กล่าวไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป. : 33) กล่าวถึงประโยชน์และความสำคัญ ของคำคล้องจองไว้ดังนี้

- ทำให้เด็กสนุกสนาน
- ช่วยให้การใช้ภาษาดีขึ้น
- เตรียมความพร้อมสู่การอ่าน
- ฝึกคิด ฝึกจำ

จิระประภา บุญนิติย์ (ม.ป.ป. : 71) กล่าวถึงจุดมุ่งหมาย หรือความสำคัญในการสอนบทร้อยกรอง หรือ คำคล้องจองให้แก่เด็กไว้ดังนี้

1. เพื่อสนองความต้องการทางธรรมชาติในเรื่องของจังหวะ เด็ก ๆ มีความสนใจ มีความสุขที่ได้ทำ เสียงหรือท่าทางให้เข้ากับจังหวะ หรือได้ฟังเสียงที่เป็นจังหวะ

2. เพื่อช่วยปกป้องและส่งเสริมพัฒนาการทางด้านจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก

3. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านภาษาของเด็ก ช่วยให้เด็กใช้ภาษาได้ดี ใช้ถ้อยคำที่ถูกต้อง ชัดเจน สามารถใช้ระดับเสียงแสดงออกซึ่งความรู้สึกได้ตรงความหมาย เช่น ประหลาดใจ ดีใจ กลัว ตกใจ เสียใจ ฯลฯ

4. ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้การใช้วรรคตอน ก่อนที่จะอ่านหนังสือออก ซึ่งเป็นการฝึกฝนตามธรรมชาติ

5. เป็นทางหนึ่งที่จะช่วยฝึกฝนเด็กให้รู้จักสังเกต

6. เพิ่มพูนความรู้ในด้านต่าง ๆ ให้แก่เด็ก

7. ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้คำศัพท์มากขึ้น

8. ช่วยให้ผู้ใหญ่และเด็กมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

สุวิวงศ์ พงษ์ไพบูลย์ (2524 : 65 – 68) กล่าวถึงความสำคัญของเพลงกล่อมเด็ก หรือคำคล้องจองสำหรับเด็กไว้ดังนี้

1. ชับกล่อมให้เด็กนอนหลับเร็วและหลับสนิท
2. สร้างความบันเทิงใจ
3. ใช้เป็นเครื่องสื่อสารชาวบ้าน
4. ปลุกฝังคุณสมบัติความเป็นกุลบุตรกุลธิดา
5. ปกป้องรักษาปทัสถานของสังคม
6. การปกป้องสิทธิและหน้าที่อันพึงมีพึงได้โดยชอบธรรม

ณรงค์ ทองปาน (2526 : 45 – 51) กล่าวถึงความสำคัญของร้อยกรองประกอบการเล่น หรือคำคล้องจองไว้ ดังนี้

1. เป็นบทเพลงสำหรับให้เด็กร้องเล่นเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินหรือร้องล้อเลียนกัน
2. เป็นการช่วยให้เด็กได้บริหารอวัยวะต่าง ๆ ให้แข็งแรง มีพละทานามัยสมบูรณ์
3. เป็นการส่งเสริมให้เด็กรู้จักเล่นกันเป็นหมู่คณะ เป็นการฝึกเข้าสังคมไปในตัว
4. ช่วยส่งเสริมความจำ โดยเริ่มจากข้อความสั้น ๆ ง่าย ๆ และนับเป็นการให้การศึกษแก่เด็กทาง

หนึ่งด้วย

สุมนา พานิช (2531 : 100) กล่าวถึงความสำคัญของคำคล้องจองไว้ว่า คำคล้องจองมีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาภาษา
2. เพื่อฝึกความจำ
3. เพื่อให้เข้าใจบทเรียนดียิ่งขึ้น
4. เพื่อให้สนุกสนานเพลิดเพลิน
5. เพื่อฝึกระเบียบวินัย

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2532 : 461) กล่าวถึงความสำคัญของคำคล้องจองไว้ว่า วัตถุประสงค์ของกิจกรรมคำคล้องจอง มีดังนี้คือ

1. เพื่อให้เด็กมีความสนุกสนาน จิตใจร่าเริงแจ่มใส
2. เพื่อพัฒนาด้านภาษาของเด็ก
3. เพื่อฝึกความจำให้แก่เด็ก
4. ฝึกการเคลื่อนไหวเป็นจังหวะคำคล้องจอง

พัฒนา ชัชพงศ์ (2535 : 8) กล่าวว่า การท่องคำคล้องจองนั้นมีจุดประสงค์ดังนี้

1. เพื่อเตรียมเด็กให้สงบ
2. เพื่อพัฒนาภาษา
3. เพื่อฝึกความจำ
4. เพื่อทำให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน
5. เพื่อฝึกระเบียบวินัยและพร้อมที่จะทำกิจกรรมต่อไป

สำหรับ รายละเอียดของความสำเร็จนั้น จะขอนำมากล่าวเป็นข้อ ๆ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อเตรียมเด็กให้สงบ (การเก็บเด็ก) เป็นเทคนิคที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ต่อการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย ดังนั้นถ้านำคำคล้องจองมาให้เด็กท่องในช่วงกิจกรรม การพักทักทาย การนำเข้าสู่บทเรียน ระหว่างดำเนินกิจกรรม และการสรุปบทเรียน หรือก่อนกลับบ้านนั้น มีความสำคัญมากทีเดียว ตามที่ พัชรี เจตน์เจริญรักษ์ (2537 : 39) กล่าวว่า ครูสามารถใช้เทคนิคการเตรียมเด็กให้สงบในช่วงใดของกิจกรรมก็ได้ ที่เห็นว่าเด็กไม่สนใจทำกิจกรรม เช่น ช่วงเริ่มต้น กิจกรรมหลัก หรือช่วงต่อระหว่างกิจกรรม การใช้เทคนิคการเตรียมเด็กให้สงบ จึงเป็นเทคนิคที่ควรใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การเช็ดหุ่น การใช้ท่าทางการร้องเพลง การท่องคำคล้องจอง การเล่านิทาน ฯลฯ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับความต้องการความสามารถตามวัย และความพอใจของเด็กเป็นหลักเสมอ

2. เพื่อพัฒนาภาษา เพราะภาษาถือเป็นรากฐานที่สำคัญยิ่งสำหรับการพัฒนาการด้านต่าง ๆ เช่น ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ของเด็กเริ่มตั้งแต่การฟัง ไปสู่ การรับรู้ เกิดเป็นความจำ ความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกต่าง ๆ จะถ่ายทอดออกมาโดยผ่านภาษา การพูด (ศิริมาศ แก้วเจริญวงศ์. 2541 : 18) ถือเป็น การแสดงออกทางพัฒนาการทางภาษาด้านหนึ่ง แล้วพัฒนาไปสู่การเขียน และการอ่านต่อไป ซึ่งทั้งหมดนี้คือการพัฒนาทักษะทางภาษา ซึ่งสอดคล้องกับ บันลือ พฤษะวัน (2536 : 22) ที่กล่าวว่า พัฒนาการทางภาษา หมายถึง ทักษะทางภาษาที่รวมเอาความเข้าใจ ความสามารถที่จะหาคำศัพท์ การออกเสียง สามารถที่จะผูกประโยคได้ ใช้ภาษาในการสื่อความหมายได้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การให้เด็กได้ท่องคำคล้องจองแล้วเด็กมีพัฒนาการทางภาษา เนื่องจากเด็กได้ฝึกการออกเสียง การเลียนเสียง ซ้ำ ๆ บ่อย ๆ เด็กจะเกิดความจำ และเข้าใจ ความหมายคำศัพท์ และเนื้อหาในคำคล้องจองที่ท่องได้

3. เพื่อฝึกความจำ การท่องคำคล้องจองนั้น เด็กได้ฝึกความจำ ตามที่ กิลฟอร์ด (Guilford) ได้กล่าวถึงความหมายของการจำ (Memory) เป็นความสามารถทางสติปัญญาของมนุษย์ในการสะสมเรื่องราว หรือข่าวสาร และสามารถระลึกได้เมื่อเวลาผ่านไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 106) ซึ่งสอดคล้อง กับ พรทิพย์ ศิริสมบูรณ์เวช (2543 : 131) ที่กล่าวว่า การท่องจำคือ กฎของการฝึกฝน และการกระทำซ้ำ (Law of practice) ที่ตรงกับทฤษฎีสัมพันธ์เชื่อมโยงของ ธอร์นไดค์ (Thorndike) ในกฎการเรียนรู้

ที่เป็นกฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) หมายถึง การที่ผู้เรียนได้ฝึกหัดหรือกระทำซ้ำ ๆ บ่อย ๆ ย่อมจะก่อให้เกิดความสมบูรณ์ถูกต้อง (อาร์ พันธ์มณี. ม.ป.ป. : 124) เช่นเดียวกันหากเด็กได้ท่องคำคล้องจองอย่างสม่ำเสมอ ก็ย่อมจะเกิดความจำและเป็นความเข้าใจในที่สุด

4. เพื่อทำให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน การท่องคำคล้องจองทำให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน มีอารมณ์และจิตใจที่ดี ดังที่ ณรงค์ ทองปาน (2526 : 51) กล่าวว่า ร้อยกรองสำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นข้อความคล้องจองแบบคำกลอน แต่มีขนาดสั้น ให้เด็กร้องเล่นเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินนั่นเอง ถ้ามีการท่องคำคล้องจองประกอบท่าทางและจังหวะ หรือท่องคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือก็จะยิ่งเพิ่มความสนุกสนานให้กับเด็กมากขึ้น เด็กจะลืมเรื่องอื่น ๆ ไปชั่วขณะ เนื่องจากมีความเพลิดเพลินกับการได้ท่องคำคล้องจอง ทั้งนี้เด็กบางคนอาจมีจินตนาการคล้อยตามไปกับเนื้อหาในคำคล้องจองนั้นด้วย

5. เพื่อฝึกระเบียบวินัยและพร้อมที่จะทำกิจกรรมต่อไป การท่องคำคล้องจองเพื่อให้เด็กมีระเบียบวินัยกล่าวคือ ในขณะที่เด็กกำลังเล่นส่งเสียงดัง เมื่อได้ยินคำคล้องจองเด็กจะค่อย ๆ สงบลงและกลับมานั่งที่อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย ถ้าครูฝึกอย่างสม่ำเสมอเด็กจะปฏิบัติจนติดเป็นนิสัยซึ่งคำว่า "วินัย" (Discipline) ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 744) หมายถึง การอยู่ในระเบียบแบบแผนและข้อบังคับ และ ภิญ โณ สาทรร (2525 : 402) ได้กล่าวถึง วินัย หมายถึง ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่สถานศึกษากำหนดขึ้น เพื่อให้นักเรียนนักศึกษาได้ปฏิบัติตามนั่นเอง

ดังนั้น สรุปได้ว่า การท่องคำคล้องจองมีความสำคัญสำหรับเด็กปฐมวัยมาก เพราะทำให้เด็กได้มีพัฒนาการครบทุกด้าน เช่น ทางด้านร่างกาย เด็กได้เรียนรู้จังหวะ ท่าทาง และได้บริหารร่างกายให้แข็งแรง ทางด้านอารมณ์ – จิตใจ เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ทางด้านสังคม เด็กได้ฝึกความมีระเบียบวินัย เรียนรู้ข้อตกลงกฎระเบียบภายในห้องเรียน และการยอมรับจากเพื่อน และทางด้านสติปัญญา เด็กได้ฝึกความจำ เข้าใจบทเรียนดียิ่งขึ้น และที่สำคัญเด็กมีพัฒนาการทางภาษามากขึ้นด้วย

3.3 ประเภทของคำคล้องจอง

✓ กิฟลี วรรณกิจ (2535 : 43) ได้จัดแบ่งประเภทของคำคล้องจองตามจำนวนของคำไว้ดังนี้

1. คำคล้องจองที่มี 2 คำ คือ กลุ่มคำที่มีคำกลุ่มละ 2 คำ และมีเสียงคล้องจองกันระหว่างกลุ่ม โดยคำท้ายของกลุ่มคำหน้าสัมผัสกับคำแรกของกลุ่มคำหลังเรื่อยไป
2. คำคล้องจองที่มี 3 คำ คือ กลุ่มคำที่มีคำกลุ่มละ 3 คำ และมีเสียงคล้องจองกันระหว่างกลุ่ม โดยคำท้ายของกลุ่มคำหน้าสัมผัสกับคำที่ 1 หรือ 2 ของกลุ่มคำหลังเรื่อยไป
3. คำคล้องจองที่มี 4 คำ คือ กลุ่มคำที่มีคำกลุ่มละ 4 คำ และมีเสียงคล้องจองกันระหว่างกลุ่ม โดยคำท้ายของกลุ่มคำหน้าสัมผัสกับคำที่ 1 หรือ 2 ของกลุ่มคำหลังเรื่อยไป

นอกจากนี้แล้วยังมีนักการศึกษาหลายท่าน แบ่งประเภทของคำคล้องจองไว้แตกต่างกันดังนี้ คือ

ปราณี เชียงทอง (2526 : 56 – 60) กล่าวถึงประเภทของคำคล้องจองไว้ว่า คำคล้องจองประกอบด้วย บทกล่อมเด็ก บทเด็กเล่น และบทกลอน (Nursery Rhymes) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. บทกล่อมเด็ก เป็นบทกลอนที่หลังไหลมาจากอารมณ์ โดยไม่ได้คิดตกแต่งให้มีความประณีตแต่อย่างใด เป็นการผูกคำให้สัมผัสคล้องจองกันไปเรื่อย ๆ ไม่มีลักษณะบังคับให้ลึกซึ่งซับซ้อน นึกสิ่งใดได้ก็ว่าออกไปตามใจชอบ บทกล่อมเด็กเป็นคำคล้องจองที่บรรยายถึงความรักและความห่วงใยที่มารดาพึงมีต่อ

บุตรน้อย อย่างเหลือล้น จนต้องระบายออกมาเป็นถ้อยคำที่อ่อนหวานไพเราะจับใจ และใช้สรรพนามเรียกบุตรน้อยด้วยการแสดงความห่วงหาอย่างที่สุด ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างบทกล่อมเด็ก

นอนไปเถิดเถย	ขวัญข้าวเจ้าเกิดในดอกบัว
เลี้ยงไว้หวังจะได้เป็นเพื่อนตัว	ทูนหัวเจ้าคนเดียวเถย

2. บทปลอบเด็กและบทขู่เด็ก มักจะยกเอาชื่อสัตว์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ใกล้ตัวเด็กมาแต่งเป็นคำคล้องจองในยามที่เด็กไม่ยอมนอนหลับง่าย ๆ มารดาก็จะขู่ด้วยความรักและความเอ็นดู ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างบทปลอบเด็ก เมื่อยามเด็กงอแง หรือหกล้ม มีดังนี้

จิงใจเอย	มาไล่สำเภา	มาไนไล่เห่า
จิงใจตกน้ำ	มาไนไล่ฆ่า	จิงใจดำหนิ
ไต่กล้วยสองหวี	ทำขวัญจิงใจ	โหฮิ้วโหฮิ้ว

ตัวอย่างบทขู่เด็ก

อ้ายแมวหง่าวเถย	ตัวมันยาวไม่น้อย
เด็กนอนไม่หลับ	มากินตับเสียสักหน่อย
หนึ่งเถิดอ้ายแมวหง่าวเถย	

3. บทเด็กเล่น เด็กเล็ก ๆ รู้จักร้องรำทำเพลง และรู้จักสร้างคำหรือบทเด็กเล่นมาประกอบการเล่นของตน เป็นธรรมชาติของเด็กที่ชอบบทกลอนและดนตรี เด็กถูกสอนให้คุ้นเคยกับคำคล้องจองมาตั้งแต่ยังนอนเปล เด็กจึงชอบคำคล้องจองและรู้จักคิดถ้อยคำคล้องจองมาร้องเล่นกัน ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างบทเด็กเล่น

วีรีข้าวสาร	สองทะนานข้าวเปลือก
เลือกท้องไบลาน	เก็บเบี้ยใต้ถุนร้าน
พานเอาคนข้างหลังไว้	

บทเด็กเล่นนั้นมีแทบทุกเรื่องที่เป็นที่สนใจในชีวิตประจำวันของเด็กไทยในสมัยก่อน บทเด็กเล่นหรือบทกล่อมเด็กมีในทุกชาติทุกภาษา ตามที่ณรงค์ ทองปาน (2526 : 46) กล่าวว่าเพลงกล่อมเด็กนั้นมีทุกชาติทุกภาษาทั่วโลก กล่าวคือ เป็นของสากล ชาติทางยุโรปเรียกว่า Mother Goose ในอเมริกาเรียกว่า Lullaby ชนชาติเก่าแก่ เช่น อินเดียแดงหรือในประเทศแถบเอเชียใกล้ ๆ ไทย เช่น พม่า เขมร ลาว มอญ สำหรับของชาวยุโรปก็มี เช่น บทเด็กเล่นสำหรับเล่นนิ้วมือนิ้วเท้าของเด็ก ๆ โอลิเวอร์ โกลด์สมิธ (Oliver Goldsmith) ชาวอังกฤษ ได้สอนให้เด็ก ๆ ทุกคนที่เขารู้จักเล่นเกมนิ้วมือ (ปราณี เชียงทอง. 2526 : 61) สำหรับประเทศไทยของเรานั้น เป็นชาติที่มีขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมที่ตังาม ประกอบกับภาษาไทยมีเสียงเป็นดนตรี และคนไทยมีนิสัยเจ้าบทเจ้ากลอนรักสนุก จึงมีเพลงเพลงกล่อมเด็กมาตั้งแต่สมัยโบราณแล้ว

ซึ่งสอดคล้องกับ สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ที่กล่าวว่า เพลงกล่อมเด็ก (Lullaby) เป็นคติชนวิทยา หรือคติชาวบ้าน (Folklore) ชนิดหนึ่ง ซึ่งจัดอยู่ในประเภทที่ใช้ภาษาเป็นสื่อ (Verbal) มีการสืบทอดจากปากต่อปากสืบทอดกัน โดยไม่มีการขีดเขียนเป็นลายลักษณ์ จึงเป็นพวกมุขปาฐะ (Oral Tradition) เพลงกล่อมเด็กมีลักษณะเป็น วัฒนธรรมพื้นบ้าน มีบทบาทหน้าที่และเป็นเครื่องแสดงเอกลักษณ์ของชุมชนนั้น ๆ (สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. 2524 : 7)

ณรงค์ ทองปาน (2526 : 45 – 52) กล่าวถึงประเภทของคำคล้องจองไว้ว่า คำคล้องจองหรือ ร้อยกรอง (Poetry) สำหรับเด็กนั้นอาจจำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ร้อยกรองสำหรับเด็กเล็ก (Nursery Rhymes)

1.1 เพลงกล่อมเด็ก เป็นวรรณคดีประเภทมุขปาฐะ (Oral Literature) ซึ่งนำจะมี วัตถุประสงค์เพื่อการมาจากการเล่านิทานหรือนิยายให้เด็กฟังเวลาก่อนนอน โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้เด็กเกิดความ เพลิดเพลิน นอนหลับง่ายและอบอุ่นใจว่า ขณะที่ตนนอนหลับนั้นมีคนอยู่เป็นเพื่อนคอยทะนุถนอมอยู่ข้าง ๆ ด้วย แต่การเล่านิทานนั้นย่อมเป็นภาระแก่ผู้เล่า จึงมีผู้คิดเอาทำนองเพลงที่มีลีลาซ้ำ ๆ แทรกเข้าไปด้วยความ ไพเราะ และสร้างบรรยากาศให้เด็กนอนหลับง่ายยิ่งขึ้น ตัวอย่างเพลงกล่อมเด็ก เช่น

อ้ายแมวเหมียวเอ๋ย	แยกเขี้ยวยิงฟัน
เสือปลาน้ำสนัน	กัดกันกับแมวเหมียวเอ๋ย

1.2 เพลงปลอบเด็ก เป็นบทเพลงที่ผู้ใหญ่ใช้ร้องล้อเลียนหรือปลอบเด็กอย่างหนึ่งกับเด็กใช้ ร้องล้อเลียนกันเองอย่างหนึ่ง บทเพลงบางบทแสดงถึงจิตใจอันสูงส่งของคนไทย ความรักใคร่ผูกพัน ความกตัญญู ฯลฯ เช่น ร้องปลอบหรือล้อเลียนเด็ก

ตั้งไข่ล้ม	จะต้มไข่กิน
ไข่ปลัดลงดิน	ใครอยากกินไข่เน้อ

2. ร้อยกรองสำหรับเด็กกลุ่มเยาว์ ประกอบด้วย

2.1 เพลงประกอบการเล่นของเด็ก ตัวอย่างเช่น

จำจ๊ะมะเขือเปราะ

จำจ๊ะมะเขือเปราะ	กะเทาะหน้าแว่น
พายเรือออกแอ่น	กระแทนตันกุ่ม
สาวสาวหนุ่มหนุ่ม	อาบน้ำท่าไหน
อาบน้ำท่าวัด	เอาแบ่งที่ไหนผัด
เอากะจกที่ไหนส่อง	เยียมเยียมมองมอง
นกขุนทองร้องวู้	

2.2 ปริศนาคำทาย เป็นการละเล่นที่ให้ความเพลิดเพลินและพักผ่อนหย่อนใจ นิยมเล่นใน เวลาากลางคืน โดยเฉพาะคืนเดือนหงาย ปริศนาคำทายนอกจากจะเป็นการเล่นแล้วยังสะท้อนชีวิตความ

เป็นอยู่ของกลุ่มคน สำหรับเด็ก ปริศนาคำทายเป็นเสมือนแบบฝึกหัดสำหรับฝึกทักษะ สติปัญญา ทำให้เด็กฉลาด รู้จักการสังเกตและมีไหวพริบในการแก้ปัญหา ทั้งยังทำให้ผู้ทายเกิดความเพลิดเพลิน ตัวอย่างปริศนาคำทาย เช่น อะไรเอ๋ย

- คนทำไม่ได้ใช้ คนใช้ไม่ได้ทำ (โลงศพ)
- สูงเทียมฟ้า ต่ำกว่าหญ้าหนืดเดียว (ภูเขา)

2.3 บทกลอนสำหรับเด็กวัยเยาว์ (Poetry for young reader) เพลงกล่อมเด็ก เพลงปลอบเด็ก เพลงประกอบการเล่น และปริศนาคำทายนั้นเป็นบทกลอนมาตั้งแต่โบราณ แต่ในปัจจุบันนี้มักจะเขียนขึ้นมาเนื่องในโอกาสต่าง ๆ เช่น วันเด็กแห่งชาติ เช่น นิทานร้อยบรรทัด กลอนสักวา กลอนบทดอกสร้อย ตัวอย่างเช่น

เด็กน้อย

เด็กเอ๋ยเด็กน้อย

ความรู้เรายังต้องเร่งศึกษา

เมื่อเติบโตใหญ่เราจะได้มีวิชา

เป็นเครื่องหาเลี้ยงชีพสำหรับตน

ได้ประโยชน์หลายสถานเพราะการเรียน

จงพากเพียรไปเกิดจะเกิดผล

ถึงลำบากตรากตรำก็จำทน

เกิดเป็นคนควรหมั่นขยันเอย

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2532 : 461) ได้แบ่งรูปแบบในการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

1. คำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือ การเล่นนิ้วมือเป็นการแต่งนิ้วท่าทางประกอบคำคล้องจองนั้น โดยมีวัตถุประสงค์ให้เด็กได้พัฒนากล้ามเนื้อมือควบคู่กันไปกับด้านภาษา การเล่นนิ้วมืออาจเล่นโดยขยับนิ้วต่าง ๆ แสดงบทบาท หรืออาจแต่งตัวนิ้วให้เป็นตัวละครแล้วเล่นตามบทบาทก็ได้ นิ้วมือสามารถใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนให้เด็กเกิดความสนุกสนาน และเพิ่มพูนทักษะต่าง ๆ ให้แก่เด็กได้ดี โดยเฉพาะในด้านภาษาเพราะการเล่นนิ้วมือส่วนใหญ่จะใช้ประกอบคำพูด คำคล้องจอง โดยครูสามารถใช้นิ้วมือได้ตลอดเวลา ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ และเนื้อหาที่ต้องการสอนเด็กด้วย

2. คำคล้องจองประกอบท่าทาง การทำท่าทางประกอบคำคล้องจองมีวิธีการเสนอคล้ายกับการเคลื่อนไหวประกอบเพลง คือ ครูและเด็กพูดคำคล้องจองพร้อมกับท่าทางประกอบไปด้วย

นอกจากการแบ่งประเภทของคำคล้องจอง บทร้อยกรอง เพลงปลอบเด็ก เพลงกล่อมเด็ก และบทเด็กเล่นแล้วยังได้แบ่งประเภทของการนำไปใช้ตามสภาพสังคม และวัฒนธรรมที่ละเอียดออกไปอีกตามที่ผอบ โปษะกฤษณะ และคณะ (2521 : 91 – 97) ได้กล่าวถึงประเภทของบทร้อยกรองสำหรับเด็กและเพลง

กลุ่มเด็กไว้ในรายงานการวิจัยเรื่อง “บทเพลงกลุ่มเด็กและบทประกอบการเล่นของเด็ก ภาคกลาง 16 จังหวัด” ไว้ดังนี้

1. ประเภทที่แสดงความรักความผูกพันระหว่างแม่กับลูก
2. ประเภทที่แสดงความรักความห่วงแหน ทะนุถนอม
3. ประเภทที่แสดงความรักความเอ็นดูในลักษณะท่าทาง หน้าตาของเด็ก ส่วนใหญ่มักจะเอ็นดูเด็กที่มีสุขภาพสมบูรณ์ เจ้าเนื้อ ผิวอ่อนละมุน
4. ประเภทที่แสดงให้เห็นวิธีการเลี้ยงดูเด็กของพ่อแม่

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น สรุปได้ว่าคำคล้องจองนั้นแบ่งออกได้หลายประเภท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการเก็บรวบรวมและค้นคว้าของนักการศึกษาแต่ละท่านที่แสดงข้อคิดเห็นแตกต่างกันออกไป จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่จะจัดแบ่งประเภทเพื่อให้ง่าย และสะดวกต่อการนำมาใช้ได้ตามความเหมาะสมนั่นเอง เพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียนและง่ายต่อการจดจำรวมทั้งความต้องการของเด็กในการนำคำคล้องจองไปใช้ ผู้วิจัยจึงได้แบ่งประเภทของคำกลอน หรือคำคล้องจองไว้เพื่อเป็นตัวอย่าง และแนวทางในการจัดแบ่งประเภทสำหรับนำมาใช้สอนเด็กได้หลากหลาย ดังนี้

1. คำคล้องจองประเภท สิ่งแวดล้อม และธรรมชาติรอบตัว เช่น

จันทร์เจ้าขา

จันทร์เจ้าขา	ดิฉันถามข่าว
พระจันทร์โศรกเศร้า	ดิฉันเป็นทุกข์
พระจันทร์สนุก	ดิฉันสบาย
พระจันทร์เดือนหงาย	ดิฉันเดินเล่น
พระจันทร์เดือนมืด	ดิฉันนอนเสีย (ณรงค์ ทองปาน. 2526 : 50)

ฝนตก แดดออก

ฝนตกพริ้ว พริ้ว	แม่ตำกางร่ม
แดดเดินก้ม ก้ม	อยู่ข้างกำแพง
ประเดี๋ยวแดดออก	แกบอกพ่อแดง
ฉันไม่มีแรง	หุ้บร่มให้ที (ฐะปะนีย์ นาครทรรพ)

2. คำคล้องจองประเภท คุณธรรม จริยธรรม เช่น

เมตตา

แม่สอนฉันนี้	ให้มีเมตตา
เห็นสัตว์นานา	อย่าแกล้งมันเลย
แมวหมาน่ารัก	รู้จักคุ้นเคย
หมูอ้วนจริงเอ๋ย	มาวิ่งว่องไว (ฐะปะนีย์ นาครทรรพ)

3. คำคล้องจองประเภท คน, สัตว์, อาหาร, พืช, ผัก,ผลไม้, ดอกไม้ และสิ่งของ เช่น

ข.ไข่

ข. เอ๋ย ข.ไข่	ไข่เปิด ไข่ไก่
ไข่ปู ไข่ปลา	ล้วนมีประโยชน์
เป็นโภชนา	คนเรานำมา
ทำอาหารเอ๋ย	(ไม่ทราบนามผู้แต่ง)

4. คำคล้องจองที่เกี่ยวกับ ตัวเลข และคณิตศาสตร์ เช่น

เพิ่ม-ลด 1-10

หนึ่งน้อยกว่าสอง	สองน้อยกว่าสาม
สามน้อยกว่าสี่	สี่น้อยกว่าห้า
ห้าน้อยกว่าหก	หกน้อยกว่าเจ็ด
เจ็ดน้อยกว่าแปด	แปดน้อยกว่าเก้า
เก้าน้อยกว่าสิบ...	(จุฑา สุขใส)

สรุปได้ว่า การแบ่งประเภทของคำคล้องจองนั้น สามารถจัดแบ่งได้หลากหลายประเภท ไม่มีรูปแบบที่แน่นอนว่าจะจัดแบ่งตามประเภทของเนื้อหา หรือจัดแบ่งตามประเภทของรูปแบบกิจกรรมที่จัด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับครูที่จะนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสม มากน้อยเพียงใด และมีการอธิบาย ความหมายของคำศัพท์ เนื้อหา ที่มีในคำคล้องจองที่ท่องเพื่อให้เด็กได้รู้จักและเข้าใจมากขึ้นด้วย

3.4 การจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมาย

✓ การจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมาย คือ การท่องคำคล้องจองประกอบท่าทาง โดยที่ครูอธิบายความหมายของคำศัพท์ เนื้อหา ที่มีในคำคล้องจอง และเปิดโอกาสให้เด็กได้ สนทนา ซักถาม และแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงทางด้านการพูดอย่างมีความหมาย ที่ประกอบด้วย การพูดคำศัพท์ การพูดเติมคำส่วนที่หายไป การพูดตอบคำถาม การพูดแต่งประโยค และการพูดแสดงความคิดเห็นได้ถูกต้องและเข้าใจความหมาย มีการจัดกิจกรรมในช่วงกิจกรรมยามเช้า และก่อนเที่ยง ✓

ในการจัดประสบการณ์ตรงทางด้านการพูดให้กับเด็กปฐมวัยนั้น มีรายละเอียดของการจัดกิจกรรมการพูด ดังต่อไปนี้

1. การพูดคำศัพท์ เด็กพูดคำศัพท์ใหม่ที่พบในคำคล้องจอง
2. การพูดเติมคำส่วนที่หายไป โดยครูพูดนำแล้วเว้นไว้ให้เด็กคิดแล้วพูดเติมส่วนที่หายไป
ในคำคล้องจอง เช่น
ฉันคือบ้านแสนสวย มีประตูด้วยช่างงามนำดู
มีเด็กเล็กเล็กนั่งอยู่ ที่พื้นงามหรูทั้งหมด..... คน (เด็กตอบ : 1,2,3คน)
3. การพูดตอบคำถาม เด็กสามารถตอบคำถามที่ครูถามจากเนื้อหาในคำคล้องจอง

4. การพูดแต่งประโยค เด็กสามารถพูดเป็นประโยคได้จากเนื้อหาในคำคล้องจองว่าใครทำอะไร
5. การพูดเล่าเรื่อง เด็กสามารถพูดเล่าเรื่องได้จากเนื้อหาในคำคล้องจองว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน
6. การพูดแสดงความคิดเห็น เด็กสามารถพูดแสดงความคิดเห็นได้จากเนื้อหาในคำคล้องจองว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร

ในการกำหนดคำศัพท์เพื่อให้สอดคล้องกับคำคล้องจองนั้น ผู้วิจัยคำนึงถึงพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยเป็นสำคัญ โดยอ้างอิงจากการศึกษาคำศัพท์พื้นฐานที่เด็กนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 รู้จักจากศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ พบว่ามีคำศัพท์จำนวน 252 คำศัพท์ ที่ผู้วิจัยจะนำมาใช้ในการวิจัย และคำศัพท์ของจินตนา สุทธิจินดา (2522 : 90 – 101) ที่ได้ศึกษาวิจัยถ้อยคำชนิดต่าง ๆ ของเด็กก่อนวัยเรียน ประกอบด้วย คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ และคำอื่น ๆ มาเป็นคำศัพท์ในการจัดทำแผนการสอนการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจอง เพื่อให้เด็กได้ฝึกพัฒนาการพูดได้ถูกต้อง

สรุปได้ว่า จากกิจกรรมการท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายที่ประกอบไปด้วยการจัดให้มีกิจกรรมการพูดที่เริ่มต้นจากการพูดคำศัพท์ พัฒนาการพูดไปถึงการรู้จักและเข้าใจความหมาย ที่เด็กปฐมวัยสามารถเล่าเรื่องและแสดงความคิดเห็นได้ถูกต้องเหมาะสมตามวัย เด็กปฐมวัยมีโอกาที่จะได้ทำกิจกรรมจากคำคล้องจองที่หลากหลายและสัมพันธ์กันไปอย่างมีจุดมุ่งหมาย รวมทั้งได้รับความ สุข สนุกสนานเพลิดเพลินไปด้วย ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเองจากการปฏิบัติจริง และนำไปสู่การมีพัฒนาการพูดที่ถูกต้องเหมาะสมนั่นเอง

3.5 กระบวนการและขั้นตอนการสอนคำคล้องจอง

ได้มีนักการศึกษากล่าวถึงกระบวนการและขั้นตอนการสอนคำคล้องจองไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป. : 34) กล่าวถึงทักษะวิธีสอนคำคล้องจองไว้ดังนี้

การพูดให้ฟัง-----การให้พูดตาม-----การให้พูดซ้ำๆ -----การพูดพร้อมกัน ที่มีสื่อประกอบการพูดบทคล้องจอง-----บัตรภาพ , บัตรคำ, แผนภูมิ, แผนภาพ

สุนนา พานิช (2531 : 100 - 101) กล่าวถึงวิธีจัดกิจกรรมการสอนคำคล้องจอง ประกอบด้วย

1. ครูพูดคำคล้องจองให้เด็กฟัง พร้อมทั้งอธิบายความหมาย
 2. ครูให้เด็กพูดตามที่ละครวดตอนจนจบบท แล้วครูจะบอกให้เด็กพูดซ้ำอีก 2 – 3 ครั้ง และพูดพร้อมครู
 3. ขณะที่พูดคำคล้องจองครูต้องมีสีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส พร้อมทั้งทำท่าทางประกอบไปด้วยให้เด็กดู
 4. ให้เด็กทำท่าทางประกอบตามครูตามบทของคำคล้องจองแล้วจึงให้เด็กพูดคำคล้องจองและทำท่าทางประกอบด้วยตนเอง
 5. ในการทำท่าทางประกอบครูควรทำให้เด็กดูเป็นตัวอย่างก่อนเพื่อให้เกิดความเข้าใจ เมื่อเด็กเข้าใจแล้วครูอาจให้เด็กลองคิดทำประกอบเอง
 6. ครูควรมีสีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส จะช่วยให้เด็กมีความเพลิดเพลินในการพูดคำคล้องจองยิ่งขึ้น
- พัฒนา ชัชพงศ์ (2535 : 8) กล่าวถึงลำดับการสอนคำคล้องจองไว้ ดังนี้
1. ครูกล่าวคำคล้องจองให้เด็กฟัง พร้อมทั้งอธิบายความหมาย

2. ให้เด็ก ๆ พูดยตามทีละวรรคจนจบบท แล้วให้เด็กพูดยตามคำคล้องจองซ้ำอีก 2 – 3 ครั้ง เมื่อเด็กจำได้บ้างแล้วจึงให้พูดยพร้อมกัน

3. ขณะที่พูดยคำคล้องจอง ครูทำท่าทางประกอบไปด้วย ถ้าสามารถทำได้ ส่วนเด็ก ๆ จะทำท่าทางประกอบตามครู

4. ในการท่องคำคล้องจอง บางครั้งคำคล้องจองที่สนุกสนานและเด็กทำท่าประกอบตามได้ ก็เป็นวิธีการที่หันเหความสนใจของเด็กได้

จากการที่นักการศึกษาได้กล่าวถึง กระบวนการและขั้นตอนการสอนคำคล้องจองนั้น จะเห็นได้ว่าการสอนเด็กปฐมวัยนั้นครูจะต้องทำให้ดูก่อนเสมอเพื่อให้เด็กทำตาม และเลียนแบบ เกิดเป็นความจำ เด็กมีโอกาสได้แสดงออก ทั้งภาษา ท่าทาง ความรู้สึก และความคิดของเด็ก เช่น การได้สนทนา ชักถาม และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ทำ ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางการพูดยที่ดีตามมาด้วย

3.6 การจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองกับการส่งเสริมพัฒนาการทางการพูดยของเด็กปฐมวัย

การจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองกับการส่งเสริมพัฒนาการทางการพูดยของเด็กปฐมวัยนั้นนับว่ามีความสำคัญมากเพราะเป็นการปลูกฝังให้เด็กได้เรียนรู้การท่องจำตั้งแต่ยังเล็กและยังได้มีพัฒนาการพูดยที่เร็วขึ้นด้วย จะเห็นได้ว่าการท่องเป็นพื้นฐานของการจำที่นำไปสู่การรับรู้และเข้าใจ รวมทั้งเกิดความคิดและสติปัญญาตามทฤษฎีโครงสร้างทางสติปัญญาของกิลฟอร์ด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 110) การท่องจำนั้นมีความสำคัญมาก ตามที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (พรทิพย์ ศิริสมบูรณเวย. 2543 : 129) เคยมีพระดำริเกี่ยวกับการท่องจำว่า “สมัยนี้มีคำพูดยว่า ไม่ควรให้เด็กท่องจำ เป็นนกแก้วนกขุนทอง บางครั้งถ้าทำตามข้อคิดนี้มากเกินไป เด็กก็ไม่ท่องอะไร เลยไม่มีข้อมูล ที่จริงต้องให้ข้อมูล มีการฝึกความจำ และฝึกในการค้นคว้าเป็น” และยังมีทรงปรารภเรื่องนี้ไว้ในหนังสือ เย็นสบายชายน้ำ อีกว่า “การท่องจำนั้น ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นสิ่งสำคัญ นักการศึกษาหลายท่านพยายามให้ยกเลิกการท่องจำ โดยกล่าวว่า เป็นการปิดกั้นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แต่ถ้าข้าพเจ้าเกิดสงสัยว่าถ้าไม่มีมูลแล้วจะเอาอะไรเป็นพื้นฐานความคิด” จากพระดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าการท่องจำมีส่วนสำคัญเป็นอย่างมากสำหรับมนุษย์ทุกคน ตั้งแต่เกิดจนโตก็ต้องอาศัยความจำในการดำรงชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฝึกความจำด้วยการเล่นในเด็กปฐมวัย เพื่อเป็นพื้นฐานในด้านความคิดและสติปัญญาต่อไปด้วยซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ สมบัติ จำปาเงิน และสำเนียงมณีกาญจน์ (2535 : 82 – 83) ที่กล่าวว่า การท่องจำ หมายถึง การอ่านคำ หรือข้อความที่จะจำตั้ง ๆ (อาจดังมากดังน้อยตามความเหมาะสมหรือจำเป็น) พยายามพรั่าท่องให้จำได้ทุกตัวอักษรทุกถ้อยคำวรรคตอนส่วนมากจะเป็นคำศัพท์ สำนวน ข้อความสั้น ๆ บทอาขยาน (บทท่องจำ) กฎเกณฑ์ ทฤษฎี สูตรในวิชาคำนวณ โคลง กลอน สุภาษิตสำคัญเป็นต้น นอกจากนี้แล้วการท่องจำสามารถป้องกันการลืมด้วยการผูกสิ่งที่ต้องการจะจำไว้ในรูปของโคลง กลอน เพลงหรือจังหวะเพื่อช่วยในการจำด้วย

กิจกรรมการท่องคำคล้องจอง จัดเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาษาของเด็กโดยตรง และการพูดยก็เป็นส่วนหนึ่งของทักษะทางภาษาที่มีความสำคัญเนื่องจากการพูดยเป็นสื่อสำหรับการแสดงความคิด ความรู้สึกออกไปให้ผู้อื่นได้เข้าใจ และการพูดยก็เป็นเครื่องบ่งชี้ถึงพัฒนาการในด้านต่าง ๆ เช่น พัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ว่ามีพัฒนาการที่ดีหรือไม่ รวมทั้งมีผลต่อความสามารถในทักษะทางด้าน การอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยต่อไปด้วย ถ้าหากเด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาการทางการพูดยด้วยการท่องคำคล้องจองอยู่อย่างสม่ำเสมอเด็กก็ย่อมมีพัฒนาการทางการพูดยที่ดีขึ้น ตามที่สาวิตรี สุวรรณสถิตย์

✓ (2529 : 12) กล่าวว่า เมื่อเด็กอายุ 5 ขวบ จะรู้จักคำประพันธ์ สรรพนาม และคำสันธานเชื่อมประโยคและในภาษาก็มีการกระจายกริยา เด็กก็จะรู้จักผันกริยาได้ ในการสอนเด็กถ้าครูจะเน้นแต่ทักษะทางด้านภาษาแต่อย่างเดียวโดยไม่มีการกิจกรรมอื่นมาเกี่ยวข้อง จะทำให้การเรียนนั้นยากและเด็กไม่มีความสนใจ แต่ถ้านำ

กิจกรรมคำคล้องจองมาจัดให้กับเด็กแล้ว เด็กก็จะสนใจมากขึ้น (สุโขทัยธรรมมาธิราช. 2532 : 461) จะเห็นได้ว่าการให้เด็กได้เรียนรู้ภาษา และฝึกการพูดที่ถูกต้องผ่านกิจกรรมการท่องคำคล้องจองนั้น จะทำให้บทเรียนน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการค้นคว้าของ Terman & Lima ในหนังสือ Children Reading (บันลือ พุกกะวัน. 2536 : 24) ที่กล่าวว่าเด็กก่อน 5 ขวบ ชอบฟังนิทานสั้น ๆ และท่องคำคล้องจอง ที่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งสำคัญที่ครูใช้เพิ่มพูนความสามารถทางการพูดให้กับเด็กนั้น ต้องประกอบไปด้วย ร้อยกรอง การเล่นนิ้วมือ และเพลงพื้นบ้านหรือเพลงกล่อมเด็ก (นิตยา ประพฤติกิจ. 2539 : 172)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองสำหรับเด็กปฐมวัยมีประโยชน์เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบอธิบายคำศัพท์นั้น จะทำให้เด็กมีความเข้าใจในความหมายของคำศัพท์ และเนื้อหาที่มีในคำคล้องจอง รวมทั้งการเปิดโอกาสให้เด็กได้สนทนา ซักถาม และแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ซึ่งมีการจัดกิจกรรมที่เน้นให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงทางภาษาด้วยการ ฟัง พูด อ่าน เขียนไปพร้อม ๆ กันอย่างมีความหมายด้วย เพื่อที่เด็กจะได้ฝึกพูดซ้ำ ๆ อย่างสม่ำเสมอ มีพัฒนาการพูดที่ดีขึ้น

3.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำคล้องจอง

งานวิจัยในต่างประเทศ

จาเคียล (Jakiel. 1971 : 6279) ได้ทำการวิเคราะห์หรือรายการที่เป็นที่นิยมในการเรียนในระดับ 9 โดยคำนึงถึงจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ พอสรุปได้ดังนี้

1. ควรทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน
2. ควรยกตัวอย่างประกอบการเรียน ควรมีการเปรียบเทียบให้เห็นจริง
3. ครูแนะนำเกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำ สำนวนโวหารต่าง ๆ
4. ควรเน้นการร่วมสมัยที่让孩子เรียน ควรเป็นเรื่องที่ดี
5. ถ้าวรรณกรรมที่ครูต้องการให้นักเรียนนั้นยาวมาก ครูควรเลือกเฉพาะตอนที่เห็นว่าดีที่สุดมาให้นักเรียนเรียน

6. ควรจัดให้มีการอบรมครู ให้รู้จักวรรณกรรมใหม่ ๆ อยู่เสมอ

สำหรับการศึกษาวิจัยเรื่องการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองที่มีต่อพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยนั้น ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายกับแบบปกติ ซึ่งการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองกับการอ่านบทร้อยกรองนั้น มีวัตถุประสงค์ที่ใกล้เคียงและสอดคล้องกันกับงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น

แฟมบราว (Fambrough. 1972 : 104) ได้ศึกษาการสอนร้อยกรองในศตวรรษที่ 19 ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายว่า วิธีที่ใช้สอนวรรณคดีในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายนั้น จะเริ่มสอนเนื้อหาเรียงลำดับเหตุการณ์ คือ เริ่มตั้งแต่สมัยโรมันติก และพบว่าวิธีการได้ผลมากที่สุดในการสอนวรรณกรรมร้อยกรองนั้น ควรใช้การเปรียบเทียบและสรุปบทเรียน และควรให้นักเรียนที่สนใจวิคนใดคนหนึ่งหรือ หลาย ๆ คนเป็นพิเศษ

งานวิจัยในประเทศ

เนื่องจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำคล้องจองสำหรับเด็กปฐมวัยนั้น ยังมีการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ น้อยมากในประเทศไทย จึงจำเป็นต้องนำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำคล้องจองมาอ้างอิงแทน เช่น เพลงกล่อมเด็ก และบทกลอน ซึ่งมีผู้ทำการวิจัยไว้ดังนี้

เยาวเรศ สิริเกียรติ (2521 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องเพลงกล่อมเด็กของไทย โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะ รวบรวม จำแนกประเภท และวิเคราะห์เพลงกล่อมเด็กทุกภาคของไทย ในเรื่องประวัติ ความเป็นมา จินตลักษณ์ ประโยชน์ คุณค่า ด้านสุนทรียะ ค่านิยมของสังคม ชีวิตของคนและสัตว์ที่ปรากฏ ขนบธรรมเนียม ประเพณี การศึกษาค้นคว้าเรื่องนี้ใช้วิธีวิจัยทางเอกสาร และจากการสัมภาษณ์ แล้วนำมาเสนอรายงานแบบ พรรณนาวิเคราะห์ ซึ่งผลการศึกษาค้นคว้ามีดังนี้

1. ประวัติความเป็นมา เพลงกล่อมเด็กมาจากกลุ่มชนสามัญร้องกล่อมลูกหลานของตน แล้วจึง วัฒนาการเป็นเพลงกล่อมเด็กของชนชั้นสูง
2. จินตลักษณ์ของเพลงกล่อมเด็ก เพลงกล่อมเด็กภาคใต้ค่อนข้างจะมีลักษณะเป็นแบบแผนที่คล้าย กัน ส่วนภาคอื่น ๆ มีแบบแผนไม่คงที่ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าเพลงกล่อมเด็กเกิดจากการร้องจดจำกันมา จึงทำให้ ลักษณะของจินตลักษณ์ไม่แน่นอน
3. ประโยชน์ของเพลงกล่อมเด็ก ใช้ประโยชน์โดยตรงก็เพื่อขับกล่อมลูกให้นอนหลับอย่างเป็นสุข ส่วนประโยชน์ทางอ้อมทำให้เราได้ทราบเรื่องราวต่าง ๆ เช่น สภาพชีวิต ความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมของคนไทยในสมัยก่อน
4. ประเภทของเพลงกล่อมเด็ก แยกประเภทตามเนื้อหาของเพลงได้ 11 ประเภท
5. เพลงกล่อมเด็กของไทย ทำให้เราทราบเรื่องราวต่าง ๆ เช่น ลักษณะความเป็นอยู่ของสัตว์ นิทานพื้นบ้าน ความรักของแม่ที่มีต่อลูกอย่างบริสุทธิ์ ค่านิยมของคนไทยที่มีต่อบุคคลต่าง ๆ ลักษณะ ปรากฏการณ์ของธรรมชาติ ความรักของหนุ่มสาว เรื่องราวทางด้านประวัติศาสตร์ ลักษณะคำสอนที่เป็นคติ เตือนใจ วัฒนธรรมประเพณีของคนในถิ่นต่าง ๆ และลักษณะของชาวบ้านในเรื่องการใช้คำพูดที่ตรงไปตรงมา หยาบคาย

พรรณทิพย์ ดันเถา (2539 : 16) ได้ศึกษาเปรียบเทียบกลวิธีการอ่านบทร้อยกรองภาษาไทยของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความสามารถในการอ่านแตกต่างกัน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ใช้กลวิธีในการอ่านตีความในระดับน้อย เมื่อพิจารณากลวิธีแต่ละ ด้านพบว่า ใช้กลวิธีด้านการใช้เทคนิคต่าง ๆ ช่วยในการอ่าน อยู่ในระดับมาก แต่ใช้กลวิธีด้านการทำให้เกิด กระจ่างชัดและเข้าใจง่ายในการอ่าน ด้านการค้นหาความสัมพันธ์ของเนื้อเรื่อง และด้านการตรวจสอบความ เข้าใจอยู่ในระดับน้อย
2. การใช้กลวิธีด้านการใช้เทคนิคต่าง ๆ ช่วยในการอ่าน ระหว่างกลุ่มที่มีความสามารถสูงและต่ำ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่การใช้กลวิธีด้านการทำให้เกิดความกระจ่างชัดและเข้าใจ ง่ายในการอ่าน ด้านการค้นหาความสัมพันธ์ของเนื้อเรื่อง และด้านการตรวจสอบความเข้าใจของทั้ง 3 กลุ่มไม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

อารีรัตน์ ดอกสี (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการสร้างแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเพื่อเป็น สื่อการเรียนการสอนเขียนบทร้อยกรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของสื่อแบบเรียน

เล่มเล็กเชิงวรรณกรรม การเขียนบทร้อยกรองกลุ่มทักษะฯ ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 โรงเรียนเล็กโกเมศอนุสรณ์ ตำบลบางเขน อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 30 คน ใช้เวลาทดลองสอน 18 คาบ คาบละ 20 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบการสังเกตพฤติกรรม แผนการสอนโดยใช้แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม แบบทดสอบท้ายเล่ม แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมรวม 5 เล่ม และแบบประเมินผลการเขียนร้อยกรอง (ภาพยยานี 11) โดยใช้การทดสอบหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E_1 / E_2 (80/80)

ผลการศึกษาพบว่า แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมการเขียนบทร้อยกรอง เรื่อง ภาพยยานี 11 ที่สร้างขึ้นทั้ง 5 เล่ม มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ (80/80) สามารถนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนในกลุ่มทักษะฯ ภาษาไทยเรื่อง การเขียนภาพยยานี 11 ได้

✓ จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นนั้น แสดงให้เห็นว่า การอ่านบทร้อยกรอง การท่องคำกลอน หรือการร้องเพลงกล่อมเด็กนั้น เป็นการใช้สัมผัสสระ และสัมผัสอักษรที่มีความไพเราะ ทั้งท่วงทำนองลีลาและจังหวะ ที่ทำให้เด็กเกิดความเพลิดเพลิน มีความสุข สนุกสนานในการท่องคำกลอน และยังช่วยพัฒนาภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพูดให้กับเด็กได้เป็นอย่างดี ซึ่งการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ เพลงกล่อมเด็ก

บทร้อยกรอง และคำกลอนนั้นมักจะทำกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กในระดับประถมศึกษาขึ้นไป และกลุ่มผู้ใหญ่ที่เป็นครูผู้สอนและกลุ่มพ่อแม่ผู้ปกครองเสียเป็นส่วนใหญ่ ส่วนในระดับปฐมวัยนั้นในปัจจุบันนี้ยังมีการศึกษาเรื่องนี้้อยมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิจัยเรื่องคำคล้องจองสำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งผู้วิจัยได้เห็นความสำคัญของการท่องคำคล้องจองในเด็กปฐมวัยมาก เนื่องจากเห็นว่ามีการใช้ภาษาง่าย ๆ ท่องคำซ้ำ ๆ บ่อย ๆ เพื่อให้เด็กจดจำได้ง่าย รวมทั้งเป็นการส่งเสริมเด็กปฐมวัยให้เกิดความรัก ความภาคภูมิใจ และอนุรักษไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของภาษาไทยที่เป็นภาษาประจำชาติ แล้วยังได้มีพัฒนาการทางการพูดที่สูงขึ้นด้วย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาตามหัวข้อ ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. วิธีดำเนินการทดลอง
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชาย - หญิง ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 ของโรงเรียนวัดบางเตย สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชาย - หญิง ที่มีอายุ 5-6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 ของโรงเรียนวัดบางเตย สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งในการเลือกกลุ่มตัวอย่างมีขั้นตอนดังนี้

1. สุ่มตัวอย่างนักเรียนชาย - หญิงมา 2 ห้องเรียน จากจำนวน 4 ห้องเรียนโดยการจับฉลาก
2. กำหนดเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 1 ห้องเรียน และกลุ่มควบคุม จำนวน 1 ห้องเรียน
 - 2.1 กลุ่มทดลอง เป็นกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมาย
 - 2.2 กลุ่มควบคุม เป็นกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติ
3. ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดความสามารถทางด้านภาษาของเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปทดสอบ (Pretest) กับเด็กทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังจากนั้นทำการตรวจให้คะแนนแล้วพิจารณาเลือกเด็กที่มีคะแนน 15 อันดับสุดท้าย รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 30 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ใช้เครื่องมือทดลองและเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แผนการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจอง แบ่งเป็น 2 แบบ ได้แก่
 - 1.1 แผนการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมาย
 - 1.2 แผนการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติ

2. แบบทดสอบวัดความสามารถทางด้านการพูดของเด็กปฐมวัย

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. แผนการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจอง มีลำดับขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีพัฒนาการของเด็กปฐมวัย จากแผนการจัดประสบการณ์และแนวการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย ของกองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536ข : 1 - 176)

1.2 ศึกษาแนวการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจอง จากแนวการจัดกิจกรรมและสื่อการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2540ข : 36 - 37)

1.3 ศึกษาคำศัพท์พื้นฐานที่เด็กนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 รู้จักจากศูนย์พัฒนาหลักสูตรกรมวิชาการ พบว่ามีคำศัพท์จำนวน 252 คำศัพท์ ที่ผู้วิจัยจะนำมาใช้ในการวิจัย

1.4 ศึกษาแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 2 เล่มที่ 1 ของกองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536ก)

1.5 ศึกษาแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 เล่ม 1 ของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร (2543)

1.6 สร้างแผนการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจอง จำนวน 24 แผน ซึ่งประกอบด้วย จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน (ที่เป็นการสอนในกิจกรรมยามเช้า และกิจกรรมก่อนเที่ยง) สื่อการเรียนการสอน และการประเมินผล

1.7 นำแผนการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจอง เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข ดังรายชื่อต่อไปนี้

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกริก ยืนพันธ์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ปรีดา ปัญญาจันทร์	อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์อารี เกษมรติ	โรงเรียนอนุบาลสามเสน

1.8 ปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมการท่องคำคล้องจองตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ที่มีความเห็นสอดคล้องกัน 2 ใน 3 ท่าน โดยปรับกิจกรรมคำคล้องจองให้สัมพันธ์กับเนื้อหาและเวลาที่กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

1.9 นำแผนการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจอง ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่มีอายุ 5 – 6 ปี จำนวน 15 คน ของโรงเรียนวัดบางเตย ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อปรับปรุงกิจกรรมให้เหมาะสมกับเนื้อหาและเวลาที่กำหนดไว้คือ 20 นาที

1.10 นำแผนการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองที่ปรับปรุงเหมาะสมแล้วไปจัดทำเป็นฉบับจริง เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง

2. แบบทดสอบวัดความสามารถทางด้านการพูดของเด็กปฐมวัย เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารวิชาการและงานวิจัย โดยมีลำดับขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารเอกสารการวัดและการประเมินความพร้อมในการเรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2539)

2.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับหลักการและแนวคิดทางการศึกษาปฐมวัย หน่วยที่ 5 พัฒนาการและการเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 6 การวิเคราะห์และการพัฒนาพฤติกรรมเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 7 การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 8 การวัดและประเมินพัฒนาการและความพร้อมของเด็กปฐมวัย ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2527)

2.3 ศึกษาแบบทดสอบสติปัญญา (IQ TEST) ทักษะพื้นฐานภาษาไทย ระดับอนุบาลชั้นปีที่ 3 ฟอรัม ค อายุ 5 – 6 ปี ของ สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2535)

2.4 ศึกษาแบบทดสอบวัดพัฒนาการทางการพูด ของจุฬารัตน์ อินนุพัฒน์ (2543 : 71 – 84) และแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการพูด ของนงเยาว์ คลีกคล้าย (2544 : 103 – 105) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย

2.5 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย จำนวน 10 ชุด ชุดละ 6 ข้อ รวมเป็น 60 ข้อ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- ข้อที่ 1 พุดคำศัพท์จากภาพ จำนวน 10 เรื่อง
- ข้อที่ 2 พุดส่วนที่หายไปจากภาพ จำนวน 10 เรื่อง
- ข้อที่ 3 พุดตอบคำถามจากภาพ จำนวน 10 เรื่อง
- ข้อที่ 4 พุดแต่งประโยคจากภาพ จำนวน 10 เรื่อง
- ข้อที่ 5 พุดเล่าเรื่องจากภาพ จำนวน 10 เรื่อง
- ข้อที่ 6 พุดแสดงความคิดเห็นจากภาพ จำนวน 10 เรื่อง

2.6 นำแบบทดสอบไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจากการหาค่าความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ดังรายชื่อต่อไปนี้

1. รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดารณี ศักดิ์ศรีผล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์นพดล กองศิลป์ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2.7 ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบ ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เกณฑ์พิจารณา จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 2 ใน 3 ท่าน โดยปรับปรุงภาพและคำถามในแบบทดสอบให้บูรณาการสามารถสื่อความหมายได้ชัดเจนขึ้น และเหมาะสมกับวัยของเด็ก

2.8 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวัดบางเตย ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะเหมือนกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ คือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน แล้วนำมาวิเคราะห์ความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.20 - 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป แล้วคัดเลือกข้อที่ดีไว้ใช้ในการทดสอบจำนวน จำนวน 7 ชุด ชุดละ 6 ข้อ รวมเป็น 42 ข้อ ดังนี้

แบบทดสอบวัดความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย

- ข้อที่ 1 พุดคำศัพท์จากภาพ จำนวน 7 เรื่อง
- ข้อที่ 2 พุดส่วนที่หายไปจากภาพ จำนวน 7 เรื่อง
- ข้อที่ 3 พุดตอบคำถามจากภาพ จำนวน 7 เรื่อง

ข้อที่ 4 พูดย่อประโยคจากภาพ จำนวน 7 เรื่อง

ข้อที่ 5 พุดเล่าเรื่องจากภาพ จำนวน 7 เรื่อง

ข้อที่ 6 พุดแสดงความคิดเห็นจากภาพ จำนวน 7 เรื่อง

2.9 นำแบบทดสอบที่คัดเลือกไว้จำนวนทั้งหมด 42 ข้อ ไปหาค่าความเชื่อมั่นด้วยสูตร KR-20 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88 ซึ่งมีค่าสูงพอที่จะทำวิจัยได้

2.10 นำแบบทดสอบทั้งหมดที่มีค่าความเชื่อมั่นตามที่ต้องการมาจัดทำสำเนาตามต้นฉบับจริง สำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง

วิธีดำเนินการทดลอง

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองด้วยตนเอง โดยใช้แผนการวิจัยแบบ Randomized Control – Group Pretest - Posttest Design (Fraenkel & Wallen. 2000 : 290 – 291) มีลักษณะการทดลองดังนี้

ตาราง 1 แบบแผนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
ER	O	X ₁	O
CR	O	X ₂	O

ความหมายของสัญลักษณ์

ER	แทน	กลุ่มทดลอง (Experimental Group)
CR	แทน	กลุ่มควบคุม (Control Group)
O	แทน	การทดสอบ
X ₁	แทน	การจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมาย
X ₂	แทน	การจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติ

การดำเนินการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน รวมทั้งสิ้น 24 วัน มีขั้นตอนดังนี้

1. ก่อนดำเนินการทดลองสร้างความคุ้นเคยกับเด็กเป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์
2. ทดสอบก่อนการทดลองเป็นรายบุคคล (Individual Test) โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถทางด้านการพูดของเด็กปฐมวัย ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
3. การดำเนินการทดลอง โดยให้กลุ่มทดลองได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายและกลุ่มควบคุมได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติ เป็นเวลา 8 สัปดาห์ ๆ ละ 3 วันละ 20 นาที ระยะเวลา 09.00 น. – 09.20 น. เป็นกิจกรรมยามเช้ากลุ่มหนึ่ง และระยะเวลา 10.30 น. – 10.50 น. เป็นกิจกรรมก่อนเที่ยงอีกกลุ่มหนึ่งโดยสลับกันดังนี้

ตาราง 2 การดำเนินการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

สัปดาห์ที่	วัน	เวลาที่ดำเนินการทดลอง	
		กิจกรรมยามเช้า 09.00 น. – 09.20 น.	กิจกรรมก่อนเที่ยง 10.30 น. – 10.50 น.
1	อังคาร	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
	พุธ	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
	พฤหัสบดี	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
2	อังคาร	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
	พุธ	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
	พฤหัสบดี	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
		ฯลฯ	

หมายเหตุ ทั้ง 2 กลุ่ม สลับเวลาในการจัดกิจกรรมเหมือนสัปดาห์ที่ 1 – 2 จนครบ 8 สัปดาห์

4. เมื่อครบ 8 สัปดาห์แล้ว ทำการทดสอบวัดความสามารถทางด้านการพูด หลังการทดลองด้วยแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
5. นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ เพื่อสรุปผลการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการทดสอบวัดความสามารถทางด้านการพูด ของกลุ่มตัวอย่างโดยการทดสอบก่อนการทดลอง และทดสอบหลังการทดลองแล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์วิธีการทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองไปวิเคราะห์และหาคุณภาพด้วยวิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. การหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการพูด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

1.1 การคำนวณหาความยาก – ย่าง (Difficulty) ใช้สูตร (บุญเชิด ภิญโญนนิตพงษ์.

2526 : 89)

$$p = \frac{R}{N}$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าความยากง่าย
	R	แทน	จำนวนเด็กที่ทำข้อนั้นถูก
	N	แทน	จำนวนเด็กที่ทำข้อนั้นทั้งหมด

1.2 การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ใช้สูตร (บุญเชิด ภิญโญนนิตพงษ์. 2526

; อ้างอิงจาก Brennan. 1972 : 289)

$$D = \frac{RU - RL}{\frac{N}{2}}$$

เมื่อ	D	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
	RU	แทน	จำนวนเด็กที่ตอบถูกในกลุ่มเก่ง
	RL	แทน	จำนวนเด็กที่ตอบถูกในกลุ่มอ่อน
	N	แทน	จำนวนเด็กกลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อน

1.3 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ใช้สูตร Kuder Richardson KR-20.

(บุญเชิด วิทยุโณนันทพงษ์. 2526 : 165)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\Sigma pq}{S^2} \right]$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบทดสอบทั้งหมด
	p	แทน	สัดส่วนผู้ทำได้ข้อหนึ่งนั้นคือสัดส่วนคนทำถูกกับคนทั้งหมด
	q	แทน	สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่ง หรือ 1-P
	S^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของแบบทดสอบฉบับนั้น

2. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS FOR WINDOWS ทำการวิเคราะห์ดังนี้

2.1 หาค่าเฉลี่ยของคะแนน ใช้สูตร (บุญเชิด วิทยุโณนันทพงษ์. 2521 : 36)

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	ΣX	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนเด็กปฐมวัย

2.2 การหาค่าความแปรปรวนของคะแนน ใช้สูตร

$$S^2 = \frac{N\Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ	S^2	แทน	ความแปรปรวน
	N	แทน	จำนวนเด็กปฐมวัย
	ΣX	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	ΣX^2	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS FOR WINDOWS ทำการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

3.1 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้สูตร t-test แบบ Dependent (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2521 : 99)

$$t = \frac{\bar{D}}{S_{\bar{D}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณาใน t-Distribution
	D	แทน	คะแนนความแตกต่าง
	N	แทน	จำนวนคู่
	\bar{D}	แทน	ค่าเฉลี่ยคะแนนความแตกต่าง
	$S_{\bar{D}}$	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของคะแนนความแตกต่าง

$$S_{\bar{D}} = \frac{S_D}{\sqrt{N}}$$

3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สูตร t-test แบบ Independent Sample ในรูปแบบ Different Score - Independent (Scott & Wertherimer. 1967 : 264)

$$SD^2 = \frac{\Sigma(D_1 - MD_1)^2 + \Sigma(D_2 - MD_2)^2}{n_1 + n_2 - 2}$$

$$S_{MD_1-MD_2} = \sqrt{\frac{SD^2}{n_1} + \frac{SD^2}{n_2}}$$

$$t = \frac{MD_1 - MD_2}{S_{MD_1-MD_2}}$$

เมื่อ t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณา t -distribution
SD^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนผลต่างระหว่างก่อนและหลังการทดลอง
D_1	แทน	ผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลองกลุ่มทดลอง
D_2	แทน	ผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลองกลุ่มควบคุม
MD_1	แทน	คะแนนเฉลี่ยผลต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง
MD_2	แทน	คะแนนเฉลี่ยผลต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม
$S_{MD_1 - MD_2}$	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของคะแนนผลต่าง
n_1	แทน	จำนวนเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลอง
n_2	แทน	จำนวนเด็กปฐมวัยกลุ่มควบคุม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์และอักษรต่าง ๆ ดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
SD.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
\bar{X}_{pre}	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนทำการทดลอง
\bar{X}_{post}	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังทำการทดลอง
t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณาใน t - distribution
\bar{D}	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนความแตกต่าง
$S_{\bar{D}}$	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของคะแนนความแตกต่าง
MD ₁	แทน	ค่าเฉลี่ยผลต่างระหว่างการสอบหลังการทดลองกับก่อนการทดลองของ กลุ่มทดลอง
MD ₂	แทน	ค่าเฉลี่ยผลต่างระหว่างการสอบหลังการทดลองกับก่อนการทดลองของ กลุ่มควบคุม
S _{MD1- MD2}	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของผลต่างระหว่างทดสอบหลัง การทดลองกับก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
S ²	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนน
P	แทน	ความน่าจะเป็นในการปฏิเสธ H ₀
**	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
กลุ่มทดลอง	แทน	กลุ่มนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมาย
กลุ่มควบคุม	แทน	กลุ่มนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มุ่งที่จะเปรียบเทียบพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลองที่ได้รับ การจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายกับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติ ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนพัฒนาการทางการพูดจากแบบทดสอบวัด ความสามารถทางการพูด

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการทางการพูดก่อนและหลังการทดลอง

2.1 การเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการทางการพูดก่อนและหลังการทดลองของนักเรียน ในกลุ่มทดลอง

2.2 การเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการทางการพูดก่อนและหลังการทดลองของนักเรียน ในกลุ่มควบคุม

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการทางการพูดก่อนและหลังการทดลองของ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

3.1 การเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการทางการพูดก่อนการทดลองของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

3.2 การเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการทางการพูดหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

3.3 การเปรียบเทียบคะแนนผลต่างของพัฒนาการทางการพูดก่อนและหลังการทดลองของ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนพัฒนาการทางการพูดจากแบบทดสอบวัด

ความสามารถทางการพูด

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำผลของคะแนนพัฒนาการทางการพูดจากแบบทดสอบวัดความสามารถทางการพูดก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมาหาค่าสถิติพื้นฐานคือ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำเสนอตามความสามารถทางการพูดหกด้าน คือ พูดคำศัพท์ จากภาพ พูดส่วนที่หายไปจากภาพ พูดตอบคำถามจากภาพ พูดแต่งประโยคจากภาพ พูดเล่าเรื่องจากภาพ และ พูดแสดงความคิดเห็นจากภาพ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 3 และ 4

ตาราง 3 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนพัฒนาการทางการพูดของนักเรียนในกลุ่มทดลอง

พัฒนาการทางการพูด	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.
1. คำศัพท์จากภาพ	4.867	1.506	7.000	0.000
2. ส่วนที่หายไปจากภาพ	2.533	1.685	6.867	0.352
3. ตอบคำถามจากภาพ	3.867	1.767	7.000	0.000
4. แต่งประโยคจากภาพ	4.400	1.919	6.933	0.258
5. เล่าเรื่องจากภาพ	1.800	1.014	6.667	0.617
6. แสดงความคิดเห็นจากภาพ	1.067	0.703	5.600	1.056
รวม	18.533	6.844	40.067	1.534

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 3 ปรากฏว่า คะแนนพัฒนาการทางการพูดด้านการพูดคำศัพท์จากภาพ พูดส่วนที่หายไปจากภาพ พูดตอบคำถามจากภาพ พูดแต่งประโยคจากภาพ พูดเล่าเรื่องจากภาพ และพูดแสดงความคิดเห็นจากภาพ ก่อนการทดลองของนักเรียนในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.867, 2.533, 3.867, 4.400, 1.800 และ 1.067 คะแนนตามลำดับ และหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.000, 6.867, 7.000, 6.933, 6.667 และ 5.600 คะแนนตามลำดับ ส่วนคะแนนพัฒนาการทางการพูดโดยรวมของก่อนการทดลอง และหลังการทดลองโดยเฉลี่ยเท่ากับ 18.533 และ 40.067 คะแนนตามลำดับ โดยคะแนนก่อนการทดลองมีการกระจายของคะแนนกว้าง (SD. = 6.844) เมื่อเทียบการกระจายของคะแนนหลังการทดลอง (SD. = 1.534)

ตาราง 4 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนพัฒนาการทางการพูดของนักเรียนในกลุ่มควบคุม

พัฒนาการทางการพูด	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.
1. คำศัพท์จากภาพ	3.000	2.138	6.933	0.258
2. ส่วนที่หายไปจากภาพ	2.467	2.326	6.133	1.302
3. ตอบคำถามจากภาพ	2.867	2.031	6.867	0.352
4. แต่งประโยคจากภาพ	4.133	1.685	6.800	0.561
5. เล่าเรื่องจากภาพ	3.400	1.454	5.067	1.710
6. แสดงความคิดเห็นจากภาพ	1.400	1.298	3.133	1.246
รวม	17.267	9.169	34.933	4.267

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 4 ปรากฏว่า คะแนนพัฒนาการทางการพูดด้านการพูดคำศัพท์จากภาพ พูดส่วนที่หายไปจากภาพ พูดตอบคำถามจากภาพ พูดแต่งประโยคจากภาพ พูดเล่าเรื่องจากภาพ และพูดแสดงความคิดเห็นจากภาพ ก่อนการทดลองของนักเรียนในกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.000, 2.467, 2.867, 4.133, 3.400 และ 1.400 คะแนนตามลำดับ และหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.933, 6.133, 6.867,

6.800, 5.067 และ 3.133 คะแนนตามลำดับ ส่วนคะแนนพัฒนาการทางการพูดโดยรวมของก่อนการทดลอง และ หลังการทดลองโดยเฉลี่ยเท่ากับ 17.267 และ 34.933 คะแนนตามลำดับ โดยคะแนนก่อนการทดลองมีการกระจายของคะแนนกว้าง (SD. = 9.169) เมื่อเทียบการกระจายของคะแนนหลังการทดลอง (SD. = 4.267)

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการทางการพูดก่อนและหลังการทดลอง

2.1 การเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการทางการพูดก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนในกลุ่มทดลอง

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำผลของคะแนนพัฒนาการทางการพูดจากแบบทดสอบวัดความสามารถทางด้านการพูดก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองมาหาค่าสถิติพื้นฐานคือ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างโดยนำเสนอตามความสามารถทางด้านการพูดหกด้าน คือ พูดคำศัพท์ จากภาพ พูดส่วนที่หายไปจากภาพ พูดตอบคำถามจากภาพ พูดแต่งประโยคจากภาพ พูดเล่าเรื่องจากภาพ และพูดแสดงความคิดเห็นจากภาพ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 การเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการทางการพูดก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนในกลุ่มทดลอง

พัฒนาการทางการพูด	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		\bar{D}	$S_{\bar{D}}$	t
	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.			
1. คำศัพท์จากภาพ	4.867	1.506	7.000	0.000	2.133	0.387	5.488**
2. ส่วนที่หายไปจากภาพ	2.533	1.685	6.867	0.352	4.334	0.410	10.564**
3. ตอบคำถามจากภาพ	3.867	1.767	7.000	0.000	3.133	0.456	6.866**
4. แต่งประโยคจากภาพ	4.400	1.919	6.933	0.258	2.533	0.506	5.008**
5. เล่าเรื่องจากภาพ	1.800	1.014	6.667	0.617	4.867	0.291	16.747**
6. แสดงความคิดเห็นจากภาพ	1.067	0.703	5.600	1.056	4.533	0.336	13.485**
รวม	18.533	6.844	40.067	1.534	21.534	1.740	12.376**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 5 ปรากฏว่า หลังได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมาย แล้วเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทางการพูดคำศัพท์จากภาพ พูดส่วนที่หายไปจากภาพ พูดตอบคำถามจากภาพ พูดแต่งประโยคจากภาพ พูดเล่าเรื่องจากภาพ และพูดแสดงความคิดเห็นจากภาพ ในแต่ละด้านและโดยรวม ทั้งหกด้านเพิ่มมากขึ้นจากก่อนได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 การเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการทางการพูดก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนในกลุ่มควบคุม

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำผลของคะแนนพัฒนาการทางการพูดจากแบบทดสอบวัดความสามารถทางด้านการพูดก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุมมาหาค่าสถิติพื้นฐานคือ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างโดยนำเสนอตามความสามารถทางด้านการพูดหกด้าน คือ

พูดคำศัพท์จากภาพ พูดส่วนที่หายไปจากภาพ พูดตอบคำถามจากภาพ พูดแต่งประโยคจากภาพ พูดเล่าเรื่องจากภาพ และพูดแสดงความคิดเห็นจากภาพ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 การเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการทางการพูดก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนในกลุ่มควบคุม

พัฒนาการทางการพูด	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		\bar{D}	$S_{\bar{D}}$	t
	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.			
1. คำศัพท์จากภาพ	3.000	2.138	6.933	0.258	3.933	0.530	7.425**
2. ส่วนที่หายไปจากภาพ	2.467	2.326	6.133	1.302	3.666	0.513	7.143**
3. ตอบคำถามจากภาพ	2.867	2.031	6.867	0.352	4.000	0.535	7.483**
4. แต่งประโยคจากภาพ	4.133	1.685	6.800	0.561	2.667	0.347	7.678**
5. เล่าเรื่องจากภาพ	3.400	1.454	5.067	1.710	1.667	0.319	5.229**
6. แสดงความคิดเห็นจากภาพ	1.400	1.298	3.133	1.246	1.733	0.267	6.500**
รวม	17.267	9.169	34.933	4.267	17.666	1.924	9.182**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 6 ปรากฏว่า หลังได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติแล้วเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทางการพูดคำศัพท์จากภาพ พูดส่วนที่หายไปจากภาพ พูดตอบคำถามจากภาพ พูดแต่งประโยคจากภาพ พูดเล่าเรื่องจากภาพ และพูดแสดงความคิดเห็นจากภาพ ในแต่ละด้านและโดยรวมทั้งหมดด้านเพิ่มมากขึ้นจากก่อนได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการทางการพูดก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

3.1 การเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการทางการพูดก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนพัฒนาการทางการพูดก่อนการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มาหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วนำมาเปรียบเทียบกันโดยนำเสนอตามความสามารถทางด้านพูดหกด้าน คือพูดคำศัพท์จากภาพ พูดส่วนที่หายไปจากภาพ พูดตอบคำถามจากภาพ พูดแต่งประโยคจากภาพ พูดเล่าเรื่องจากภาพ และพูดแสดงความคิดเห็นจากภาพ โดยใช้สถิติ t - test แบบ independent ทดสอบ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 การเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการทางการพูดก่อนการทดลองของนักเรียนในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

พัฒนาการทางการพูด	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		t	P
	ก่อนทดลอง		ก่อนทดลอง			
	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.		
1. คำศัพท์จากภาพ	4.867	1.506	3.000	2.138	2.765	0.011
2. ส่วนที่หายไปจากภาพ	2.533	1.685	2.467	2.326	0.090	0.929
3. ตอบคำถามจากภาพ	3.867	1.767	2.867	2.031	1.439	0.162
4. แต่งประโยคจากภาพ	4.400	1.919	4.133	1.685	0.404	0.689
5. เล่าเรื่องจากภาพ	1.800	1.014	3.400	1.454	-3.495**	0.002
6. แสดงความคิดเห็นจากภาพ	1.067	0.703	1.400	1.298	-0.874	0.392
รวม	18.533	6.844	17.267	9.169	0.429	0.672

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 7 ปรากฏว่า ก่อนการทดลองกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนพัฒนาการทางการพูดแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนเบื้องต้นเกี่ยวกับพัฒนาการทางการพูดใกล้เคียงกัน โดยนักเรียนในกลุ่มทดลองมีแนวโน้มของพัฒนาการทางการพูดโดยรวมมากกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมเล็กน้อย แต่เมื่อแยกพิจารณาในแต่ละด้านของพัฒนาการทางการพูดปรากฏว่า การพูดคำศัพท์จากภาพ และการพูดเล่าเรื่องจากภาพของเด็กปฐมวัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายมีคะแนนมากกว่าในการพูดคำศัพท์จากภาพและกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติมีคะแนนมากกว่าในการพูดเล่าเรื่องจากภาพ ส่วนการพูดส่วนที่หายไปจากภาพ พูดตอบคำถามจากภาพ พูดแต่งประโยคจากภาพ และพูดแสดงความคิดเห็นจากภาพของเด็กปฐมวัยทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 การเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการทางการพูดหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนพัฒนาการทางการพูดหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มาหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วนำมาเปรียบเทียบกันโดยนำเสนอตามความสามารถทางด้าน การพูด 6 ด้าน คือ พูดคำศัพท์จากภาพ พูดส่วนที่หายไปจากภาพ พูดตอบคำถามจากภาพ พูดแต่งประโยคจากภาพ พูดเล่าเรื่องจากภาพ และพูดแสดงความคิดเห็นจากภาพ โดยใช้สถิติ t - test แบบ Independent ทดสอบ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 8

ตาราง 8 การเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการทางการพูดหลังการทดลองของนักเรียนในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

พัฒนาการทางการพูด	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		t	P
	หลังทดลอง		หลังทดลอง			
	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.		
1. คำศัพท์จากภาพ	7.000	0.000	6.933	0.258	1.000	0.334
2. ส่วนที่หายไปจากภาพ	6.867	0.352	6.133	1.302	2.106	0.051
3. ตอบคำถามจากภาพ	7.000	0.000	6.867	0.352	1.468	0.164
4. แต่งประโยคจากภาพ	6.933	0.258	6.800	0.561	0.837	0.413
5. เล่าเรื่องจากภาพ	6.667	0.617	5.067	1.710	3.409**	0.003
6. แสดงความคิดเห็นจากภาพ	5.600	1.056	3.133	1.246	5.850**	0.000
รวม	40.067	1.534	34.933	4.267	4.384**	0.000

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 8 พบว่าหลังการทดลองกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนพัฒนาการทางการพูดตามความสามารถทางด้านภาษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนพัฒนาการทางการพูดหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยนักเรียนในกลุ่มทดลองมีคะแนนพัฒนาการทางการพูดมากกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุม แต่เมื่อแยกพิจารณาในแต่ละด้านของพัฒนาการทางการพูดปรากฏว่า การพูดเล่าเรื่องจากภาพ และการพูดแสดงความคิดเห็นจากภาพมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายมีคะแนนมากกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติ ส่วนการพูดคำศัพท์จากภาพ พูดส่วนที่หายไปจากภาพ พูดตอบคำถามจากภาพ และพูดแต่งประโยคจากภาพของเด็กปฐมวัยทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.3 การเปรียบเทียบคะแนนผลต่างของพัฒนาการทางการพูดก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยที่ผู้วิจัยได้นำคะแนนผลต่างของพัฒนาการทางการพูดก่อนและหลังการทดลองมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำมาเปรียบเทียบกันโดยใช้สถิติ t - test ของคะแนนผลต่างแบบ Independent (Scott and Wertheimer, 1967 : 264) ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 การเปรียบเทียบคะแนนผลต่างของพัฒนาการทางการพูดก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

พัฒนาการทางการพูด	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม			S _{MD1-MD2}	t
	\bar{X}_{pre}	\bar{X}_{post}	MD	\bar{X}_{pre}	\bar{X}_{post}	MD		
1. คำศัพท์จากภาพ	4.867	7.000	2.133	3.000	6.933	3.933	0.657	-2.740
2. ส่วนที่หายไปจากภาพ	2.533	6.867	4.334	2.467	6.133	3.666	0.657	1.014
3. ตอบคำถามจากภาพ	3.867	7.000	3.133	2.867	6.867	4.000	0.703	-1.233
4. แต่งประโยคจากภาพ	4.400	6.933	2.533	4.133	6.800	2.667	0.614	-0.218
5. เล่าเรื่องจากภาพ	1.800	6.667	4.867	3.400	5.067	1.667	0.431	7.425**
6. แสดงความคิดเห็นจากภาพ	1.067	5.600	4.533	1.400	3.133	1.733	0.429	6.527**
รวม	18.533	40.067	21.534	17.267	34.933	17.666	2.594	1.490**

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 9 ปรากฏว่า คะแนนผลต่างของพัฒนาการทางการพูดทั้งหกด้าน คือ การพูด คำศัพท์จากภาพ พูดส่วนที่หายไปจากภาพ พูดตอบคำถามจากภาพ พูดแต่งประโยคจากภาพ พูดเล่าเรื่องจากภาพ และพูดแสดงความคิดเห็นจากภาพ มีคะแนนพัฒนาการทางการพูดเฉลี่ยโดยรวมก่อนการทดลองของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกันมากนัก แต่เมื่อกำลังทดลองได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมาย และกลุ่มควบคุมได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติแล้ว ทั้งสองกลุ่มมีคะแนนเฉลี่ยมากขึ้นและแตกต่างกันมากขึ้น ซึ่งเป็นคะแนนความก้าวหน้าของพัฒนาการทางการพูดของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยเฉลี่ยแตกต่างกัน แสดงว่าหลังการทดลองนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนพัฒนาการทางการพูดก้าวหน้าเปลี่ยนแปลงไปจากก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายและการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติ เพื่อให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ได้ใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาเลือกกิจกรรมและวิธีการในการส่งเสริมพัฒนาการทางการพูดให้กับเด็กปฐมวัย

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดคำถามวิจัยว่า การจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายส่งผลต่อพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยหรือไม่เพียงไร โดยกำหนดเป็นจุดมุ่งหมายเฉพาะดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมาย
2. เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติ
3. เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายและการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติ
4. เพื่อเปรียบเทียบความก้าวหน้าของพัฒนาการช่วงก่อนและหลังการทดลองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายและการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติ

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายจะมีพัฒนาการทางการพูดสูงขึ้น
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติจะมีพัฒนาการทางการพูดสูงขึ้น
3. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายและเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติจะมีพัฒนาการทางการพูดแตกต่างกัน
4. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายและเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติจะมีพัฒนาการทางการพูดก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชาย - หญิง ที่มีอายุ 5-6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวัดบางเตย สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดกรุงเทพมหานคร

* กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชาย - หญิง ที่มีอายุ 5-6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 ของโรงเรียนวัดบางเตย สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งในการเลือกกลุ่มตัวอย่างมีขั้นตอนดังนี้

1. สุ่มตัวอย่างนักเรียนชาย - หญิงมา 2 ห้องเรียน จากจำนวน 4 ห้องเรียนโดยการจับฉลาก
2. กำหนดเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 1 ห้องเรียน และกลุ่มควบคุม จำนวน 1 ห้องเรียน
 - 2.1 กลุ่มทดลอง เป็นกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมาย
 - 2.2 กลุ่มควบคุม เป็นกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติ
3. ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดความสามารถทางด้านการพูดของเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปทดสอบ (Pretest) กับเด็กทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังจากนั้นทำการตรวจให้คะแนนแล้วพิจารณาเลือกเด็กที่มีคะแนน 15 อันดับสุดท้าย รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ใช้เครื่องมือทดลองและเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แผนการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจอง แบ่งเป็น 2 แบบ ได้แก่
 - 1.1 แผนการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมาย
 - 1.2 แผนการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติ
2. แบบทดสอบวัดความสามารถทางด้านการพูดของเด็กปฐมวัย

วิธีดำเนินการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน รวมทั้งสิ้น 24 วัน มีขั้นตอนดังนี้

1. ก่อนดำเนินการทดลองสร้างความคุ้นเคยกับเด็กเป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์
2. ทดสอบก่อนการทดลองเป็นรายบุคคล (Individual Test) โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถทางด้านการพูดของเด็กปฐมวัย ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

3. การดำเนินการทดลอง โดยให้กลุ่มทดลองได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายและกลุ่มควบคุมได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติ เป็นเวลา 8 สัปดาห์ ๆ ละ 3 วันละ 20 นาที ระหว่างเวลา 09.00 น. – 09.20 น. เป็นกิจกรรมยามเช้ากลุ่มหนึ่ง และระหว่างเวลา 10.30 น. – 10.50 น. เป็นกิจกรรมก่อนเที่ยงอีกกลุ่มหนึ่งโดยสลับกัน
4. เมื่อครบ 8 สัปดาห์แล้ว ทำการทดสอบวัดความสามารถทางด้านการพูด หลังการทดลองด้วยแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
5. นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ เพื่อสรุปผลการวิจัยต่อไป

วิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง โดยนำข้อมูลไปหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยใช้การคำนวณในโปรแกรม SPSS FOR WINDOWS
2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้สูตร t-test แบบ Dependent
3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ใช้สูตร t-test แบบ Independent Sample ในรูปแบบ Different Score - Independent

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

เด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมาย และการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติมีพัฒนาการทางการพูดดังนี้

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายมีพัฒนาการทางการพูดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยหลังการทดลองมีพัฒนาการทางการพูดสูงกว่าก่อนการทดลอง
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติมีพัฒนาการทางการพูดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยหลังการทดลองมีพัฒนาการทางการพูดสูงกว่าก่อนการทดลอง
3. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมาย และ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติ มีพัฒนาการทางการพูดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมาย และ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติ มีความก้าวหน้าของพัฒนาการทางการพูดเปลี่ยนแปลงไปในทางที่สูงขึ้น

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายและการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติ โดยอภิปรายผล ดังนี้

1. การเปรียบเทียบพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมาย ปรากฏว่า ก่อนการทดลองกลุ่มทดลองมีคะแนนพัฒนาการทางการพูดเฉลี่ยเป็น $\bar{x} = 18.533$ คะแนน และกลุ่มควบคุมมีคะแนนพัฒนาการทางการพูดเฉลี่ยเป็น $\bar{x} = 17.267$ คะแนน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าก่อนการทดลองเด็กทั้งสองกลุ่มมีพัฒนาการทางการพูดใกล้เคียงกัน แต่หลังการทดลองทั้งสองกลุ่มมีคะแนนพัฒนาการทางการพูดเฉลี่ยเป็น $\bar{x} = 40.067$ คะแนน $\bar{x} = 34.933$ คะแนน ตามลำดับ แสดงว่าหลังการทดลอง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีพัฒนาการทางการพูดแตกต่างกัน โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนพัฒนาการทางการพูดเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มควบคุม และเมื่อเปรียบเทียบพัฒนาการทางการพูดก่อนและหลังการทดลอง พบว่า ทั้งสองกลุ่มมีพัฒนาการทางการพูดหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ที่เป็นเช่นนี้ เพราะการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายและการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติ ได้กระตุ้นส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษาและการพูดมากขึ้น จะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมาย คือการท่องคำคล้องจองประกอบท่าทาง โดยที่ครูอธิบายความหมายของคำศัพท์ เนื้อหาที่มีในคำคล้องจอง และเปิดโอกาสให้เด็กได้สนทนา ซักถาม และแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงทางด้านการพูดอย่างมีความหมาย ทำให้เด็กกับครูได้มีปฏิสัมพันธ์กัน ครูได้ซักถามพูดคุยกับเด็ก และเด็กก็ได้ซักถามพูดคุยกับครูแล้วเกิดความเข้าใจอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น เช่น คำคล้องจอง "มือ ตา หู ขา" เด็กได้รู้ถึงหน้าที่ของอวัยวะต่าง ๆ ในร่างกายแล้วยังได้สนทนาซักถามถึงคำศัพท์ใหม่ ๆ ที่มีในคำคล้องจอง เช่น ชิดเขย็น สดสวย เสียงดังก้อง และท่องเที่ยว เป็นต้น ครูใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กตอบด้วยการถามเด็กว่า "นอกจากมือไว้เขียนหนังสือแล้วมือเอาไว้ทำอะไรได้อีกบ้าง" สุนัยตอบว่า "มือเอาไว้กินข้าว" ศิวพรตอบว่า "มือเอาไว้สวัสดิ์คุณครูค่ะ" และปฐวีตอบว่า "มือเอาไว้ทำงานทุกอย่างได้หมดเลย" จากตัวอย่างคำตอบของเด็กที่ยกมานี้ เป็นการตอบคำถามที่เด็กเข้าใจและพูดออกมาอย่างมีความหมาย เด็กรู้จักใช้ความคิดสามารถที่จะโต้ตอบแสดงความคิดเห็น และเข้าใจคำถามได้ดีนั้น เนื่องจากคำถามเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวเด็ก เด็กได้พบเห็นและใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน จึงสามารถพูดสื่อสารออกมาอย่างมีความหมาย การจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายนั้นเป็นการจัดสภาพแวดล้อมทางภาษารูปแบบหนึ่ง ที่ได้จัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและเป็นขั้นตอนโดยเริ่มตั้งแต่การพูดคำศัพท์ พูดเต็มคำส่วนที่หายไป พูดตอบคำถาม พูดแต่งประโยค พูดเล่าเรื่อง และพูดแสดงความคิดเห็น จึงทำให้เด็กได้ซึมซาบประสบการณ์ (Assimilation) การท่องคำคล้องจองที่เข้าใจความหมายสามารถถ่ายทอดความรู้และความคิดออกมาด้วยการพูดที่มีความหมายมากขึ้นตามทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจท์ (Piaget) ที่กล่าวว่า มนุษย์มีความสามารถในการสร้างความรู้ผ่านการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม (สิริมา ภิญาณนันทพงษ์. 2545 : 36 ; อ้างอิงจาก Sprinthall. 1998. *Education psychology*. n.d.) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของบรูเนอร์ (Bruner) ที่เน้นความสำคัญของสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมแวดล้อมที่มีผลต่อความงอกงามทางสติปัญญาของเด็กเขากล่าวว่า ครูจะต้องจัดรูปแบบของกิจกรรม ทักษะ และการฝึกหัดให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความเจริญงอกงามทางสติปัญญาของเด็ก (เขาวพา เดชะคุปต์. 2542 : 68 ; อ้างอิงจาก Bruner. 1969. *Process of education*. n.d.) การท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายนั้นเน้นให้เด็กเป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้เด็กได้พูด และแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ รวมทั้งการเปิดโอกาสให้

เด็กได้เลือกคำคล้องจองตามความพอใจของเด็ก เป็นคำคล้องจองที่สั้น กระชับ และสนุก ง่ายต่อการจดจำ เช่น คำคล้องจอง “ฝนตกพราพรา แม่ดำกางร่ม แกเดินก้มก้มอยู่ข้างกำแพง ประเดี๋ยวแดดออก แยกบอกพ่อแดง ฉันไม่มีแรงหุบร่มให้ที” เป็นการส่งเสริมเด็กให้มีประสบการณ์ตรงทางภาษาที่เหมาะสมกับความสนใจและธรรมชาติของเด็ก ในห้องเรียนที่สอนภาษาแบบธรรมชาตินั้นให้โอกาสเด็กได้ใช้ภาษาอย่างหลากหลาย (บังอร พานทอง. 2540 : 29 – 38) อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างมีความหมาย เด็กเรียนรู้โดยการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนและครู ซึ่งเป็นการสนับสนุนการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เด็กได้เรียนรู้ภาษาแบบร่วมมือมากขึ้น (นฤมล เนียนหอม. 2540 : 15 - 23) การกระตุ้นและเปิดโอกาสให้เด็กได้พูดและตอบคำถามอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องนั้นก็ เป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้เด็กมีพัฒนาการทางการพูดที่มากขึ้นตามทิวลิปเลียมส์ (Williams) กล่าวว่า การใช้คำถามเป็นวิธีที่มีประโยชน์มากสำหรับผู้สอนเพราะคำถามช่วยให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจและเข้าใจสิ่งที่เรียนมากขึ้น (Williams. 1983 : 142) ซึ่งสอดคล้องกับ หรรษา นิลวิเชียร (2535 : 214) ที่กล่าวว่า วิธีการที่ใช้มากที่สุดในการฝึกการพูดของเด็กก็คือ ครูเป็นผู้ถามคำถามหรือคอยกระตุ้นให้เด็กเป็นผู้ตอบนั่นเอง เช่นการกระตุ้นให้เด็กได้พูดเล่าเรื่อง และพูดแสดงความคิดเห็นจากคำคล้องจองที่ท่องนั้น ฝึกให้เด็กได้คิดและพูดออกมาตามความเข้าใจหรือความรู้สึกที่แท้จริงของเด็ก ดังนั้นการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายจึงมีส่วนสำคัญที่ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางการพูดสูงขึ้นหลังการทดลอง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1

2. การเปรียบเทียบพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติ ปรากฏว่าก่อนการทดลองเด็กปฐมวัยทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีพัฒนาการทางการพูดใกล้เคียงกัน โดยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจากเด็กในวัย 4 – 5 ปีนั้นมีพัฒนาการพูดตามวัยที่ใกล้เคียงกัน แต่เมื่อได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติแล้วเด็กได้ท่อง ได้พูดคำคล้องจองทุก ๆ วันอย่างต่อเนื่องเด็กสามารถจดจำคำคล้องจองได้เป็นอย่างดี ตามที่ ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม (2541 : 52 – 55) กล่าวว่าเด็กต้องการโอกาสในการฝึกพูดโดยอาศัยประสบการณ์ ช้า ๆ บ่อย ๆ เด็กจะเกิดความคุ้นเคยและมีความเชื่อมั่นในการพูดมากขึ้น ในการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกตินี้ เด็กปฐมวัยได้ฝึกท่องคำคล้องจองที่มีสัมผัสสระสั้น ๆ ง่าย ๆ พร้อมทั้งทำท่าทางประกอบไปด้วย ตัวอย่างเช่น “ฉันคือบ้านแสนสวย มีประตูด้วย ช่างงามน่าดู มีเด็กเล็ก ๆ นั่งอยู่ที่พื้นงามหูทั้งหมดห้าคน” โดยให้เด็กได้หมุนเวียนกันท่องคำคล้องจองประกอบท่าทางกลุ่มละ 5 คน ในสัปดาห์แรกเด็กจะไม่ค่อยกล้าท่องหรือกล้าออกเสียงมากนัก แต่ในสัปดาห์ที่สองจนถึงสัปดาห์สุดท้ายเด็กจะท่องเสียงดังฟังชัด ทำท่าทางประกอบอย่างสนุกสนาน โดยที่ครูเป็นเพียงผู้คอยกระตุ้นชี้แนะเท่านั้น ว่าวันนี้เด็กต้องการท่องคำคล้องจองเรื่องอะไรบ้าง เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกใช้คำคล้องจองที่เด็กชอบและพอใจตามความต้องการของเด็กเอง เมื่อเด็กได้ท่องอย่างสม่ำเสมอทุก ๆ วันจึงเกิดเป็นความจำ เพราะการท่องจำ คือการฝึกฝน และการกระทำซ้ำ (Law of practice) เป็นความจำที่นำไปสู่ความคิด ความเข้าใจ สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูดให้ผู้อื่นเข้าใจเป็นความจำที่มั่นคงถาวรและไม่ลืมด้วย (พรทิพย์ ศิริสมบุรณ์เวช. 2543 : 131) การท่องก็เป็นวิธีการฝึกพูดวิธีหนึ่ง เพียงแต่ไม่มีการสนทนาซักถาม และแสดงความคิดเห็นในเนื้อหาของคำคล้องจองที่ท่องเท่านั้น การท่องก็สามารถทำให้เด็กปฐมวัยได้ใช้ถ้อยคำที่ถูกต้องชัดเจนขึ้น มีความคุ้นเคย กล้าที่จะแสดงออก มีความสามัคคีกันในกลุ่ม และมีระเบียบวินัยมากขึ้น รวมทั้งยังช่วยพัฒนาทักษะทางอารมณ์ เกิดความสนุกสนานในการท่องด้วย จะเห็นได้ว่าหลังการทดลองเด็กสามารถพูดคำศัพท์ พูดเต็มคำส่วนที่หายไป พูดตอบคำถาม พูดแต่งประโยค พูดเล่าเรื่อง และพูดแสดงความคิดเห็นได้ดีขึ้น ดังนั้นเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติจึงมีพัฒนาการทางการพูดสูงขึ้นหลังการทดลอง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2

3. การเปรียบเทียบพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายและการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติทั้งก่อนและหลังการทดลอง ปรากฏว่าทั้งสองกลุ่มมีพัฒนาการทางการพูดที่สูงขึ้นไม่เท่ากัน โดยกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายนั้นหลังการทดลองมีพัฒนาการทางการพูดสูงขึ้นมาก และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติก็มีพัฒนาการทางการพูดสูงขึ้นเช่นเดียวกัน แต่เมื่อเปรียบเทียบกันแล้วกลุ่มทดลองมีพัฒนาการทางการพูดมากกว่ากลุ่มควบคุม ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่กลุ่มทดลองได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมาย ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์การเรียนรู้จากการจัดกิจกรรมพัฒนาการทางการพูดที่มีกิจกรรมการฝึกพูด 6 กิจกรรมประกอบไปด้วย การพูดคำศัพท์ การพูดเติมคำส่วนที่หายไป การพูดตอบคำถาม การพูดแต่งประโยค การพูดเล่าเรื่อง และการพูดแสดงความคิดเห็นที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกพูดมากกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติที่ให้เด็กท่องคำคล้องจองเพียงอย่างเดียว ไม่มีการนำคำคล้องจองที่ท่องมาพูดคุย สนทนาซักถาม และแสดงความคิดเห็นร่วมกัน จึงทำให้เด็กมีพัฒนาการทางการพูดที่น้อยกว่าในด้านกรพูดเล่าเรื่อง และแสดงความคิดเห็น สำหรับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายนั้นช่วยให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทางการพูดสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการเปิดโอกาสให้เด็กได้ สนทนา ซักถาม แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ จากกิจกรรมพัฒนาการทางการพูดทั้งหมดด้าน โดยเริ่มตั้งแต่ง่ายไปหายาก เป็นไปตามลำดับขั้นตอนของพัฒนาการทางการพูด เช่น คำคล้องจอง "ความเมตตา" เด็กพูดคำศัพท์ มีเมตตา นานา แกล้ง คู่แค้น แล้วเด็กจะถามคุณครูว่าใครอ้วนจริงเอ๋ย คุณครูก็จะตอบไปว่า "หมูอ้วนจริงเอ๋ย" เด็กจะบอกว่า "ไม่ใช่" แล้วเด็กจะพูดเติมคำส่วนที่หายไปโดยตั้งคำถามและช่วยกันตอบเองว่า "ต้องเป็นหนู (วิธิดา, อาร์ม, ก้อนหิน) อ้วนจริงเอ๋ย" และเด็กก็ช่วยกันแต่งประโยค เช่น "บ้านของหนูเลี้ยงแมวด้วย" "บ้านของผมเลี้ยงกระต่ายด้วย" คุณครูให้เล่าเรื่องเกี่ยวกับความเมตตา เด็กก็จะยกมือเล่าทีละคน บางคนก็บอกว่า "บ้านหนูเลี้ยงเต่าไว้ที่สระน้ำหน้าบ้าน" และสุดท้ายคุณครูให้พูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเมตตา เด็กก็บอกว่า "บ้านของหนูเลี้ยงแมวไว้ 3 ตัว มันมีลูก 2 ตัว มันรักลูกของมันมาก" จากตัวอย่างเป็นการแสดงให้เห็นชัดเจนแล้วว่า เด็กปฐมวัยสามารถพูดได้อย่างต่อเนื่องตามขั้นของพัฒนาการทางการพูดที่มีความหมายมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า เด็กอายุ 5 - 6 ขวบ จะสามารถเล่าเรื่องต่างๆ ได้ดี เล่าเรื่องซ้ำหรือต่อคำพูดสนทนง่ายๆ ได้ สามารถจัดลำดับและเล่าเรื่องหรือนิทานจากภาพที่ต่อเนื่องกัน 5 ภาพ ซึ่งมักจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันของเด็ก สามารถสนทนา แสดงความคิดเห็นได้ ตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ได้ (รักลูก, 2534 : 2 - 3) เด็กปฐมวัยสามารถพูดได้หลากหลายและมีอิสระทางความคิด การใช้คำถามเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาการพูดของเด็ก เพราะการที่ครูใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กเกิดการคิด อยากรู้ อยากเห็นทำให้เด็กมีโอกาสใช้ความคิดและถ่ายทอดออกมาด้วยการพูด เช่นการพูดเล่าเรื่อง และการพูดแสดงความคิดเห็นที่เด็กสามารถเล่าและแสดงความคิดเห็นได้ดีทั้งนี้เนื่องจากเด็กได้เรียนรู้ในเรื่องที่ใกล้ตัวเด็กและจากการได้ปฏิบัติจริง เช่น การท่องคำคล้องจองประกอบท่าทาง ที่เด็กได้เรียนรู้คำศัพท์จากการทำท่าทางประกอบคำคล้องจอง "ตีมนมมันตีหนักหนา ช่วยให้กายของเราเติบโต ฉันชอบตีมนมทุกวัน เพื่อให้ตัวฉันทั้งสวยทั้งโก้ ใครอยากจะเป็นคนเก่งขอเชิญมาเบ่งตีมนมแก้วโต คุณครูก็รักใครใครก็ชม แก้มป่องตากกลมเพราะนมแก้วโต" ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ดิวอี้ (Dewey, 1944 : 163 - 178) ที่กล่าวว่า เด็กจะเกิดการเรียนรู้จากการกระทำ (Learning by doing) เด็กเกิดความคุ้นเคยและกล้าแสดงออกสามารถพูดเล่าเรื่องที่ตนเองทำท่าทางได้อย่างเข้าใจความหมาย และมีพัฒนาการพูดที่มากขึ้น ดังนั้นผลการทดลองจึงสรุปได้ว่า พัฒนาการทางการพูดโดยการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายแตกต่างกันอย่างชัดเจนกับ การจัดกิจกรรมการท่องคำคล้องจองแบบปกติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3

4. การเปรียบเทียบความก้าวหน้าที่เปลี่ยนแปลงไปของพัฒนาการทางการพูด เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายและการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติ ปรากฏว่าทั้งสองกลุ่มมีความก้าวหน้าที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่สูงขึ้น โดยรวมแล้วพัฒนาการทางการพูดทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเห็นได้ชัดเจนว่า ทั้งสองกลุ่มมีพัฒนาการทางการพูดแตกต่างกัน แต่เมื่อแยกพิจารณาตามพัฒนาการทางการพูดในแต่ละด้านแล้วพบว่า การพูดเล่าเรื่องจากภาพและการพูดแสดงความคิดเห็นจากภาพมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติ ส่วนการพูดคำศัพท์จากภาพ การพูดส่วนที่หายไปจากภาพ การพูดตอบคำถามจากภาพ และการพูดแต่งประโยคจากภาพของเด็กปฐมวัยทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จะเห็นได้ว่า พัฒนาการทางการพูดในด้านการพูดเล่าเรื่อง และการพูดแสดงความคิดเห็นจากภาพที่ยากขึ้นนั้น ทำให้เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายมีความสามารถที่สูงกว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติ ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองที่ต่างกัน โดยเฉพาะเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายนั้น ได้มีโอกาสพูดคุย สนทนา ซักถาม แสดงความคิดเห็นจากคำคล้องจองที่ท่องอย่างสม่ำเสมอ ดังตัวอย่างต่อไปนี้เป็น คำคล้องจอง " ผีเสื้อ " คุณครูให้เด็กพูดเล่าเรื่องจากคำคล้องจองที่ท่อง เด็กจะเล่าเรื่องผีเสื้อได้ดีทุกคน " ผมเห็นผีเสื้อเกาะอยู่บนดอกดาวเรือง " " หนูมีแหวนเป็นรูปผีเสื้อด้วย " " หนูชอบปีกผีเสื้อเพราะมันสวยดีและไม่เป็นอันตรายด้วย " " คุกกี้แถมมีเสื้อเป็นลายผีเสื้อ " เด็กจะถามคุณครูว่า " ผีเสื้อมันอยู่ที่ไหน " " ทำไมมันจึงชอบเกาะดอกไม้ " จากตัวอย่างเป็นการแสดงให้เห็นชัดเจนแล้วว่า เด็กมีความสามารถในการพูดเล่าเรื่องที่หลากหลายจากการพบเห็นจาก ของจริง รูปภาพ หรือจินตนาการของเด็กเอง ซึ่งเด็กสามารถจะเรียนรู้ได้ดีจากประสบการณ์ตรง (พัฒนา ชัชพงศ์. 2540 : 15) ที่คุกกี้แถมและส่งเสริมให้เด็กมีโอกาสได้เล่าและแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ จึงทำให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทางการพูดที่สูงขึ้น ครูมีบทบาทในการกระตุ้นให้เด็กได้พูดเล่าเรื่องและแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ เด็กเองก็มีโอกาสที่จะถามครูในสิ่งที่ยากรู้เป็นการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างครูกับเด็กและเด็กกับครู ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในสิ่งที่ใกล้ตัวเด็กและเป็นรูปธรรมมากขึ้น เมื่อครูใช้คำถามกระตุ้นเร้าให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจและอยากเล่ามากขึ้นตามแนวคิดของ บรูเนอร์ (Bruner) ที่เน้นให้ครูใช้ความพยายามที่จะให้เด็กสนใจต่อการเรียนรู้ให้มากขึ้นด้วยการสร้างแรงจูงใจภายในให้กับเด็ก (เยาวพา เดชะคุปต์. 2542 : 69 ; อ้างอิงจาก Bruner. 1969. *Process of education*. n.d.) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจจะ คำมะสอน (2544 : 54) เรื่องความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์การพูดเล่าเรื่องอย่างต่อเนื่องโดยใช้ภาพประกอบเป็นกิจกรรมที่ครูเปิดโอกาสให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการในเรื่องของภาษาได้เป็นอย่างดี เด็กปฐมวัยจะมีพัฒนาการทางภาษาได้อย่างรวดเร็วมากเพียงใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับครู ที่จะมีกิจกรรมมาช่วยสนับสนุนพัฒนาการทางการพูด ทั้งนี้เนื่องจากการให้เด็กได้รับรู้สิ่งเร้าต่าง ๆ การให้เด็กมีประสบการณ์ที่กว้างขวาง การกระตุ้นและตอบสนองความสนใจของเด็ก ให้เด็กลงมือกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองจะช่วยพัฒนาสติปัญญา พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี (สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. 2543 : 74) ดังนั้นความก้าวหน้าที่เปลี่ยนแปลงไปของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายและการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองและมีความก้าวหน้าที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 4

ข้อสังเกตที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้า

1. ในระยะแรกของการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจอง เด็กไม่กล้าที่จะท่องหรือแสดงออกมากนัก เนื่องจากเป็นคำคล้องจองที่เด็กไม่คุ้นเคยหรือไม่เคยท่องมาก่อน แต่เมื่อครูนำคำคล้องจองที่เด็กจดจำได้ดีมาให้ท่องเด็กเริ่มสนใจและอยากท่องมากขึ้น เด็กสนใจที่จะท่องคำคล้องจองที่เด็กชอบ สนุกกับการเล่นคำ และเรียนรู้คำศัพท์ใหม่ ๆ จากเนื้อหาในคำคล้องจอง รวมทั้งการสนทนาร่วมกันระหว่างเด็กกับครูด้วย
2. เมื่อเด็กเริ่มคุ้นเคยกับกิจกรรมท่องคำคล้องจอง เด็กจะเริ่มนำคำคล้องจองมาท่องในกิจกรรมอื่น ๆ ในชั้นเรียน เช่น กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ หรือช่วงต่อระหว่างกิจกรรม เป็นต้น โดยเฉพาะเด็กในกลุ่มทดลองจะมีความสนใจ ตั้งใจฟังคำคล้องจอง และนำคำคล้องจองมาใช้มากกว่าเด็กในกลุ่มควบคุม เด็กทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเริ่มเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้น กล้าแสดงออก กล้าพูด และมีสมาธิที่จะฟังคนอื่นพูดด้วย
3. เด็กในกลุ่มทดลองสามารถที่จะพูดตามกิจกรรมพัฒนาการทางการพูด 6 ขั้นตอน กล่าวคือ สามารถพูดคำศัพท์ได้ถูกต้อง พูดเติมคำส่วนที่หายไปได้ถูกต้องครบถ้วน พูดตอบคำถามได้ถูกต้อง พูดแต่งประโยคได้ถูกต้องว่าใครทำอะไร พูดเล่าเรื่องได้ถูกต้องว่าใครทำอะไร ที่ไหน และพูดแสดงความคิดเห็นได้ถูกต้องว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร จากเนื้อหาที่มีในคำคล้องจอง โดยได้รับการกระตุ้นให้ตอบคำถามจากครูอย่างสม่ำเสมอ จึงสามารถพูดได้ดีขึ้น
4. จากการจัดกิจกรรมคำคล้องจองนั้นพบว่าเด็กให้ความสนใจคำคล้องจองที่สั้น กระชับและต้องขึ้นอยู่กับความต้องการ หรือความพอใจของเด็กเอง เด็กเลือกท่องคำคล้องจองที่สัมผัสสระ สั้น ๆ กระชับ ไม่มีเนื้อหาสาระมากนักเด็กจะจดจำได้ง่าย เมื่อได้ท่องประกอบท่าทาง หรือจังหวะแล้วเกิดความสนุกสนาน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การส่งเสริมพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยนั้น ครูต้องเปิดโอกาสให้เด็กทุกคนได้พูดได้เล่าเรื่องและได้แสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียมกัน และมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนทุกกิจกรรม ครูเป็นเพียงผู้คอยให้กำลังใจ ความช่วยเหลือ แนะนำ และกระตุ้นให้เด็กได้พูด ได้ใช้ภาษา และกล้าแสดงออกมากที่สุด
2. การจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองให้กับเด็กปฐมวัยนั้น ครูจำเป็นต้องจัดสภาพแวดล้อม และบรรยากาศที่เอื้อต่อการพูดของเด็ก และคำนึงถึงความดังของเสียงด้วย เพราะในการท่องคำคล้องจองนั้นจำเป็นต้องใช้เสียง อาจารย์ควรท่องใกล้เคียงได้ ดังนั้นจึงควรหาสถานที่และเวลาที่เหมาะสมด้วย
3. ในการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองนั้น ควรให้เด็กท่องประกอบท่าทางแล้วอธิบายคำศัพท์ทุกครั้ง เพื่อให้เด็กได้เข้าใจและนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน เป็นคำคล้องจองที่มีสัมผัสสระง่าย ๆ สั้น ๆ เด็กชอบ น่าสนใจ ทันสมัย และจดจำได้ง่าย ในการสอนคำคล้องจองนั้นครูควรใช้น้ำเสียงของตัวเองท่องให้เด็กฟัง ควรให้เด็กได้เห็นสีหน้า สีลา ท่าทาง และจังหวะที่ครูได้ปฏิบัติจริง
4. การส่งเสริมให้เด็กได้ท่องคำคล้องจองใหม่ ๆ จากสื่อโฆษณาต่าง ๆ เช่น วิทยู โททัศน์ ที่เข้ากับยุคสมัย เป็นคำคล้องจองที่มีสัมผัสสระง่าย ๆ กระชับ สนุก ง่ายต่อการจดจำ จะทำให้เด็กพูดชัด และพูดได้คล่องมากขึ้น เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความสามารถในการใช้ภาษาและการพูดได้ดี

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยโดยใช้เทคนิควิธีการอื่น เช่น การใช้เพลงกล่อมเด็ก ปริศนาคำทาย และการวาดภาพ เป็นต้น
2. ผู้วิจัยทำการศึกษาการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายที่มีผลต่อพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษา การจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายเพื่อวัตถุประสงค์อื่น ๆ เช่น พัฒนาการทางการอ่านและการเขียน ความสามารถทางการอ่านและการเขียน ความคิดสร้างสรรค์ และความมีวินัยในตนเอง
3. ควรมีการศึกษาพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยโดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถทางด้านกรพูด หรือแบบทดสอบวัดพัฒนาการทางการพูดที่แบ่งลำดับขั้นของพัฒนาการทางการพูดให้ละเอียดมากขึ้น เช่น การพูดแต่งประโยคให้มีความซับซ้อนของประโยคมากขึ้น หรือมีส่วนขยายประโยคมากขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2529-2531). *บัญชีคำศัพท์พื้นฐานที่ใช้ในการสอนเรียนการสอนภาษาไทย ระดับประถมศึกษา เล่มที่ 5*. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2540ก). *คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 (อายุ 3 - 6 ปี)*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2540ข). *แนวการจัดกิจกรรมและสื่อการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2541). *ตัวอย่างแผนการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรรณิการ์ วาจาบัณฑิตย์. (2536). *การใช้นวัตกรรมภาพเงาเป็นสื่อพัฒนาทักษะการพูดสำหรับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ศึกษาศาสตร์-การสอน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- กพิลี วรรณจีย์. (2535). *การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนบทร้อยกรองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ กับการใช้แบบฝึกแบบปกติ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542). *เอกสารคำสอน การศึกษาสำหรับผู้ปกครองเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เคธีร์รัตน์ เรืองแก้ว. (2534). *คำคล้องจอง*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : บริษัท โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- จินตนา เนียมเปีย. (2521). *พัฒนาการทางภาษาด้านจำนวนถ้อยคำและความซับซ้อนของประโยคของเด็กก่อนวัยเรียน*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จินตนา สุทธจินดา. (2522). *พัฒนาการทางภาษาด้านชนิดและสัดส่วนของคำของเด็กก่อนวัยเรียน*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จิรประภา บุญยนิติกย์. (ม.ป.ป.). *ช่วยเด็กให้ชอบอ่าน*. กรุงเทพฯ : ภาคการอนุบาลศึกษา วิทยาลัยครูสวนดุสิต.

- จุฬารัตน์ อินุพัฒน์. (2543). พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่น
 มุมบล็อก. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฉันทนา ภาคบงกช. (2532). เอกสารประกอบการศึกษาวิชา ปว. 541 การศึกษาผู้ปกครอง. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณรงค์ ทองปาน. (2526). การสร้างหนังสือสำหรับเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาคพัฒนาตำราและ
 เอกสารวิชาการ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ.
- ดวงเดือน ศาสตรภัทร. (2529). การเปรียบเทียบทฤษฎีพัฒนาการเด็ก. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ.
- เดโช สวานนท์. (2512). ปทานุกรมจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- นงเยาว์ คลิกคล้าย. (2543). ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม
 เสริมประสบการณ์ โดยการใช้เพลงประกอบ. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ :
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นฤมล เนียนหอม. (2540). การศึกษาสภาพและปัญหาการสอนภาษาแบบธรรมชาติในโรงเรียนอนุบาล
 กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นิตยา ประพตติกิจ. (2536). การพัฒนาเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- นรินทร์ รอดเยี่ยม. (2531). การศึกษาพัฒนาการทางภาษาพูดของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาด้วย
 แบบทดสอบรูปภาพ. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บ้งอร พานทอง. (2540. เมษายน). "การสอนภาษาโดยเน้นพื้นฐานประสบการณ์," วารสารการศึกษาปฐมวัย.
 _____. (2544). "ปรัชญาการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์," ใน เอกสารประกอบ
 การอบรม. หน้า 1 – 2. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2521). เอกสารประกอบการสอน สถิติการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพื้นฐาน
 การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2526). การทดสอบแบบอิงเกณฑ์ : แนวคิดและวิธีการ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- บุษบง ตันติวงศ์. (2535). "นวัตกรรมการสอนภาษากับธรรมชาติในการอ่านเขียนของเด็กปฐมวัย," ใน *เอกสารประกอบการสัมมนา : มิติใหม่การสอนระดับปฐมวัย*. หน้า 46 – 47. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม.
- บันลือ พฤษะวัน. (2518). *แนวการสอนสำเร็จรูปคู่มือการสอนป. 1. และเด็กแรกเรียน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2536). *วรรณกรรมกับเด็ก*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- เบญจจะ คำมะสอน. (2544). *ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์การพูดเล่าเรื่องอย่างต่อเนื่องโดยใช้ภาพประกอบ*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เบญจมาศ พระธานี. (2538). *ความผิดปกติทางการพูดและภาษา*. ขอนแก่น : ภาควิชาโสต คอ นาสิก ลาริงซ์วิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประจิดต์ อภินัยนุกต์. (2523). *ปัญหาและการแก้ไขการพูดของเด็กในโรงเรียนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปราณี เชียงทอง. (2536). *วรรณกรรมสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปรีศนา สิริอาษา. (2537). *เตรียมตัว เตรียมใจ ก่อนไปโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน).
- ผอบ โปษะกฤษณะ และคณะ. (2521). *บทเพลงกล่อมเด็กและบทประกอบการเล่นของเด็ก ภาคกลาง 16 จังหวัด*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. อัดสำเนา.
- พรทิพย์ ศิริสมบุญแนว. (2543). "มิติใหม่ในการสอนอาชยานไทย," ใน *ประมวลบทความนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้สำหรับครูยุคปฏิรูปการศึกษา*. หน้า 127 – 139. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรรณทิพย์ ดันเถา. (2539). *การเปรียบเทียบกลวิธีการอ่านตีความบทร้อยกรองภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความสามารถในการอ่านแตกต่างกัน*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (มัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- พัชรี เจตน์เจริญรักษ์. (2537). *ความสนใจในการรับรู้ของเด็กปฐมวัย จากการใช้เทคนิคการเตรียมเด็กให้สงบ (การเก็บเด็ก)*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พัชรี สวนแก้ว. (2536). *เอกสารการสอนประกอบวิชา 2173107 จิตวิทยาพัฒนาการและการดูแลเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพิมพ์ ดวงกมล จำกัด.

- พัฒนา ชัชพงศ์. (2535). "การเตรียมเด็กให้สงบ," ใน เอกสารประกอบการอบรม. หน้า 8 – 12. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2540, เมษายน). "โครงสร้างและการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาก่อนประถมศึกษา," วารสาร การศึกษาปฐมวัย. 1(2) : 15.
- เพ็ญแข ประจวบปัจฉิม. (ม.ป.ป.). เด็กวัยก่อนเรียน. ม.ป.พ.
- เพ็ญจันทร์ สุทธาจารย์. (2524). ความสามารถในการพูดของเด็กก่อนวัยเรียน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ปิญญา สาทร. (2523). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2525). "สื่อการสอนระดับปฐมวัยศึกษา," ใน เอกสารการสอนชุดที่ 1 – 7. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2527). หลักการและแนวคิดทางการศึกษาปฐมวัย หน่วยที่ 5 – 8. นนทบุรี : สำนักพิมพ์สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- _____. (2532). เอกสารการสอนชุดวิชาฝึกอบรมครูและผู้เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยหน่วยที่ 6 – 10. นนทบุรี : สำนักพิมพ์สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เยาวพา เตชะคุปต์. (2542). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : บริษัท สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด.
- เยาวเรศ สิริเกียรติ. (2521). เพลงกล่อมเด็กของไทย. ปริญญาานิพนธ์ คศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รจนา ทรรทรานนท์. (2537). รวบรวมความทางวิชาการ เรื่องปัญหาทางการพูดและวิธีแก้ไข. กรุงเทพฯ : คลินิก โสตสัมผัสและการพูด ภาควิชาภาษาศาสตร์ โสต ศอ นาสิกวิทยา คณะแพทยศาสตร์ รามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล.
- รักลูก. (2534). หนูรักการพูดและภาษา. กรุงเทพฯ : บริษัท แปลน พับลิชชิ่ง จำกัด.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.
- ราตรี ธรรมนิยม. (2524). จิตวิทยาพัฒนาการฉบับสมบูรณ์. ม.ป.พ.
- ราตี ทองสวัสดิ์. (ม.ป.ป.). ควรให้เด็กเรียนอ่านเขียนในชั้นอนุบาลหรือไม่. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ. ถ่ายเอกสาร.
- วงพัทตร์ ภูพันธ์ศรี และศิริพันธ์ ดำรงผล. (2532). จิตวิทยาพัฒนาการและการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- วราภรณ์ รักวิจัย. (2527). *การศึกษาแก่นวัยเรียน เอกสารประกอบการสอน กร.311*. กรุงเทพฯ :
- ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2533). *การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : บริษัท ต้นอ้อ จำกัด.
- ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม. (2519). *พัฒนาการทางภาษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
- บรรณากิจเทรตติ้ง.
- _____. (2541). *พัฒนาการทางภาษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2519). *จิตวิทยาฝ่ายภาษา*. กรุงเทพฯ : แพรววิทยา.
- ศิริมาศ แก้วเจริญวงศ์. (2541). *สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยในสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนภาคเหนือ*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สถิรนนท์ อยู่คงแก้ว. (2541). *ทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการสรุปกิจกรรมในวงกลมโดยใช้เทคนิคการสร้างสมุดเล่มใหญ่*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมบัติ จำปาเงิน และสำเนียง มณีกาญจน์. (2535). *หลักนักจำ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
- สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง.
- สาวิตรี สุวรรณสถิตย์. (2529). *6 ปีแรกของชีวิต*. กรุงเทพฯ : สำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาฯ สหประชาชาติ กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร. *หน่วยศึกษานิเทศก์ (2543). แผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 เล่ม 1*. กรุงเทพฯ : สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2529). *เอกสารชุดอบรมบุคลากรระดับก่อนประถมศึกษา หน่วยที่ 7 และหน่วยที่ 10*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2536ก). *แผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 2 เล่ม 1*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2536ข). *เอกสารและผลการวิจัยการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : กองวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2539). *การวัดและประเมินความพร้อมในการเรียน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). *คู่มือการอบรมเลี้ยงดูเด็กระดับก่อนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (ม.ป.ป.). *คู่มือหลักการจัดการเรียนการสอนเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2540). *ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด ต้นแบบการเรียนรู้ทางด้านหลักการทำทฤษฎีและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. (2543). *การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไทย : ตามแนวการเรียนรู้ภาษาอย่างธรรมชาติแบบองค์รวม*. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวาน กราฟฟิค จำกัด.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2535). *แบบทดสอบสติปัญญา (IQ TEST) ทักษะพื้นฐานภาษาไทย ระดับอนุบาลชั้นปีที่ 3 อายุ 5 – 6 ปี* ฟอร์ม ค. กรุงเทพฯ : บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- _____. (2542). *รายงานการวิจัย เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมที่บ้านกับความสามารถด้านสติปัญญาของเด็กอายุ 4 – 7 ปี*. กรุงเทพฯ : สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2545). *การวัดและประเมินแนวใหม่ : เด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. (2524). *วิเคราะห์สารถยะ เพลงกล่อมเด็กภาคใต้*. สงขลา : โครงการฝ่ายวิจัย สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- สุภาวดี ศรีวรรณนะ. (2542). *พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยและวิธีการส่งเสริม*. นครสวรรค์ : เจ. กรุป แอดเวอร์ไทซิ่ง/อินทนนท์การพิมพ์.
- สุนา พานิช. (2531). *การเตรียมความพร้อมเด็กเล็ก*. ราชบุรี : โรงเรียนชุมชนเมืองราชบุรี.
- หรรษา นิลวิเชียร. (2535). *ปฐมวัยศึกษา : หลักสูตรและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อนุমানราชชน, พระยา. (2513). *นิรุกติศาสตร์*. พระนคร : ศูนย์การทหารราบ.
- อภิญา กังสนารักษ์. (2530). *การศึกษาพัฒนาการทางภาษาตามจำนวนถ้อยคำและการใช้ประโยคในการสื่อความหมายของเด็กก่อนวัยเรียนที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ของกรมประชาสงเคราะห์และในครอบครัวปกติ*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อารี พันธุ์ณี. (ม.ป.ป.). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ : บริษัท ต้นอ้อ 1999 จำกัด.
- อารี เพชรสุด. (ม.ป.ป.). *จิตวิทยาพัฒนาการ*. ม.ป.พ.
- อารี สันหนวี. (2535). *นวัตกรรมปฐมวัยศึกษา*. กรุงเทพฯ : สมาคมเพื่อการศึกษาเด็ก.

อารีรัตน์ ดอกสี. (2541). การสร้างแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอนเขียนร้อยกรอง
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปริญญาโท กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

Armstrong, C. (1960, December). *Bush School Language projects Maryvale and Napperby School*.
Southern Directorate An Appraisal.

Dewey, J. (1933). *How We Think*. New York : D.C. Heath and Company.

_____. (1944). *Democracy and Education*. Chicago : Press New York : The Free Press.

Downing, J., & Thackrey, D. (1971). *Reading Readiness*. London : University of London Press.

Fambrough, D. (1972, May). "Teaching Nineteenth Century Poetry in a High School English Classes,"
Research in Education. 7 (5) : 104.

Fraenkel, J.R., & Wallen, N.E. (2000). *How to design and evaluate research in education*.
San Francisco State University.

Jakiel S.J. (1971, June). "An Analysis of Popular Ninth Grade Literature Anthologies with Respect to
Sketched objective for the Study of Literature in the Ninth Grade," *Dissertation Abstracts
International*. 31 (6) : 6279 – A.

Meyer, W.J. (2001, 8 October). "Child Psychology," *Microsoft Encarta*. (online). [http :
//www.encarta.msn.com](http://www.encarta.msn.com).

Pine, J.M., Lieven, Elena V. M., & Rowland, C.F. (1997, October). "Single – Word " Stage : Relations
between Maternal Speech Characteristics and Children 's Vocabulary Composition and
Usage," *Child Development*. 68 (5) : 807 – 819.

Roberts, J.E., Burchinal, M., & Durham, M. (1999, January). "Parents ' Report of Vocabulary and
Grammatical Development of African American Preschoolers," *Child and Environmental
Associations*. 70 (1) : 92 – 106.

Scott, W.A., & Wertherimer, M. (1967). *Introduction to Psychological Research*. 4th ed. New York :
John Wiley and Son Inc.

Templin, M. C. (1957). *Certain Language Skills in Children*. Minnesota : University of Minnesota.

Williams, D. (1983, July). "Development Reading Comprehension Skills at the Post Primary Level,"
Forum. 3 (7) : 142.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- คู่มือการใช้แผนการจัดกิจกรรมที่องค์การต้องจองแบบมีความหมาย
- คู่มือการใช้แผนการจัดกิจกรรมที่องค์การต้องจองแบบปกติ
- แผนการจัดกิจกรรมกิจกรรมที่องค์การต้องจองแบบมีความหมายและแบบปกติ
- ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมกิจกรรมที่องค์การต้องจองแบบมีความหมายและแบบปกติ

คู่มือการใช้แผนการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมาย

หลักการและเหตุผล

พัฒนาการทางการพูด เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ที่เด็กรู้จัก และเข้าใจความหมายมากขึ้นจากเดิม สามารถพูดสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างชัดเจนและถูกต้องมากขึ้น การพูดของเด็กจะสามารถพัฒนาได้นั้นต้องอาศัยการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กได้พูดอย่างเหมาะสม กิจกรรมการท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายตามรูปแบบของผู้วิจัย เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ฝึกให้เด็กได้พูด โดยมีการอธิบายความหมายของคำศัพท์ เนื้อหาในคำคล้องจองที่ท่องและเปิดโอกาสให้เด็กได้สนทนาซักถาม แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงทางการพูดอย่างมีความหมาย

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางการพูดด้วยกิจกรรมการพูด ได้แก่ การพูดคำศัพท์ การพูดเติมคำส่วนที่หายไป การพูดตอบคำถาม การพูดแต่งประโยค การพูดเล่าเรื่อง และการพูดแสดงความคิดเห็น
2. เพื่อฝึกมารยาทในการฟัง และการพูด
3. เพื่อฝึกการกล้าแสดงออก และการแสดงความคิดเห็น

เนื้อหา

การจัดกิจกรรมการท่องคำคล้องจองแบบมีความหมาย เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงทางการพูด ได้เรียนรู้จังหวะ ทำทาง และการแสดงออกเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน

หลักการจัดกิจกรรม

1. จัดกิจกรรมนี้ในกิจกรรมยามเช้า หรือก่อนเที่ยง ใช้เวลาประมาณ 20 นาที
2. ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 1 ครั้ง ครั้งละ 20 นาที
3. การปฏิบัติกิจกรรมมีขั้นตอนดังนี้
 - 3.1 เตรียมเด็กให้พร้อมชี้แจงให้เข้าใจถึงข้อตกลง และจุดประสงค์ก่อนปฏิบัติกิจกรรม
 - 3.2 เด็กฟังและท่องคำคล้องจองพร้อมกัน
 - 3.3 เด็กแบ่งกลุ่ม 3 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน หมุนเวียนกันท่องคำคล้องจองประกอบท่าทางซ้ำอีกครั้ง
 - 3.4 เด็กและครูร่วมกันสนทนาถึงความหมายและเนื้อหาของคำคล้องจอง
 - 3.5 เด็กร่วมกิจกรรมการพูด ประกอบด้วย การพูดคำศัพท์ การพูดเติมคำส่วนที่หายไป การพูดตอบคำถาม การพูดแต่งประโยค การพูดเล่าเรื่อง และการพูดแสดงความคิดเห็น จากเนื้อหาที่มีในคำคล้องจองนั้น จัดกิจกรรมการพูดตามสัปดาห์ที่กำหนดไว้ดังนี้

สัปดาห์ที่ 1 พูดคำศัพท์ พูดเติมคำส่วนที่หายไป และพูดตอบคำถาม

สัปดาห์ที่ 2 พูดคำศัพท์ พูดเติมคำส่วนที่หายไป และพูดตอบคำถาม

สัปดาห์ที่ 3 พูดเติมคำส่วนที่หายไป พูดตอบคำถาม และพูดแต่งประโยค

- สัปดาห์ที่ 4 พุดเติมคำส่วนที่หายไป พุดตอบคำถาม และพุดแต่งประโยค
 สัปดาห์ที่ 5 พุดตอบคำถาม พุดแต่งประโยค และพุดเล่าเรื่อง
 สัปดาห์ที่ 6 พุดตอบคำถาม พุดแต่งประโยค และพุดเล่าเรื่อง
 สัปดาห์ที่ 7 พุดแต่งประโยค พุดเล่าเรื่อง และพุดแสดงความคิดเห็น
 สัปดาห์ที่ 8 พุดแต่งประโยค พุดเล่าเรื่อง และพุดแสดงความคิดเห็น

สื่อการสอน

คำคล้องจองจาก แผนคำคล้องจอง จำนวน 24 แผน

บทบาทครู

ในการจัดกิจกรรมการท่องคำคล้องจองแบบมีความหมาย ควรปฏิบัติดังนี้

1. ศึกษาแผนปฏิบัติการจัดกิจกรรมการท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายให้เข้าใจ
2. สร้างข้อตกลงและอธิบายขั้นตอนในการปฏิบัติกิจกรรมกับเด็กให้เด็กเข้าใจชัดเจนเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม
3. เตรียมเด็กให้พร้อมก่อนที่จะดำเนินกิจกรรม และให้โอกาสเด็กทุกคนในการแสดงออกถึงการพุดการปฏิบัติกิจกรรม รวมทั้งการกระตุ้นเด็กในการพุด
4. ครูพุดคำคล้องจองให้เด็กฟัง 2 ครั้ง พร้อมทั้งทำท่าทางประกอบแล้วอธิบายความหมายให้เด็กฟังทีละวรรค แล้วครูพุดนำให้เด็กพุดตามทีละวรรคพร้อมทั้งทำท่าทางประกอบตาม แล้วให้เด็กท่องคำคล้องจองประกอบท่าทางพร้อมกัน 1-2 ครั้ง
5. ครูเปิดโอกาสให้เด็กทุกคนได้แสดงออกอย่างอิสระ
6. ในกิจกรรมการพุดจากเนื้อหาในคำคล้องจองนั้นมีรายละเอียดของกิจกรรมดังนี้
 - 6.1 การพุดคำศัพท์ เด็กพุดคำศัพท์ใหม่ที่พบในคำคล้องจอง
 - 6.2 การพุดเติมคำส่วนที่หายไป โดยครูพุดนำแล้วเว้นไว้ให้เด็กพุดเติมส่วนที่หายไป
 - 6.3 การพุดตอบคำถาม เด็กสามารถตอบคำถามที่ครูถามจากเนื้อหาในคำคล้องจอง
 - 6.4 การพุดแต่งประโยค เด็กสามารถพุดเป็นประโยคได้จากเนื้อหาในคำคล้องจอง
 - 6.5 การพุดเล่าเรื่อง เด็กสามารถพุดเล่าเรื่องได้จากเนื้อหาในคำคล้องจอง
 - 6.6 การพุดแสดงความคิดเห็น เด็กสามารถพุดแสดงความคิดเห็นได้จากเนื้อหาในคำคล้องจอง

บทบาทเด็ก

ครูควรชี้แจงให้เด็กทราบขั้นตอนดังนี้

1. ปฏิบัติตามข้อตกลง โดยให้เด็กนั่งเป็นครึ่งวงกลม
2. เด็กร่วมกันพุดคำศัพท์ พุดเติมคำส่วนที่หายไป พุดตอบคำถาม พุดแต่งประโยค พุดเล่าเรื่อง และพุดแสดงความคิดเห็น ตามสัปดาห์ที่กำหนดไว้

การประเมินผล

สังเกตการพุด และการร่วมกิจกรรม

คู่มือการใช้แผนการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติ

หลักการและเหตุผล

พัฒนาการทางการพูด เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ที่เด็กรู้จัก และเข้าใจความหมายมากขึ้นจากเดิม สามารถพูดสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างชัดเจนและถูกต้องมากขึ้น การพูดของเด็กจะสามารถพัฒนาได้นั้นต้องอาศัยการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กได้พูดอย่างเหมาะสม กิจกรรมการท่องคำคล้องจองก็เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ฝึกให้เด็กได้พูดหรือท่อง ในหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ใช้คำคล้องจองในการนำเข้าสู่บทเรียน การเตรียมเด็กให้สงบ และสรุปบทเรียน เพื่อให้เด็กได้จดจำเนื้อหาในบทเรียนมากขึ้น

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางการพูด จากการท่องคำคล้องจอง
2. เพื่อฝึกมารยาทในการฟังและการพูด
3. เพื่อฝึกการกล้าแสดงออก

เนื้อหา

การจัดกิจกรรมการท่องคำคล้องจองแบบปกติ เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นให้เด็กได้ท่องคำคล้องจองประกอบท่าทาง ได้เรียนรู้จังหวะ และการแสดงออกเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน

หลักการจัดกิจกรรม

1. จัดกิจกรรมนี้ในกิจกรรมยามเช้า หรือก่อนเที่ยง ใช้เวลาประมาณ 20 นาที
2. ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 1 ครั้ง ครั้งละ 20 นาที
3. การปฏิบัติกิจกรรมมีขั้นตอนดังนี้
 - 3.1 เตรียมเด็กให้พร้อมชี้แจงให้เข้าใจถึงข้อตกลง และจุดประสงค์ก่อนปฏิบัติกิจกรรม
 - 3.2 เด็กฟังและท่องคำคล้องจองพร้อมกัน
 - 3.3 เด็กแบ่งกลุ่ม 3 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน หมุนเวียนกันท่องคำคล้องจองประกอบท่าทางซ้ำอีกครั้ง

สื่อการสอน

คำคล้องจองจาก แผนคำคล้องจอง จำนวน 24 แผน

บทบาทครู

ในการจัดกิจกรรมการท่องคำคล้องจองแบบปกติ ควรปฏิบัติดังนี้

1. ศึกษาแผนปฏิบัติการจัดกิจกรรมการท่องคำคล้องจองแบบปกติให้เข้าใจ
2. สร้างข้อตกลงและอธิบายขั้นตอนในการปฏิบัติกิจกรรมให้เด็กเข้าใจชัดเจนเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม

3. เตรียมเด็กให้พร้อมก่อนที่จะดำเนินกิจกรรมและให้โอกาสเด็กในการแสดงออกอย่างอิสระ
4. ครูพูดคำคล้องจองให้เด็กฟัง 2 ครั้ง พร้อมทั้งทำท่าทางประกอบแล้วอธิบายความหมายให้เด็กฟังที่ละวรรค แล้วครูพุดนำให้เด็กพุดตามที่ละวรรคพร้อมทั้งทำท่าทางประกอบตาม แล้วให้เด็กท่องคำคล้องจองประกอบท่าทางพร้อมกัน 1-2 ครั้ง
5. ครูเปิดโอกาสให้เด็กทุกคนได้แสดงออกอย่างอิสระ

บทบาทเด็ก

ครูควรชี้แจงให้เด็กทราบขั้นตอนดังนี้

1. ปฏิบัติตามข้อตกลง โดยให้เด็กนั่งเป็นครึ่งวงกลม
2. เด็กทุกคนได้ท่องคำคล้องจองประกอบท่าทาง

การประเมินผล

สังเกตการพุด และการร่วมกิจกรรม

ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายและแบบปกติ

สัปดาห์ที่	วัน	เรื่อง	คำคล้องจอง	กิจกรรมการพูด	
				กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
1	อังคาร พุธ พฤหัสบดี	ร่างกายของเรา บ้าน ของใช้	มือ ตา หู ขา บ้านแสนสวย ของใช้	พูดคำศัพท์ พูดเติมคำฯ พูดตอบคำถาม	พูดคำคล้องจอง
2	อังคาร พุธ พฤหัสบดี	ข้าว นม ผลไม้	ข้าวเจ้าข้าวเหนียว ดื่มนม จ้ำจิ้มผลไม้	พูดคำศัพท์ พูดเติมคำฯ พูดตอบคำถาม	พูดคำคล้องจอง
3	อังคาร พุธ พฤหัสบดี	วัด โรงเรียน โรงพยาบาล	วัดเอ๋ยวัดโบสถ์ โรงเรียนน่าอยู่ โรงพยาบาล	พูดเติมคำฯ พูดตอบคำถาม พูดแต่งประโยค	พูดคำคล้องจอง
4	อังคาร พุธ พฤหัสบดี	ครู ทหาร ตำรวจ	คุณครูผู้ใจดี ท. เอ๋ย ท. ทหาร ตำรวจ	พูดเติมคำฯ พูดตอบคำถาม พูดแต่งประโยค	พูดคำคล้องจอง
5	อังคาร พุธ พฤหัสบดี	รถยนต์ รถไฟ เครื่องบิน	รถในถนน รถไฟด่วน เครื่องบิน	พูดตอบคำถาม พูดแต่งประโยค พูดเล่าเรื่อง	พูดคำคล้องจอง
6	อังคาร พุธ พฤหัสบดี	ฤดูฝน ลม พระจันทร์	ฝนตกแดดออก ลม จันทร์เจ้า	พูดตอบคำถาม พูดแต่งประโยค พูดเล่าเรื่อง	พูดคำคล้องจอง
7	อังคาร พุธ พฤหัสบดี	ต้นไม้ น้ำ นก	ต้นไม้ น้ำ นกเอี้ยงเอ๋ย	พูดแต่งประโยค พูดเล่าเรื่อง พูดแสดงความคิดเห็น	พูดคำคล้องจอง
8	อังคาร พุธ พฤหัสบดี	แมงมุม ผีเสื้อ ความเมตตา	แมงมุม ผีเสื้อ ความเมตตา	พูดแต่งประโยค พูดเล่าเรื่อง พูดแสดงความคิดเห็น	พูดคำคล้องจอง
หมายเหตุ เนื้อหาคำคล้องจองในแผนการจัดกิจกรรม					

**แผนการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมาย และแผนการจัดกิจกรรม
ท่องคำคล้องจองแบบปกติ
เรื่อง ร่างกายของเรา
แผนการจัดกิจกรรมวันที่ 1**

วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกทักษะการพูดและการเข้าใจความหมายของคำศัพท์
2. เพื่อฝึกมารยาทในการฟัง และการพูด
3. เพื่อฝึกการกล้าแสดงออก และการแสดงความคิดเห็น

เนื้อหา

ร่างกายของเรา ประกอบด้วยส่วนสำคัญ คือ มือ ตา หู ขา ฯลฯ ที่เราจำเป็นต้องใช้เพื่อทำสิ่งต่าง ๆ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
1.เตรียมเด็กให้พร้อมชี้แจงให้เข้าใจถึงข้อตกลง และจุดประสงค์ก่อนปฏิบัติกิจกรรม 2.เด็กฟังและท่องคำคล้องจอง "มือ ตา หู ขา" พร้อมกัน 3.เด็กแบ่งกลุ่ม 3 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน หมุนเวียนกันท่องคำคล้องจองประกอบท่าทาง "มือฉันนั้นมีสองมือ จะเอาไว้ถือ ชีดเขียนดีดี สองตาของฉันก็มี เอาไว้ดูสี สดสวยทั่วไป หูฉันก็มีอยู่สอง ฟังเสียงดังก้อง ได้ยินกันไหม สองขาจะพาฉันไป ท่องเที่ยวทางไกล สนุกจริงเอ๋ย" (กิตติยวดี บุญซื่อ) จนครบทั้ง 3 กลุ่ม 4.เด็กและครูร่วมกันสนทนาถึงความหมายและเนื้อหาของคำคล้องจอง 5.เด็กร่วมกันพูดคำศัพท์ ที่มีในคำคล้องจอง เช่น ชีดเขียน, สดสวย, เสียงดังก้อง และท่องเที่ยว เป็นต้น	1.เตรียมเด็กให้พร้อมและชี้แจงให้เข้าใจถึง ข้อตกลง และจุดประสงค์ก่อนปฏิบัติกิจกรรม 2.เด็กฟังและท่องคำคล้องจอง "มือ ตา หู ขา" พร้อมกัน 3.เด็กแบ่งกลุ่ม 3 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน หมุนเวียนกันท่องคำคล้องจองประกอบท่าทาง "มือฉันนั้นมีสองมือ จะเอาไว้ถือ ชีดเขียนดีดี สองตาของฉันก็มี เอาไว้ดูสี สดสวยทั่วไป หูฉันก็มีอยู่สอง ฟังเสียงดังก้อง ได้ยินกันไหม สองขาจะพาฉันไป ท่องเที่ยวทางไกล สนุกจริงเอ๋ย" (กิตติยวดี บุญซื่อ) จนครบทั้ง 3 กลุ่ม 4.เด็กท่องคำคล้องจองประกอบท่าทางพร้อมกัน

สื่อ

แผนคำคล้องจอง "มือ ตา หู ขา"

ประเมินผล

สังเกตการพูด และการร่วมกิจกรรม

แผนการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมาย และแผนการจัดกิจกรรม
ท่องคำคล้องจองแบบปกติ
เรื่อง บ้าน
แผนการจัดกิจกรรมวันที่ 2

วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกทักษะการพูดและการเข้าใจความหมายของคำศัพท์
2. เพื่อฝึกมารยาทในการฟัง และการพูด
3. เพื่อฝึกการกล้าแสดงออก และการแสดงความคิดเห็น

เนื้อหา

บ้าน เป็นสถานที่ ที่เราทุกคนอาศัยอยู่กิน พักผ่อน หลับนอน และป้องกันอันตราย

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
1.เตรียมเด็กให้พร้อมชี้แจงให้เข้าใจถึงข้อตกลง และจุดประสงค์ก่อนปฏิบัติกิจกรรม 2.เด็กฟังและท่องคำคล้องจอง “บ้านแสนสวย” พร้อมกัน 3.เด็กแบ่งกลุ่ม 3 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน หมุนเวียนกันท่องคำคล้องจองประกอบท่าทาง “ฉันคือบ้านแสนสวย มีประตูด้วยช่างงามนำดู มีเด็กเล็กเล็กนั่งอยู่ ที่พื้นงามหรูทั้งหมด...(10) คน” (ชนพรรณ แก้วจันดี) จนครบทั้ง 3 กลุ่ม 4.เด็กและครูร่วมกันสนทนาถึงความหมายและเนื้อหาของคำคล้องจอง 5.เด็กร่วมกันพูดคำศัพท์ และพูดเติมส่วนที่หายไป ในคำคล้องจอง	1.เตรียมเด็กให้พร้อมและชี้แจงให้เข้าใจถึงข้อตกลง และจุดประสงค์ก่อนปฏิบัติกิจกรรม 2.เด็กฟังและท่องคำคล้องจอง “บ้านแสนสวย” พร้อมกัน 3.เด็กแบ่งกลุ่ม 3 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน หมุนเวียนกันท่องคำคล้องจองประกอบท่าทาง “ฉันคือบ้านแสนสวย มีประตูด้วยช่างงามนำดู มีเด็กเล็กเล็กนั่งอยู่ ที่พื้นงามหรูทั้งหมด 10 คน” (ชนพรรณ แก้วจันดี) จนครบทั้ง 3 กลุ่ม 4.เด็กท่องคำคล้องจองประกอบท่าทางพร้อมกัน

สื่อ

แผนคำคล้องจอง “บ้านแสนสวย”

ประเมินผล

สังเกตการพูด และการร่วมกิจกรรม

**แผนการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมาย และแผนการจัดกิจกรรม
ท่องคำคล้องจองแบบปกติ
เรื่อง ของใช้
แผนการจัดกิจกรรมวันที่ 3**

วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกทักษะการพูดและการเข้าใจความหมายของคำศัพท์
2. เพื่อฝึกมารยาทในการฟัง และการพูด
3. เพื่อฝึกการกล้าแสดงออก และการแสดงความคิดเห็น

เนื้อหา

ของใช้ คือ สิ่งของเครื่องใช้ในบ้านที่เรานำมาใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อความสะดวกสบาย

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
1.เตรียมเด็กให้พร้อมชี้แจงให้เข้าใจถึงข้อตกลง และจุดประสงค์ก่อนปฏิบัติกิจกรรม 2.เด็กฟังและท่องคำคล้องจอง “ของใช้” พร้อมกัน 3.เด็กแบ่งกลุ่ม 3 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน หมุนเวียนกันท่องคำคล้องจองประกอบท่าทาง “ฉันมี<u>ซาม</u> <u>ไปใหญ่</u> <u>ซ้อนส้ม</u> <u>ใหม่ใหม่</u> <u>ถ้วยแก้วก็มี</u> <u>ตั้งไว้บนโต๊ะตัวนี้</u> <u>แล้วนั่ง<u>แก้อ</u> <u>กินข้าวได้เลย</u>” (ฐะปะนีย์ นาครทรรพ) จนครบทั้ง 3 กลุ่ม</u> 4.เด็กและครูร่วมกันสนทนาถึงความหมายและเนื้อหาของคำคล้องจอง 5.เด็กร่วมกันพูดคำศัพท์ และพูดตอบคำถามจากเนื้อหาในคำคล้องจอง เช่น มีของใช้อะไรบ้าง, ของใช้อะไรบ้างที่เอาไว้ใส่อาหาร ฯลฯ	1.เตรียมเด็กให้พร้อมและชี้แจงให้เข้าใจถึงข้อตกลง และจุดประสงค์ก่อนปฏิบัติกิจกรรม 2.เด็กฟังและท่องคำคล้องจอง “ของใช้” พร้อมกัน 3.เด็กแบ่งกลุ่ม 3 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน หมุนเวียนกันท่องคำคล้องจองประกอบท่าทาง “ฉันมี<u>ซาม</u> <u>ไปใหญ่</u> <u>ซ้อนส้ม</u> <u>ใหม่ใหม่</u> <u>ถ้วยแก้วก็มี</u> <u>ตั้งไว้บนโต๊ะตัวนี้</u> <u>แล้วนั่ง<u>แก้อ</u> <u>กินข้าวได้เลย</u>” (ฐะปะนีย์ นาครทรรพ) จนครบทั้ง 3 กลุ่ม</u> 4.เด็กท่องคำคล้องจองประกอบท่าทางพร้อมกัน

สื่อ

แผนคำคล้องจอง “ของใช้”

ประเมินผล

สังเกตการพูด และการร่วมกิจกรรม

ภาคผนวก ข

- คู่มือดำเนินการทดสอบวัดความสามารถทางด้านการพูดของเด็กปฐมวัย
- คู่มือแบบทดสอบวัดความสามารถทางด้านการพูดของเด็กปฐมวัย
- แบบทดสอบวัดความสามารถทางด้านการพูดของเด็กปฐมวัย
- ตัวอย่างแบบทดสอบวัดความสามารถทางด้านการพูดของเด็กปฐมวัย
- ภาพประกอบแบบทดสอบวัดความสามารถทางด้านการพูดของเด็กปฐมวัย
- บัญชีคำพื้นฐาน ระดับชั้นอนุบาล 2
- คำอธิบายจำแนกของแบบทดสอบวัดความสามารถทางด้านการพูดของเด็กปฐมวัย

คู่มือดำเนินการทดสอบวัดความสามารถทางด้านการพูดของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบชุดนี้ใช้เพื่อทดสอบวัดความสามารถทางด้านการพูดของเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาล 2 (อายุ 5 – 6 ปี) ที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมาย และการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติ
2. ในการดำเนินการทดสอบให้มีผู้ดำเนินการทดสอบ 1 คน และผู้ช่วยดำเนินการทดสอบ 1 คน สำหรับดูแลอำนวยความสะดวกให้ผู้เข้ารับการทดสอบสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องตามคำอธิบายของผู้ดำเนินการทดสอบ
3. แบบทดสอบวัดความสามารถทางด้านการพูดของเด็กปฐมวัยมีทั้งหมด 7 ชุด ชุดละ 6 ข้อ ดังนี้
 - ข้อที่ 1 พูดคำศัพท์จากภาพ จำนวน 7 เรื่อง
 - ข้อที่ 2 พูดส่วนที่หายไปจากภาพ จำนวน 7 เรื่อง
 - ข้อที่ 3 พูดตอบคำถามจากภาพ จำนวน 7 เรื่อง
 - ข้อที่ 4 พูดแต่งประโยคจากภาพ จำนวน 7 เรื่อง
 - ข้อที่ 5 พูดเล่าเรื่องจากภาพ จำนวน 7 เรื่อง
 - ข้อที่ 6 พูดแสดงความคิดเห็นจากภาพ จำนวน 7 เรื่อง
4. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดสอบ กำหนดเวลาข้อละ 1 นาที
5. เกณฑ์ในการให้คะแนน
 - ข้อที่ 1 พูดคำศัพท์จากภาพ ให้ข้อละ 1 คะแนน
โดยเด็กสามารถพูดคำศัพท์จากภาพได้ถูกต้อง
 - ข้อที่ 2 พูดส่วนที่หายไปจากภาพ ให้ข้อละ 1 คะแนน
โดยเด็กสามารถพูดส่วนที่หายไปจากภาพได้ถูกต้อง
 - ข้อที่ 3 พูดตอบคำถามจากภาพ ให้ข้อละ 1 คะแนน
โดยเด็กสามารถพูดตอบคำถามจากภาพได้ถูกต้อง
 - ข้อที่ 4 พูดแต่งประโยคจากภาพ ให้ข้อละ 1 คะแนน
โดยเด็กสามารถพูดแต่งประโยค 1 ประโยคจากภาพว่าเป็นภาพใด ทำอะไร ได้ถูกต้อง
 - ข้อที่ 5 พูดเล่าเรื่องจากภาพ ให้ข้อละ 1 คะแนน
โดยเด็กสามารถพูดเล่าเรื่อง 1 เรื่องจากภาพว่าเป็นภาพใด ทำอะไร ที่ไหน ได้ถูกต้อง
 - ข้อที่ 6 พูดแสดงความคิดเห็นจากภาพ ให้ข้อละ 1 คะแนน
โดยเด็กสามารถพูดแสดงความคิดเห็นจากภาพว่าเป็นภาพใด ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ได้ถูกต้อง และสอดคล้องกับเหตุการณ์

วิธีดำเนินการทดสอบ

1. ผู้ดำเนินการทดสอบเตรียมการก่อนทดสอบ ดังนี้
 - 1.1 ตรวจจำแนกแบบทดสอบให้ครบถ้วน
 - 1.2 ศึกษาแบบทดสอบและคู่มือให้เข้าใจกระบวนการทั้งหมด จนสามารถใช้คำอธิบายได้ถูกต้อง
 - 1.3 จัดสถานที่สอบให้อยู่ในสภาพที่สะดวกสบาย จัดโต๊ะ เก้าอี้ ให้เหมาะสมกับผู้เข้ารับการทดสอบ
 - 1.4 เตรียมอุปกรณ์ในการสอบดังนี้
 - 1.4.1 แบบทดสอบและคู่มือทดสอบ อย่างละ 1 ชุด
 - 1.4.2 นาฬิกาที่มีความเที่ยงตรง 1 เรือน
 - 1.4.3 ปากกา หรือดินสอสำหรับจดบันทึกคะแนน
 - 1.5 ก่อนทำการทดสอบจัดให้ผู้เข้ารับการทดสอบ ดื่มน้ำและเข้าห้องน้ำให้เรียบร้อย
 - 1.6 ผู้ดำเนินการทดสอบต้องแสดงความเป็นกันเอง ทำให้ผู้ทดสอบไม่กังวล มีความมั่นใจและร่วมมือทำแบบทดสอบเป็นอย่างดี

1.7 ผู้ดำเนินการทดสอบแนะนำ และอธิบายการทำแบบทดสอบให้เด็กเข้าใจอย่างชัดเจน

2. ดำเนินการทดสอบตามขั้นตอนดังนี้
 - 2.1 ดำเนินการทดสอบที่ละแบบทดสอบ และที่ละคนจนครบทุกคน
 - 2.2 ผู้ดำเนินการทดสอบอ่านคำสั่ง ข้อละ 2 ครั้ง
 - 2.3 เมื่อเสร็จสิ้นการทดสอบ 1 แบบทดสอบให้ผู้รับการทดสอบพักประมาณ 5 นาที
3. เมื่อเสร็จสิ้นการทดสอบ
 - 3.1 ตรวจสอบชื่อ นามสกุล ของผู้เข้ารับการทดสอบให้ถูกต้อง
 - 3.2 ตรวจสอบ และเก็บแบบทดสอบและคู่มือดำเนินการทดสอบให้เรียบร้อย

คู่มือแบบทดสอบวัดความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย
ชุดที่ 1 เรื่อง ของใช้ในบ้าน

แบบทดสอบข้อที่ 1-6	พูดคำศัพท์ พูดส่วนที่หายไป พูดตอบคำถาม พูดแต่งประโยค พูดเล่าเรื่อง และพูดแสดงความคิดเห็น จากภาพประกอบ 1 และภาพประกอบ 2
จุดมุ่งหมาย	เพื่อทดสอบความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย
การให้คะแนน	พูดได้ถูกต้องให้ 1 คะแนน ไม่พูดหรือพูดไม่ถูกต้องให้ 0 คะแนน
เวลาในการทำทดสอบ	ข้อละ 1 นาที
ลักษณะแบบทดสอบ	พูดจากภาพประกอบที่กำหนดให้จำนวน 2 ภาพ
จำนวนข้อสอบ	จำนวน 6 ข้อ
คำชี้แจง	1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบรายบุคคล 2. ให้นักเรียนดูภาพแล้วพูดตามข้อที่กำหนดให้
คำสั่ง	ให้นักเรียนดูภาพแล้วพูดตามคำสั่งที่กำหนดไว้ ดังนี้

ภาพประกอบ	คำถาม	ภาพและตัวอย่างตัวอย่างคำตอบ
1.	1.พูดคำศัพท์จากภาพ โดยใช้คำถามต่อไปนี้ ครู : นักเรียนดูซิว่าในภาพนี้มีของใช้อะไรบ้าง	พัดลม,ตู้,โคมไฟ,รูปภาพติดผนัง, ตุ๊กตา ฯลฯ
2.	2.พูดส่วนที่หายไปจากภาพ โดยใช้คำถามต่อไปนี้ ครู : นักเรียนดูซิว่าในภาพนี้มีของใช้อะไรบ้างหายไปบ้าง	พัดลม,ตุ๊กตา,โคมไฟ
1.	3.พูดตอบคำถามจากภาพ โดยใช้คำถามต่อไปนี้ ครู : นักเรียนดูซิว่าในภาพนี้มีของใช้ทั้งหมดกี่ชิ้น	มีทั้งหมด 7 ชิ้น
1.	4.พูดแต่งประโยคจากภาพ โดยใช้คำถามต่อไปนี้ ครู : นักเรียนดูซิว่าในภาพนี้มีใครทำอะไรบ้าง	เด็กอ่านหนังสือ
1.	5.พูดเล่าเรื่องจากภาพ โดยใช้คำถามต่อไปนี้ ครู : นักเรียนเล่าซิว่าในภาพนี้ใครกำลังทำอะไร อยู่ที่ไหน	เด็กอ่านหนังสือมีพ่อกับแม่ช่วยสอน ที่บ้าน
1.	6.พูดแสดงความคิดเห็นจากภาพ โดยใช้คำถาม ต่อไปนี้ ครู : นักเรียนเล่าซิว่าในภาพนี้ใครกำลังทำอะไร อยู่ที่ไหนและเป็นอย่างไรบ้าง	เด็กคนนี้ชอบอ่านหนังสือ,เด็กคนนี้ ซีเกียจอ่านหนังสือต้องให้พ่อกับแม่ ช่วยสอนที่บ้าน

หมายเหตุ ผู้รับการทดสอบสามารถตอบได้ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับเหตุการณ์จากภาพได้
นอกจากตัวอย่างคำตอบนี้

ตัวอย่างแบบทดสอบวัดความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย

ส่วนที่ 1 ชื่อเรื่อง

- ชุดที่ 1 เรื่อง ของใช้ในบ้าน
- ชุดที่ 2 เรื่อง อาหาร
- ชุดที่ 3 เรื่อง สถานที่สำคัญ
- ชุดที่ 4 เรื่อง โรงเรียน
- ชุดที่ 5 เรื่อง อาชีพ
- ชุดที่ 6 เรื่อง ธรรมชาติ
- ชุดที่ 7 เรื่อง สัตว์เลี้ยง

ส่วนที่ 2 ภาพประกอบแบบทดสอบ จำนวน 2 ภาพต่อแบบทดสอบ 1 ชุด/เรื่อง

ภาพประกอบ 1 พูดตามคำสั่งที่กำหนดไว้ 5 ข้อ คือ

- ข้อที่ 1. พูดคำศัพท์จากภาพ
- ข้อที่ 3. พูดตอบคำถามจากภาพ
- ข้อที่ 4. พูดแต่งประโยคจากภาพ
- ข้อที่ 5. พูดเล่าเรื่องจากภาพ
- ข้อที่ 6. พูดแสดงความคิดเห็นจากภาพ

ภาพประกอบ 2 พูดตามคำสั่งที่กำหนดไว้ 1 ข้อ คือ

- ข้อที่ 2. พูดส่วนที่หายไปจากภาพ

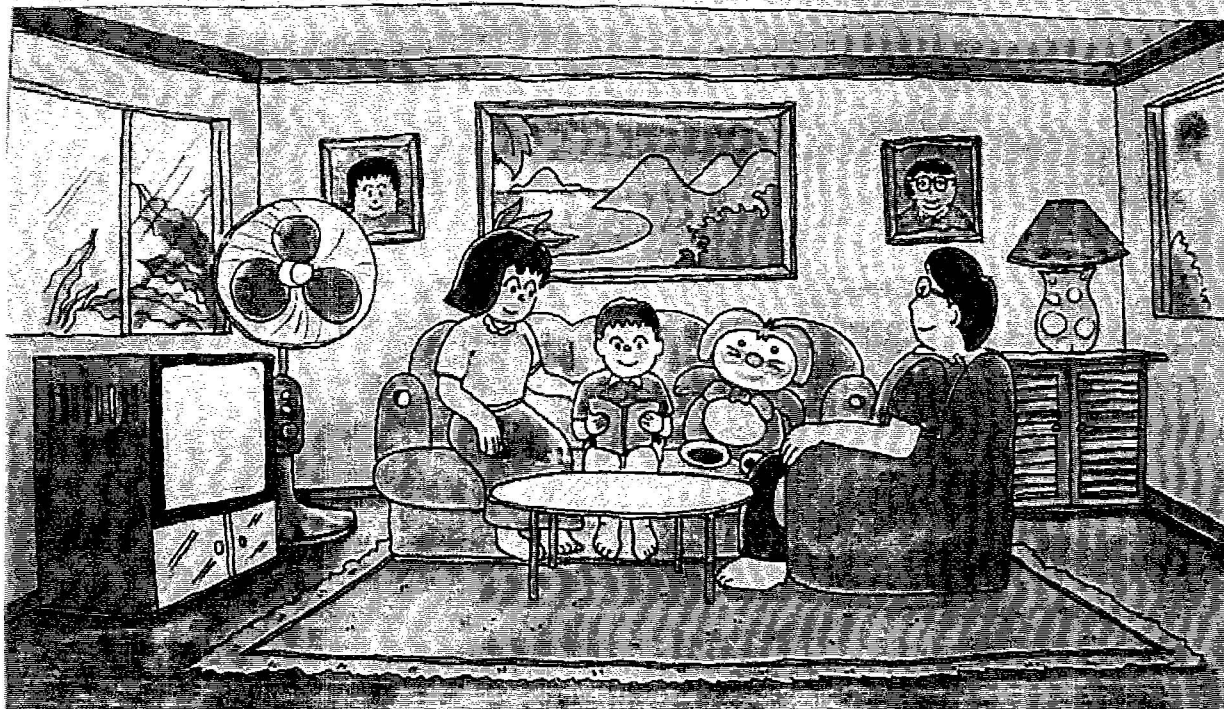
แบบทดสอบวัดความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย
ชุดที่ 1 เรื่อง ของใช้ในบ้าน

คำสั่ง ให้นักเรียนดูภาพประกอบ 1 และภาพประกอบ 2 แล้วพูดตามคำสั่งที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. พูดคำศัพท์จากภาพ (ภาพประกอบ 1)
2. พูดส่วนที่หายไปจากภาพ (ภาพประกอบ 2)
3. พูดตอบคำถามจากภาพ (ภาพประกอบ 1)
4. พูดแต่งประโยคจากภาพ (ภาพประกอบ 1)
5. พูดเล่าเรื่องจากภาพ (ภาพประกอบ 1)
6. พูดแสดงความคิดเห็นจากภาพ (ภาพประกอบ 1)

ภาพประกอบแบบทดสอบ

แบบทดสอบวัดความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย
ชุดที่ 1 เรื่อง ของใช้ในบ้าน (ภาพประกอบ 1)

แบบทดสอบวัดความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย
ชุดที่ 1 เรื่อง ของใช้ในบ้าน (ภาพประกอบ 2)

บัญชีคำพื้นฐาน ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2

หมวดคำพื้นฐาน	ถี่	หมวดคำพื้นฐาน	ถี่	หมวดคำพื้นฐาน	ถี่
1.หมวดคำพื้นฐานที่เกี่ยวกับ ตำแหน่ง -อาชีพ		2.หมวดคำพื้นฐานที่เกี่ยวกับ เครือญาติ		3.หมวดคำศัพท์พื้นฐาน เกี่ยวกับอวัยวะ	
1. หมอ	19	1. พ่อ	12	1. มือ	10
2. คน	14	2. แม่	14	2. ขา	8
3. ตำรวจ	14	3. พี่	10	3. ปาก	7
4. พระ	19	4. น้อง	7	4. ตัว	6
5. ครู	16	5. ตา	18	5. ตา	10
6. เด็ก	15	6. เพื่อน	15	6. จมูก	13
7. นักเรียน	16	7. ลุง	16	7. นม	-
8. แม่ค้า	14	8. ปู่	14	8. หน้า	14
9. ทหาร	12	9. น้ำ	16	9. เท้า	17
10. ชาวนา	14	10. ยาย	15	10. หู	16
11. ในหลวง	15	11. ลูก	11	11. ฟัน	17
12. พระราชินี	15	12. ย่า	11	12. นิ้ว	13
13. พระเจ้าอยู่หัว	14	13. อา	12	13. คิ้ว	12
14. ผู้ชาย	13	14. ป้า	10	14. คอ	11
15. ผู้หญิง	12	15. ครอบครัว	7	15. แขน	10
16. รัฐบาล	13	16. ญาติ	17	16. ดิ้น	15
17. ลูกจ้าง	12	17. ผู้ปกครอง	16	17. หลัง	15
อื่น ๆ <u>ช่างตัดผม</u>	4	อื่น ๆ <u>สระไม้</u>	1	18. หัวเข่า	13
<u>บุรุษไปรษณีย์</u>	20			19. ดับ	9
				20. หัว	11
				21. ผม	8
				22. ศรีษะ	15
				23. ลำตัว	13
				24. อวัยวะ	9
				อื่น ๆ	

หมวดคำพื้นฐาน	ถ	หมวดคำพื้นฐาน	ถ	หมวดคำพื้นฐาน	ถ
4.หมวดคำพื้นฐานที่เกี่ยวกับ เครื่องแต่งกาย		5.หมวดคำพื้นฐานที่เกี่ยวกับ ดอกไม้		6.หมวดคำศัพท์พื้นฐาน เกี่ยวกับผลไม้	
1. กางเกง	10	1. ดอกไม้	15	1. กล้วย	9
2. เสื้อ	16	2. ดอกเข็ม	13	2. แดงโม	10
3. เสื้อผ้า	15	3. กุหลาบ	19	3. มะพร้าว	11
4. หมวก	16	4. มะลิ	18	4. ส้ม	12
5. เสื้อกันหนาว	16	อื่น ๆ <u>จำปี</u>	4	5. เงาะ	14
6. หมอน	17	<u>จำปา</u>	5	6. มะละกอ	16
7. ผ้าห่ม	14	<u>กล้วยไม้</u>	8	7. ชมพู	18
8. มุ้ง	18	<u>พุทธรักษา</u>	1	8. น้อยหน่า	20
9. เตียง	14	<u>ดอกบัว</u>	1	9. ฝรั่ง	17
10. ที่นอน	10			10. มะม่วง	14
11. เครื่องแต่งกาย	7			11. ลำไย	11
12. เครื่องประดับ	9			12. ละมุด	12
อื่น ๆ <u>ถุงเท้า</u>	2			13. ส้มโอ	13
<u>ถุงมือ</u>	4			14. ขนุน	20
<u>มุ้งลวด</u>	1			15. มะขาม	12
				16. ลางสาด	11
				17. องุ่น	10
				18. มะยม	9
				อื่น ๆ <u>มะไฟจีน</u>	2

หมวดคำพื้นฐาน	ถี่	หมวดคำพื้นฐาน	ถี่	หมวดคำพื้นฐาน	ถี่
7.หมวดคำพื้นฐานที่เกี่ยวกับ ผัก		8.หมวดคำพื้นฐานที่เกี่ยวกับ อาหาร		9.หมวดคำพื้นฐานที่ เกี่ยวกับสัตว์	
1. ผัก	10	1. ไข่	19	1. ไก่	18
2. พริก	9	2. ข้าว	16	2. หมู	19
3. มะเขือ	8	3. น้ำ	-	3. กระต่าย	16
4. ผักกาด	11	4. ขนมปัง	8	4. ปลา	14
5. หูฉิ่ง	7	5. น้ำตาล	16	5. นก	13
6. ผักบุ้ง	4	6. น้ำปลา	14	6. แมว	10
7. กระหน้า	5	7. ยา	15	7. เต่า	11
8. กะหล่ำปลี	18	8. ก๋วยเตี๋ยว	9	8. หมี	17
9. ผักชี	11	9. ข้าวสาร	8	9. ปู	9
10. ถั่ว	9	10. น้ำส้ม	6	10. ปลาหู	8
อื่น ๆ		11. ขนม	11	11. เป็ด	16
		12. แกง	10	12. ช้าง	14
		อื่น ๆ		13. เสือ	11
				14. ลิง	6
				15. วัว	7
				16. งู	10
				17. จระเข้	18
				18. ควายน	14
				19. นกแก้ว	13
				20. ม้า	12
				21. สิงโต	14
				22. กวาง	11
				23. หมาป่า	12
				24. กุ้ง	15
				25. หมา	14
				26. สัตว์บก	13
				27. สัตว์เลี้ยง	11
				28. สัตว์น้ำ	10
				อื่น ๆ.....	

หมวดคำพื้นฐาน	ถี่	หมวดคำพื้นฐาน	ถี่	หมวดคำพื้นฐาน	ถี่
10.หมวดคำพื้นฐานที่เกี่ยวกับ สิ่งของ		11.หมวดคำพื้นฐานที่เกี่ยว กับยานพาหนะ		12.หมวดคำพื้นฐานที่ เกี่ยวกับสถานที่	
1. หนังสือ	16	1. รถ	17	1. โรงเรียน	17
2. แปรง	14	2. เรือ	14	2. บ้าน	9
3. ช้อน	15	3. รถไฟ	20	3. วัด	10
4. จาน	13	4. รถยนต์	19	4. ตลาด	18
5. ซาม	11	5. เครื่องบิน	17	5. คริว	11
6. โทรศัพท์	9	อื่น ๆ		6. ห้อง	13
7. โต๊ะ	14			7. โรงพยาบาล	14
8. ของเล่น	11			8. ถนน	15
9. ดูกดา	12			9. สวนสัตว์	16
10. ร่ม	10			10. นา	11
11. ประตู	14			11. ดิน	12
12. กระเป๋า	15			12. ป่า	11
13. ตู้	11			อื่น ๆ <u>โรงแรม</u>	2
14. ถ้วย	11			<u>ศาลา</u>	1
15. วิทย์	16			<u>ที่พักผู้โดยสาร</u>	4
16. กระป๋อง	14				
17. หม้อ	15				
18. ชัน	12				
19. เต้า	14				
20. การ์ตูน	13				
21. รูป	4				
22. ตู้เย็น	17				
23. สมุด	16				
24. ทัพพี	11				
25. ถุง	12				
26. ตะหลิว	15				
27. มีด	14				
28. สิ่งของ	12				
29. ของใช้	14				
30. เครื่องมือ	-				
อื่น ๆ	20				

หมวดคำพื้นฐาน	ถี่	หมวดคำพื้นฐาน	ถี่
13.หมวดคำพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับกริยา		11.หมวดคำพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับยานพาหนะ	
1. วิ่ง	-	35. ไหว้	10
2. มี	-	36. เห็น	7
3. ไป	-	37. บิน	2
4. ก็	-	38. เที่ยว	6
5. กิน	6	39. รู้จัก	-
6. ใส่	1	40. ดี	-
7. ขาย	8	41. สอน	4
8. เล่น	7	42. ตัด	5
9. ให้	6	43. ยิง	10
10. ชอบ	2	44. ต้ม	2
11. มา	3	45. อ่าน	1
12. ล้าง	4	46. กวาด	-
13. ซื่อ	5	47. ใส่	-
14. อยู่	4	48. เปิด	1
15. ได้	3	49. มัด	-
16. นอน	2	50. ตก	-
17. เลี้ยง	1	51. กราบ	4
18. ดู	-	52. จับ	-
19. เดิน	-	53. ปลุก	1
20. รัก	10	54. หา	-
21. อาน้ำ	3	55. ซี่	-
22. ฟัง	2	56. พา	1
23. นั่ง	1	57. ชูด	3
24. ต้ม	8	58. เจอ	2
25. ร้องให้	-	59. ติด	1
26. ฉีดยา	6	60. รู้	1
27. เขียน	1	อื่น ๆ <u>หัวเราะ</u>	1
28. กระโดด	4		
29. ไม่	-		
30. เก็บ	1		
31. กัด	2		
32. พาย	5		
33. ร้อน	3		
34. หยิบ	7		

ตาราง 10 ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการพูด

ข้อสอบชุดที่	ข้อสอบข้อที่	ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก	การแปลความหมาย	ผลการพิจารณา
1	1	0.80	0.40	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2	0.50	0.60	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	3	0.80	0.20	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	4	0.75	0.30	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	5	0.80	0.20	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	6	0.50	0.20	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดเลือกไว้
2	1	0.80	0.20	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2	0.60	0.60	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	3	0.75	0.50	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	4	0.60	0.20	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	5	0.55	0.30	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	6	0.35	0.30	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดเลือกไว้
3	1	0.75	0.50	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2	0.60	0.60	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	3	0.55	0.30	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	4	0.70	0.60	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	5	0.70	0.60	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	6	0.65	0.50	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดเลือกไว้
4	1	0.70	0.20	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2	0.60	0.40	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	3	0.75	0.30	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	4	0.80	0.20	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	5	0.45	0.30	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	6	0.30	0.40	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดเลือกไว้
5	1	0.80	0.40	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2	0.80	0.20	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	3	0.80	0.40	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	4	0.70	0.20	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	5	0.60	0.20	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	6	0.45	0.50	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดเลือกไว้

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อสอบชุดที่	ข้อสอบข้อที่	ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก	การแปลความหมาย	ผลการพิจารณา
6	1	0.80	0.00	เป็นข้อสอบที่ใช้ไม่ได้	คัดออก
	2	0.75	0.10	เป็นข้อสอบที่ควรปรับปรุง	คัดออก
	3	0.80	0.10	เป็นข้อสอบที่ควรปรับปรุง	คัดออก
	4	0.80	0.10	เป็นข้อสอบที่ควรปรับปรุง	คัดออก
	5	0.45	0.70	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดออก
	6	0.55	0.30	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดออก
7	1	0.80	0.00	เป็นข้อสอบที่ใช้ไม่ได้	คัดออก
	2	0.75	0.10	เป็นข้อสอบที่ควรปรับปรุง	คัดออก
	3	0.80	0.00	เป็นข้อสอบที่ใช้ไม่ได้	คัดออก
	4	0.70	0.20	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดออก
	5	0.30	0.40	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดออก
	6	0.30	0.40	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดออก
8	1	0.80	0.20	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2	0.80	0.20	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	3	0.75	0.30	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	4	0.70	0.20	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	5	0.50	0.40	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	6	0.40	0.60	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดเลือกไว้
9	1	0.75	0.50	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2	0.80	0.20	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	3	0.75	0.50	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	4	0.80	0.20	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	5	0.55	0.50	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	6	0.50	0.40	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดเลือกไว้
10	1	0.80	0.20	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดออก
	2	0.65	0.50	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดออก
	3	0.80	0.00	เป็นข้อสอบที่ใช้ไม่ได้	คัดออก
	4	0.80	0.00	เป็นข้อสอบที่ใช้ไม่ได้	คัดออก
	5	0.65	0.10	เป็นข้อสอบที่ควรปรับปรุง	คัดออก
	6	0.35	0.30	เป็นข้อสอบที่ใช้ได้	คัดออก

ภาคผนวก ค

ตารางแสดงการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความและภาพประกอบ
กับเนื้อหา IOC

ตารางแสดงการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและภาพประกอบกับเนื้อหา IOC

ข้อคำถาม ภาพประกอบ	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3	ΣR	จำนวน ผู้เชี่ยวชาญ	IOC
1. พัฒนาการทางการพูด						
1.1 พูดคำศัพท์จากภาพ	1	1	1	3	3	1
1.2 พูดส่วนที่หายไปจากภาพ	1	1	1	3	3	1
1.3 พูดตอบคำถามจากภาพ	1	1	1	3	3	1
1.4 พูดแต่งประโยคจากภาพ	1	0	1	2	3	0.67
1.5 พูดเล่าเรื่องจากภาพ	1	0	1	2	3	0.67
1.6 พูดแสดงความคิดเห็น	1	0	1	2	3	0.67
2. ภาพประกอบ						
2.1 ของใช้ในบ้าน	1	1	1	3	3	1
2.2 อาหาร	1	1	1	3	3	1
2.3 สถานที่สำคัญ	1	1	1	3	3	1
2.4 โรงเรียน	1	1	1	3	3	1
2.5 อาชีพ	1	1	1	3	3	1
2.6 คมนาคม	1	1	1	3	3	1
2.7 อากาศ	1	1	1	3	3	1
2.8 ธรรมชาติ	1	1	1	3	3	1
2.9 สัตว์เลี้ยง	1	1	1	3	3	1
2.10 สัตว์ป่า	1	1	1	3	3	1
คะแนนรวม	16	13	16	45	48	0.94

หมายเหตุ ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 คือ รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์
 ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดารณี ศักดิ์ศรีผล
 ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 คือ อาจารย์นพดล กองศิลป์

ภาคผนวก ง

บัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมงาน

บัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแผนการจัดกิจกรรมท้องถิ่นจำลอง
 - 1.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกริก ยุ้นพันธ์
อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 - 1.2 อาจารย์ปรีดา ปัญญาจันทร์
อาจารย์พิเศษคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 - 1.3 อาจารย์อารี เกษมรัตติ
อาจารย์ผู้สอนชั้นอนุบาล โรงเรียนอนุบาลสามเสน สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบทดสอบวัดความสามารถทางด้านภาษาพูด
 - 2.1 รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์
อาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 - 2.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดารณี ศักดิ์ศิริผล
อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 - 2.3 อาจารย์นพดล กองศิลป์
อาจารย์ประจำโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายประถม)

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางจุฬา สุขไส
วัน เดือน ปีเกิด	30 พฤษภาคม 2510
สถานที่เกิด	อ. ตากใบ จ. นราธิวาส
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	4070 ม.การ์เด็นวิลล์101 ซ.ลาดพร้าว101 ถ.ลาดพร้าว ขว.คลองจั่น ข.บางกะปิ กทม. 10240
ตำแหน่งหน้าที่การทำงานในปัจจุบัน	อาจารย์ 1 ระดับ 3
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านโกรกลีค ต.น้ารอบ อ.ลานสัค จ.อุทัยธานี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2528	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนตากใบ อ.ตากใบ จ.นราธิวาส
พ.ศ. 2532	ศศ.บ. (วิชาเอกการพัฒนาชุมชน) จากสถาบันราชภัฏยะลา
พ.ศ. 2539	ค.บ. (วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย) จากสถาบันราชภัฏ จันทระเกษม กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2545	กศ.ม. (สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย) มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร